

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

MASARYKOVA GYMNÁZIA V PLZNI

JAZYKOVÝM VZDĚLÁNÍM K POROZUMĚNÍ

(pro osmileté a čtyřleté studium se zaměřením živé jazyky)

a

VŠESTRANNÝM VZDĚLÁNÍM PRO BUDOUCNOST

(pro osmileté a čtyřleté studium se všeobecným zaměřením)

Obsah

1	Identifikační údaje.....	5
1.1	Identifikační údaje	5
1.2	Vzdělávací program, studijní forma vzdělávání.....	5
1.3	Zřizovatel	5
1.4	Platnost dokumentu.....	5
2	Charakteristika školy	6
2.1	Historie školy	6
2.2	Velikost školy.....	6
2.3	Vybavení školy.....	6
2.4	Charakteristika pedagogického sboru	7
2.5	Charakteristika žáků	7
2.6	Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce.....	7
2.7	Systém výjezdů	7
2.8	Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	8
3	Charakteristika školního vzdělávacího programu	9
3.1	Vize školy	9
3.2	Zaměření školy	9
3.3	Výchovně vzdělávací strategie školy, péče o nadané žáky, vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	10
3.4	Vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků, vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků se sociálním znevýhodněním	12
3.5	Začlenění průřezových témat do vyučovacích hodin a formou projektů.....	16
3.6	Profil absolventa Masarykova gymnázia	19
3.7	Organizace přijímacího řízení	20
3.8	Organizace ukončování studia.....	20
4	Učební plán.....	22
4.1	Učební plán pro zaměření živé jazyky (prima–kvarta)	22
4.2	Učební plán pro všeobecné zaměření (prima–kvarta)	23
4.3	Volitelné předměty (prima–kvarta).....	24
4.4	Učební plán pro zaměření živé jazyky (kvinta–oktáva)	25
4.5	Učební plán pro všeobecné zaměření (kvinta–oktáva)	26
4.6	Učební plán pro zaměření živé jazyky (1.–4. ročník)	27
4.7	Učební plán pro všeobecné zaměření (1.–4. ročník).....	28
4.8	Volitelné předměty (sexta–oktáva, 2.–4. ročník)	29
5	Učební osnovy	31
	Český jazyk a literatura.....	31
	Anglický jazyk	37
	Německý jazyk.....	45
	Francouzský jazyk.....	54
	Ruský jazyk	59
	Základy společenských věd	62
	Dějepis.....	70
	Zeměpis	77
	Matematika	83
	Fyzika	89
	Chemie.....	98
	Biologie.....	108
	Informatika	115
	Výtvarná výchova	121
	Hudební výchova	124
	Tělesná výchova	128
6	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků	134

6.1	Pravidla pro hodnocení žáků	134
6.2	Způsoby hodnocení	134
6.3	Kritéria hodnocení	134
7	Vlastní hodnocení školy	135
7.1	Struktura vlastního hodnocení školy	135
7.2	Nástroje autoevaluace	136
7.3	Cíle a záměry vlastního hodnocení školy	136
7.4	Kritéria vlastního hodnocení školy	136
7.5	Harmonogram	137

1 Identifikační údaje

1.1 Identifikační údaje

ŠVP zpracován dle RVP ZV (prima–kvarta) a RVP G (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

ŠVP – 8-4JV/MG č. j.: MG 410/2023

Masarykovo gymnázium

Petáková 2

301 00 Plzeň

www.mgplzen.cz

IČO: 49778099

REDIZO: 600009530

IZO: 049778099

Ředitel: Mgr. Radim Skočný

Kontakt: skocny@mgplzen.cz

Telefon: + 420 377 270 874

1.2 Vzdělávací program, studijní forma vzdělávání

Osmiletý vzdělávací program

Čtyřletý vzdělávací program

Denní forma vzdělávání

1.3 Zřizovatel

Plzeňský kraj

Škroupova 18, 301 00 Plzeň

Kontakt: www.kr-plzensky.cz

Telefon: + 420 377 195 550

Fax: + 420 377 195 548

1.4 Platnost dokumentu

Zpracováno podle RVP ZV a RVP G se zapracovanými změnami účinnými od roku 2021.

ŠVP „Jazykovým vzděláním k porozumění“ pro jazykové zaměření a „Všestranným vzděláním pro budoucnost“ pro všeobecné zaměření byl po projednání ve Školní radě schválen ředitelem školy dne 4. srpna 2023 a nabývá účinnosti od 1. září 2023.

Razítko školy

.....
Mgr. Radim Skočný
ředitel Masarykova gymnázia

2 Charakteristika školy

2.1 Historie školy

Ve školním roce 2020/21 oslavilo Masarykovo gymnázium 100. výročí svého založení. V minulosti byla škola umístěna v různých budovách města Plzně; v roce 1953 byla přestěhována do Petákovy ulice (dříve ulice Pionýrů), kde sídlí dodnes.

2.2 Velikost školy

Kapacita školy: 765 žáků

Osmileté studium: 16 tříd

Čtyřleté studium: 8 tříd

Škola je díky své poloze v centru města s dobrou dopravní obslužností navštěvovaná nejen plzeňskými žáky, ale i žáky z blízkého i vzdálenějšího okolí Plzně.

2.3 Vybavení školy

Materiální

Škola je vybavena učebnicemi a učebními pomůckami na velmi dobré úrovni, při výuce různých předmětů mají vyučující možnost využívat audio, video a DVD přehrávače, výukové programy, počítače, notebooky, tablety, dataprojektory a interaktivní tabule. Pro další studium a práci žáků i pedagogů je k dispozici dobře vybavená školní knihovna. Literatura, učebnice, učební pomůcky a výukový software jsou dle finančních možností průběžně doplňovány a inovovány. Jednotlivým předmětům jsou k dispozici odborné učebny s odpovídajícím a vybavením. Škola má bohaté sbírky učebních pomůcek pro jednotlivé předměty.

Prostorové

Škola má ve své správě jednu hlavní budovu, která slouží všem ročníkům gymnázia. Ředitelství školy se nachází v 1. patře, ve škole je 15 odborných učeben včetně laboratoří, kabinety se sbírkami (fyzika, chemie, přírodopis, zeměpis, hudební a výtvarná výchova, cizí jazyky, dvě učebny výpočetní techniky, školní a učitelská knihovna), výuce tělesné výchovy slouží tělocvična s posilovnou.

Škola nemá svou vlastní kuchyň, obědy dováží z jiného středoškolského zařízení a tyto se pak žákům vydávají ve školní jídelně v přízemí. V suterénu se nachází školní bufet, tělocvična (s vestavěnou horolezeckou stěnou) a posilovna spolu s rekonstruovaným sociálním zázemím, šatní skříňky pro žáky školy. Vzhledem k tomu, že tělocvična kapacitně nestačí vyučování tělesné výchovy, využívá škola i dalších sportovišť a sportovních zařízení (bazén, tělocvična TJ Slavoj, squashové centrum, areál pro trénink jízdy na inline bruslích apod.), za příznivého počasí sportovišť v přírodě.

Technické

Pro výuku informačních a komunikačních technologií, ale i dalších předmětů jsou určeny dvě učebny výpočetní techniky a jazyková učebna s počítači. Do ostatních odborných, ale i běžných učeben se postupně instalují počítače s dataprojektory, ve 3. patře je k dispozici multimediální učebna. Všemi předměty velmi využívanými učebnami jsou již několik let i učebny s interaktivní tabulí. Učitelé mají k dispozici počítač ve sborovně a počítače a notebooky jsou také ve všech kabinetech (v každém kabinetu je minimálně jeden počítač – podle počtu pedagogů). Všechny počítače ve škole jsou připojeny k internetu. Žákům i učitelům je v celé budově k dispozici wifi připojení.

Počítače jsou propojeny do počítačové sítě, prostřednictvím které mají žáci i učitelé přístup na internet. Každý pracovník školy i každý žák má přístup do školní počítačové sítě, svůj prostor na serveru pro ukládání dat a svou e-mailovou schránku.

Škola má plně vybavenou keramickou dílnu.

Ve sborovně je umístěn kopírovací stroj, který využívají pedagogové; žáci i učitelé pak mohou používat další výkonné kopírovací zařízení v 2. patře (na Plzeňskou kartu).

Hygienické

Pro dodržování pitného režimu pracovníků školy i žáků složí školní bufet a tři nápojové automaty.

Samozřejmostí je kvalitní sociální zázemí, které bylo kompletně zrekonstruováno v celé budově školy a splňuje náročné hygienické normy (hygienické kabinky, sprchy atd.).

2.4 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor je stabilizovaný, většina učitelů působí ve škole dlouhodobě. Předností sboru je vysoká kvalifikovanost. Pro výuku cizích jazyků působí na škole již několik let zahraniční lektori (německý a anglický jazyk). Výchovné poradenství zabezpečují dvě výchovné poradkyně (pro nižší a vyšší stupeň gymnázia), pro pomoc vyučujícím a žákům jsou na škole dva metodici informačních a komunikačních technologií, jedna vyučující se věnuje environmentální výchově.

2.5 Charakteristika žáků

Žáci jsou rozděleni do 24 tříd. V osmiletém studijním cyklu je 16 tříd a ve čtyřletém 8 tříd. Kromě žáků z Plzně navštěvují školu rovněž žáci dojíždějící z okolních obcí, v posledních letech přibývá dětí cizích státních příslušníků. Naši žáci tak mají možnost seznámit se s jinými kulturami, zvyky, naučit se toleranci a respektování toho druhého. V rámci mezinárodní spolupráce s partnerskými školami pak mají možnost nahlédnout i do života rodin, seznámit se s jejich stylem života, porovnat zvyklosti.

Domov mládeže škola nemá, ale ve spolupráci se středními školami spravujícími internáty v Plzni zajišťuje dojíždějícím možnost ubytování.

V rámci mimoškolní činnosti nabízí škola zájemcům práci v zájmových kroužcích a přispívá tak k potlačování negativních a patologických jevů (např. kroužek stolního tenisu, florbalu, pěvecký, keramický, fotografický atd.) – konkrétní kroužky jsou otvírány podle zájmu žáků.

2.6 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Téma projektů volí vyučující podle věkových skupin, podle náplně učiva nebo reagují na aktuální dění ve společnosti. Některé projekty jsou třídní, jiné ročníkové či celoškolní. O zapojení třídy do školního projektu se rozhodují jednotliví vyučující s přihlédnutím k zájmům a schopnostem žáků.

K dlouhodobým projektům náleží spolupráce se školami UNESCO v České republice.

Specifickým projektem je již od roku 1996 prováděný výměnný studijní pobyt žáků v SRN na Augustiniánském gymnáziu ve Weidenau.

Škola udržuje mnohaleté partnerské styky se zahraničními školami (Gymnázium Alberta Magna v Regensburgu, Gymnázium Antona Brucknera ve Straubingu, Gymnázium v Helsingu v Dánsku, Gymnasium Theodor-Heuss-Schule ve Wetzlaru)?.

2.7 Systém výjezdů

Kurzy patří neodmyslitelně k doplnění školního života.

Primy a 1. ročníky – adaptační kurzy – seznamovací pobyt, poznávání nových spolužáků a prohlubování vztahů v kolektivu.

Sekundy, kvinty a 1. ročníky čtyřletého studia – lyžařský výcvikový kurz – rozšíření výuky tělesné výchovy a prohlubování vzájemných vztahů mezi spolužáky.

Septimy a 3. ročníky – sportovně-turistický kurz s výukou zdravotní výchovy, orientací v terénu, s poznáváním místní krajiny a její historie.

Mezinárodní spolupráce je navazována podle potřeb a možností školy.

Jednorázové zahraniční exkurze (SRN, Rakousko, Francie, Velká Británie, Dánsko, Norsko, USA) rozšiřují znalosti historie, geografie, společenských věd a prohlubují komunikační dovednosti.

2.8 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Rodiče získávají informace o výsledcích vzdělávání prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách, konzultačních dnech, případně osobně či telefonicky. Také mohou prostřednictvím internetu vstoupit do informačního systému školy a sledovat průběžnou klasifikaci svého dítěte.

Zástupci rodičů žáků jednotlivých tříd tvoří výbor rodičů Společnosti přátel Masarykova gymnázia (SPMG). Schází se přibližně dvakrát za školní rok, popřípadě dle potřeby. Členové jsou vedením školy informováni o činnosti školy, o výsledcích vzdělávání, záměrech a dalším rozvoji.

Na základě zákona č. 561/2004 Sb. § 167 a § 168 zřizovatel zřizuje Školskou radu. Ve Školské radě zastupují školu dva členové zvolení pedagogickými pracovníky školy, jeden zástupce nezletilých a jeden zástupce zletilých žáků, dva členy jmenuje zřizovatel Plzeňský kraj.

Pro nové zájemce o studium pořádáme pro veřejnost pravidelné Dny otevřených dveří, kde se mohou seznámit s prostředím školy, jejími učebními dokumenty, studiem a aktivitami školy. Škola dále spolupracuje s Úřadem práce, Pedagogicko-psychologickou poradnou, Úřadem městského obvodu Plzeň 3, metodikem Městské policie, Centrem lékařské prevence, organizací Teen Challenge při protidrogové prevenci, regionálním tiskem.

Škola se též prezentuje na různých digitálních platformách, na nichž pravidelně informuje veřejnost o svých aktivitách:

- webových stránkách (<https://www.mgplzen.cz/>),
- školním Faceooku (<https://www.facebook.com/mgplzen/>),
- školním Instagramu (https://www.instagram.com/mg_plzen/),
- školním YouTube kanálu (<https://www.youtube.com/@MasarykovogymnaziumPlzen-bh8mf>)

3 Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Vize školy

„Vzdělání je všelidské a směřuje přes všechny osobní a národnostní rozdíly k sjednocení všech myslících a cítících lidí.“ T. G. Masaryk

Naše cíle:

- Podněcování zvědavosti
- Radost z poznávání
- Uplatnění v praktickém životě
- Kreativita, tvořivost
- Myšlení v souvislostech
- Kritické myšlení, nadhled
- Zájem o svět kolem sebe, o dění kolem nás
- Otevřenost – světu kolem nás, názorům, k ostatním lidem
- Humánní cítění a jednání
- Spolupráce
- Pozitivní atmosféra, prostředí
- Výchova sebevědomých, přemýšlivých a slušných lidí

Cílem Masarykova gymnázia je zprostředkovat svým studentům vzdělání na vysoké úrovni a zajistit jim v tomto směru co nejvýhodnější pozici do dalšího života. Uvědomujeme si, že vzdělávací systém musí pružně a efektivně reagovat na potřeby současného světa a aktuální veřejné dění. Světu kolem nás se snažíme porozumět v širším kontextu a souvislostech. Učíme se uvažovat logicky a problémy řešit kreativně.

Záplava informací různého charakteru a kvality vyžaduje schopnost kritického myšlení a důsledného ověřování faktů. Naše škola chce v tomto směru sloužit jako platforma pro sdílení názorů, diskuzi a konstruktivní kritiku s důrazem na humánní hodnoty, respekt k ostatním bytostem, přírodě i majetku.

K žákům se snažíme přistupovat individuálně, aby měli možnost se u nás osobnostně rozvíjet a získávat zdravé sebevědomí. Pozitivní atmosféru a přátelské prostředí považujeme za nezbytnou podmínku v cestě za poznáním.

Udržujeme myšlenky humanismu a demokracie T. G. Masaryka, jehož jméno naše škola nese – jeho odkaz je stále aktuální i v dnešní moderní době.

3.2 Zaměření školy

Studium je realizováno v osmiletém a čtyřletém studijním cyklu. Na společný všeobecný základ navazuje ve vyšších ročnících propracovaný systém volitelných předmětů, který umožňuje větší specializaci ve zvolených oborech podle zájmů žáků a zvoleného dalšího studijního zaměření na vysoké škole a který tak umožní profilaci žáka a jeho kvalitní přípravu ke studiu konkrétní VŠ.

Důraz je kladen na výuku cizích jazyků s posílenou hodinovou dotací v zaměření na živé jazyky. Výuka je na takové úrovni, že studenti mohou složit nejen státní jazykovou zkoušku ve všech vyučovaných jazycích, ale i mezinárodní zkoušky, které jsou uznávány při studiu na zahraničních univerzitách (např. FCE, CAE). Škola navíc získala statut připravovat studenty ke složení prestižní zkoušky v německém jazyce Sprachdiplom. Jedná se o jazykový diplom konference ministrů školství SRN, který je uznáván pro studium na VŠ a univerzitách v německy mluvících zemích.

V době překotného rozvoje komunikačních technologií škola zabezpečuje seznámení žáků s potřebami informační společnosti, s aplikačním a výukovým softwarem s cílem dosáhnout lepší orientace v množství informací, naučí žáky využívat výpočetní techniku při řešení úloh, k přípravě na vyučování a k dalšímu vzdělávání, pomůže jim usnadnit a zefektivnit transformaci dosažených poznatků v systematicky uspořádané vědomosti.

3.3 Výchovně vzdělávací strategie školy, péče o nadané žáky, vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Výuka na Masarykově gymnáziu je orientována k osvojení základních kompetencí žáky. K tomu jsou využívány následující metody: projektové vyučování, myšlenkové mapy, skupinová práce, experiment, diskuse, rozhovor, práce s portfoliem, práce s textem, problémové vyučování, práce s moderními výukovými technologiemi. Jednotlivé metody jsou využívány specificky v jednotlivých předmětech a jsou uvedeny v organizačním vymezení jednotlivých předmětů a v rozpracovaném vzdělávacím obsahu.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni především

- k osvojení si strategie učení a k motivaci pro celoživotní učení,
- k poznávání smyslu a cíle učení, k pozitivnímu vztahu k učení,
- k samostatnému vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů (učebnice, slovníky, internet, cizojazyčný tisk, mapy, tabulky, naučná literatura), získávání poznatků pozorováním přírodních objektů a jevů a měřením jejich vlastností a ke schopnosti takto získané poznatky pak využívat k dalšímu učení,
- k operování s obecně užívanými jazykovými termíny a propojování různých vzdělávacích oblastí prostřednictvím mluvnických, stylistických a syntaktických znalostí,
- k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti získané poznatky aplikovat,
- ke schopnosti vyslovit hypotézu, provést příslušná měření, jejich výsledky zapsat a vyhodnotit,
- ke schopnosti pracovat s chybou, na základě učitelova hodnocení ke sledování vlastních pokroků a k sebehodnocení.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni především

- k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů,
- k vnímání nejrůznějších problémových situací, k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů a užívání logických i empirických postupů,
- k řešení problémů s využitím vlastních poznatků, ale i dostupné literatury, internetu apod. a k formulaci dalších alternativ možného řešení,
- ke schopnosti zpracovávat informace a ty pak používat jako východisko pro argumentaci,
- ke kritickému myšlení, na jehož základě jsou schopni přijímat rozhodnutí s vědomím vlastní zodpovědnosti,
- k porovnávání efektivity jednotlivých variant a volbě vhodných prostředků k řešení.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni především

- k všestranné a účinné komunikaci,
- k ovládnutí základních pravidel mezilidské komunikace,
- k využívání vhodných prostředků odpovídajících úrovni komunikace,
- k volbě vhodných prvků verbální i neverbální komunikace,
- k zvládání běžných pravidel mezilidské komunikace a rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku, k vhodnému využívání jazykových prostředků vzhledem ke komunikačnímu záměru,
- ke schopnosti výstižně formulovat myšlenky, nápad a srozumitelně je sdělit,
- k prožívání uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni především

- ke schopnosti orientovat se v mezilidských vztazích, chovat se adekvátním způsobem na veřejnosti i v soukromí,
- ke spolupráci a respektování práce vlastní a druhých,

- k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti, k používání kultivovaného projevu jako prostředku prosazování sebe sama,
- k slušnému a zdvořilému chování, k uvědomění si provázanosti používání jazykových prostředků a úrovně mezilidských vztahů,
- k rozvoji různých forem spolupráce při respektování názorové plurality,
- ke schopnosti kultivovaným způsobem prosazovat a obhajovat své názory,
- k pochopení sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni především

- k postupnému pochopení obsahu pojmu občanství,
- k ústnímu i písemnému projevu, v němž formulují vlastní postoje, hájí svá práva a práva ostatních, sledují dění ve třídě, škole, v místě bydliště a v celé společnosti,
- k akceptování povinností a práv příslušníků různých národnostních skupin,
- k rozlišení projevů rasové, náboženské aj. nesnášenlivosti a k zaujímání správného postoje k těmto jevům,
- k chápání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni především

- k poznávání a rozvíjení svých schopností i reálných možností a k uplatňování získaných vědomostí a dovedností v praxi,
- k osvojení si pracovních návyků a pocitu odpovědnosti za vykonanou práci,
- v laboratorních cvičeních k manuální zručnosti při experimentování a měření,
- k udržování pořádku na pracovišti,
- k dodržování bezpečnostních předpisů a hygienických pravidel při práci.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni především

- k cílevědomému rozhodování s ohledem na osobní předpoklady a možnosti o dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření,
- ke schopnosti posoudit a kriticky hodnotit rizika související s rozhodováním v reálných životních situacích,
- k využití všech příležitostí pro svůj odborný růst,
- k získávání a kritickému vyhodnocení informací o vzdělávacích a pracovních příležitostech.

Kompetence digitální

Digitální kompetence je průřezová klíčová kompetence, která se uplatňuje úplně ve všech vyučovaných předmětech, a nebylo by bez ní možné plnohodnotně rozvíjet další klíčové kompetence.

Žáci jsou vedeni

- k běžnému používání digitálních zařízení, aplikací a služeb,
- k využívání digitálních zařízení, aplikací a služeb při učení i při zapojení do života školy a do společnosti,
- k samostatnému rozhodování, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít,
- k získávání, vyhledávání, kritickému posuzování, spravování a sdílení dat, informací a digitálního obsahu,
- k tomu, aby volili postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu,
- k vytváření a upravování digitálního obsahu, ke kombinování různých formátů, k vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků,
- k využívání digitálních technologií k tomu, aby si usnadnili práci, zautomatizovali rutinní činnosti, zefektivnili či zjednodušili své pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce,
- k chápání významu digitálních technologií pro lidskou společnost,

- k seznamování se s novými technologiemi, ke kritickému hodnocení jejich přínosu a reflektování rizik jejich využívání,
- k předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních,
- k tomu, aby při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednali eticky.

V oblasti **Člověk, společnost a digitální technologie** jsou žáci vedeni

- k zapojování se do dění ve svém okolí i prostřednictvím online aktivit,
- k vyhledávání příležitostí, jak využít digitální technologie k učení a osobnímu rozvoji,
- k rozvíjení svých schopností využívat nové digitální technologie a aktuální digitální prostředí,
- k vnímání a hodnocení potenciálu i rizik zapojení digitálních technologií do různých činností a v různých situacích a podle toho zodpovědně jednat,
- k identifikování problémů a možností jejich řešení pomocí digitálních prostředků, k zvažování a kritickému hodnocení různých řešení problémů a v případě potřeby vybírání digitálních nástrojů pro konkrétní postup.

V oblasti **Tvorba digitálního obsahu** jsou žáci vedeni

- k vytváření obsahu v různých formátech a s využitím různých digitálních technologií,
- k upravování a vylepšování obsahu, který sami vytvořili nebo který vytvořili jiní,
- k využívání k vyjádření svých představ a zážitků různých digitálních prostředků,
- k obohacování a přepracovávání stávajících zdrojů a tím k vytváření nového obsahu.

V oblasti **Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě** jsou žáci vedeni

- k získávání, posuzování, spravování a sdílení dat, informací a obsahů s použitím digitálních technologií,
- k volbě postupů, strategií a způsobů (formáty), které odpovídají konkrétní situaci a účelu.

3.4 Vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků, vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků se sociálním znevýhodněním

Nadaným a mimořádně nadaným žákům je v hodinách věnována individuální péče v podobě náročnějších zadání a úkolů, popřípadě samostatných projektů. Těmto studentům je také podle potřeby rozšířena či prohloubena probíraná látka. K rozvoji talentovaných žáků též využíváme ve velké míře dostupných projektů a soutěží. Mezi tradičně pořádané akce, do nichž se škola pravidelně zapojuje, patří zejména tyto:

- Olympiáda z českého jazyka
- Pravopisný přebor školy
- Literární kvíz MG
- Recitační soutěž
- Autorské literární soutěže
- Dějepisná olympiáda
- Chemická olympiáda
- Fyzikální olympiáda
- Archimediáda
- Biologická a ekologická olympiáda
- SOČ (kvarta)
- Soutěže vypisované Zoo Plzeň, ČSOP, Školou ekologického myšlení, přírodovědnými a zemědělskými fakultami
- Matematická olympiáda
- Pythagoriáda (jen primy a sekundy)
- Klokán
- Náboj (soutěž družstev)
- Konverzační soutěže v cizích jazycích
- Mezinárodní soutěž Best in English
- English Cup – soutěž v literární tvorbě v angličtině
- Soutěže AŠSK

- Zeměpisná olympiáda
- Soutěže vyhlašované Geografickou společností – např. Eurorebus
- Chemický kroužek
- Kroužek Fyzikální hrátky
- Korespondenční seminář KSICHT
- Práce v Pražském modelu OSN
- Možnost práce v Projektech „Aliante“ o NATO
- Spolupráce s Eurocentrem Plzeň, soutěže o EU (EUROPASECURA aj.)
- Účast na akcích v projektu „Příběhy bezpráví“
- Soutěže v programování + další soutěže vyhlašované různými organizacemi)
- Soutěž v prezentačních dovednostech Prezentiáda

Gymnázium se rovněž účastní příležitostně pořádaných projektů, soutěží, výstav apod. Žáci mají také možnost individuálních konzultací s vyučujícími či rozvíjet svoje schopnosti, dovednosti a vědomosti v rámci nabízených zájmových kroužků. K rozšíření kompetencí získaných v rámci výuky cizích jazyků dochází při zahraničních studijně-poznávacích zájezdech a exkurzích, výměnných pobytech a hodinách s lektory, rodilými mluvčími.

Škola zabezpečuje výuku se speciálními vzdělávacími potřebami a žáky nadanými

a) Žáci ze zdravotním znevýhodněním

- žáci s poruchami učení (dysgrafie, dyslexie a ADHD) – spolupráce s ŠPZ na základě doporučení vytvoření PLPP (plán pedagogické podpory) nebo IVP (individuální vzdělávací plán), nadstandardní péče výchovného poradce, individuální přístup učitele během výuky a při hodnocení
- žáci dlouhodobě nemocní nebo zdravotně oslabení: uvolnění z výuky tělesné výchovy, zařazení do zdravotní tělesné výchovy, zohlednění v rámci blokové výuky tělesné výchovy

b) Žáci se sociálním znevýhodněním

- pomoc při doučování, nadstandardní péče výchovného poradce, konzultace s výchovným poradcem v případě ohrožení žáků sociálně patologickými jevy
- spolupráce se specializovanými a odbornými pracovišti

c) Žáci se zdravotním postižením

- na škole zatím nejsou vzděláváni žáci se zdravotním postižením (např. tělesným) – MG zatím není vybaveno speciálními pomůckami, nemá bezbariérový přístup (povolena výjimka), nezaměstnává speciálně vyškolené pedagogy
- s vadami řeči, více vadami, autismem, se specifickými poruchami učení nebo chování jsou vzděláváni na základě doporučení ŠPZ je vytvořen PLPP nebo IVP
- o případném zařazení žáka do školy rozhoduje ředitel po dohodě s rodiči na základě lékařského a speciálně pedagogického vyšetření s přihlédnutím k možnostem školy

Pravidla, postup tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP

- na základě doporučení ŠPZ a ve spolupráci s vyučujícími je vypracován návrh PLPP v souladu s doporučenými podpůrnými opatřeními
- v případě doporučení ŠPZ zakoupení (zapůjčení) kompenzačních pomůcek a jejich zaevidování
- po projednání s vyučujícími, rodiči a studentem je PLPP realizován a zaevidován do školní matriky
- seznámení s PLPP je stvrzeno podpisy (včetně informovaného souhlasu zákonného zástupce popř. zletilého studenta s realizovanými podpůrnými opatřeními)
- vyhodnocování PLPP je prováděno ve spolupráci s rodiči a vyučujícími 1x za tři měsíce, dle potřeby konzultováno s ŠPZ
- PLPP se v případě potřeby doplňuje
- PLPP slouží jako podklad pro další vyšetření studenta ŠPZ po skončení poskytování PO

Pravidla, postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP pro žáky se SVP

- na základě doporučení ŠPZ a ve spolupráci s vyučujícími je vypracován návrh IVP v souladu s doporučenými podpůrnými opatřeními
- v případě doporučení ŠPZ zakoupení (zapůjčení) kompenzačních pomůcek a jejich zaevidování
- po projednání s vyučujícími, rodiči a studentem je IVP realizován a zaevidován do školní matriky
- seznámení s IVP je stvrzeno podpisy (včetně informovaného souhlasu zákonného zástupce popř. zletilého studenta s realizovanými podpůrnými opatřeními)
- vyhodnocování IVP je prováděno ve spolupráci s rodiči a vyučujícími 1x ročně, konzultováno s ŠPZ dle potřeby
- vyhodnocený IVP je zaslán do ŠPZ
- vyhodnocení IVP slouží jako podklad pro další vyšetření studenta ŠPZ po skončení poskytování PO

Systém vyhledávání a podpory žáků nadaných a žáků mimořádně nadaných

- na základě zjištění mimořádného nadání u studenta vyučujícími je studentovi navržena návštěva ŠPZ s cílem identifikovat specifika jeho osobnosti
- studentovi s mimořádným nadáním může škola povolit vzdělávání podle IVP na základě doporučení ŠPZ
- vytvářet skupiny nadaných žáků z různých ročníků, umožnit žákům účastnit se výuky ve vyšším ročníku, popř. se paralelně vzdělávat formou stáží na jiné škole včetně VOŠ, konzervatoři nebo na odborných pracovištích, účastnit se studijních a jiných pobytů v zahraničí (např. v rámci programu ERASMUS+), zapojovat je do různých projektů (školních i projektů sociálních partnerů), soutěží a jiných aktivit rozvíjejících nadání žáků

Pro dosažení úspěšnosti při vzdělávání těchto žáků je třeba zejména:

- povzbuzovat žáky při případných neúspěších a posilovat jejich motivaci k učení
- uplatňovat formativní hodnocení žáků
- poskytovat pomoc při osvojování si vhodných učebních způsobů a postupů se zřetelem k individuálním obtížím jednotlivců
- věnovat pozornost začleňování těchto žáků do běžného kolektivu a vytváření pozitivního klimatu ve třídě a ve škole
- spolupracovat s odbornými institucemi, tj. se ŠPZ a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby také s odborníky mimo oblast školství (odbornými lékaři nebo pracovníky z oblasti sociálně právní ochrany žáka apod.)
- spolupracovat s dalšími sociálními partnery školy, zejména s rodiči žáků (jak žáků se SVP při řešení individuálních zdravotních či učebních obtíží žáků, tak s ostatními rodiči) a také se základními školami, ve kterých žáci plnili povinnou školní docházku (zjistit, jaká podpora byla žákovi poskytována na základní škole)
- realizovat další vzdělávání učitelů všech předmětů zaměřené na vzdělávání žáků se SVP (i žáků nadaných) a uplatňování adekvátních metod a forem výuky, hodnocení a komunikace s těmito žáky

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení (ŠPZ). Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb., na jejímž základě a na doporučení ŠPZ je ve spolupráci vyučujících a zákonných zástupců vypracován a realizován PLPP a IVP tak, aby byly naplněny principy společného vzdělávání.

Podle ŠVP se uskutečňuje vzdělávání všech žáků školy. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu individuálního vzdělávacího plánu (IVP) nebo plánu pedagogické podpory (PLPP). PLPP a IVP zpracovává škola. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická a pedagogická intervence.

Na základě doporučení ŠPZ jsou žákům s SVP upravovány podmínky pro přijímání ke studiu a ukončování studia.

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

3.5 Začlenění průřezových témat do vyučovacích hodin a formou projektů

Průřezová témata jsou začleněna do výuky jednotlivých vyučovacích předmětů takto:

Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj (prima–kvarta)

Tematický okruh	Předměty
Rozvoj schopností poznávání	Čj, Fj, M, F, Ch, Bi, Hv, Tv, Vv, Z, Inf
Sebepoznání a sebepojetí	Čj, Fj, Aj, Hv, Ch, Z, D, ZSV, Vv, Inf
Seberegulace a sebeorganizace	Čj, Fj, M, F, Z, Aj, Nj, Inf, ZSV, Tv, Vv
Psychohygiena	ZSV, Tv, Hv, Fj, Ch, Vv
Kreativita	Čj, Fj, M, F, Aj, Nj, Ch, Bi, Hv, Tv, Inf, ZSV, Vv, Z

Osobnostní a sociální výchova – sociální a morální rozvoj (prima–kvarta)

Tematický okruh	Předměty
Poznávání lidí	Vv, D, Fj, Čj
Mezilidské vztahy	Čj, Fj, M, F, Aj, Nj, D, Ch, Bi, Hv, Tv, Vv, Inf, ZSV
Komunikace	Čj, Fj, M, F, Aj, Nj, D, Ch, Bi, Hv, Tv, Vv, Inf, ZSV, Z
Kooperace a kompetice	Čj, Fj, ZSV, Vv, Hv, Inf, Ch, F, D
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Tv, Inf, Bi, Ch, D, Fj, Čj, Aj, Vv
Hodnoty, postoje, praktická etika	Inf, D, ZSV, Fj, Aj, Čj, Z, Vv

Osobnostní a sociální výchova (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Tematický okruh	Předměty
Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti	Inf, M, TV, F, ZSV, Z, CH, D, Čj, Aj, Bi, Vv, Hv, Nj, Fj, Rj
Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů	Inf, M, TV, F, ZSV, Z, CH, D, Čj, Bi, Vv, Hv, Fj, Aj, Rj, Nj
Sociální komunikace	Inf, M, TV, F, ZSV, Z, CH, D, Čj, Aj, Bi, Vv, Hv, Nj, Fj, Rj
Morálka všedního dne	Inf, M, TV, F, ZSV, Z, CH, D, Čj, Aj, Bi, Nj, Fj, Rj
Spolupráce a soutěž	Inf, M, TV, F, ZSV, Z, CH, D, Čj, Aj, Bi, Vv, Hv, Nj, Fj, Rj

Výchova demokratického občana (prima–kvarta)

Tematický okruh	Předměty
Občanská společnost a škola	D, Z, ZSV, Fj, Aj
Občan, občanská společnost a stát	D, ZSV, Fj, Aj, Čj, Z
Formy participace občanů v politickém životě	D, ZSV
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	D, ZSV

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (prima–kvarta)

Tematický okruh	Předměty
Evropa a svět nás zajímá	Tv, Vv, Bi, Hv, Z, ZSV, Fj, Nj, Aj, Čj
Objevujeme Evropu a svět	Z, D, Fj, Nj, Aj, Čj, Bi, Vv, ZSV
Jsme Evropané	Vv, F, Z, D, ZSV, Fj, Čj

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Tematický okruh	Předměty
Globalizační a rozvojové procesy	ZSV, Z, CH, D, Čj, Aj, Bi, Nj, Vv, Hv, Fj, Rj
Globální problémy, jejich příčiny a důsledky	ZSV, Z, CH, D, Čj, Aj, Bi, Nj, Vv, Hv, Fj, Rj
Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce	ZSV, Z, D, Čj, Aj, Nj, Vv, Fj, Rj
Žijeme v Evropě	ZSV, Z, CH, F, D, Čj, Aj, Bi, Nj, Vv, Hv, Fj, Rj
Vzdělávání v Evropě a ve světě	Inf, ZSV, Z, CH, D, Čj, Aj, Nj, Vv, Hv, Fj, Rj

Multikulturní výchova (prima–kvarta)

Tematický okruh	Předměty
Kulturní difference	Čj, Aj, Nj, Fj, ZSV, D, Z, Vv, Hv
Lidské vztahy	Hv, Vv, Z, D, ZSV, Fj, Čj
Etnický původ	Hv, Vv, Z, D, ZSV, Fj, Čj
Multikulturalita	Vv, Hv, Z, D, ZSV, Fj, Nj, Aj, Čj
Princip sociálního smíru a solidarity	ZSV, Fj

Multikulturní výchova (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Tematický okruh	Předměty
Základní problémy sociokulturních rozdílů	ZSV, Z, D, Čj, Aj, Nj, Vv, Hv, Fj, Rj
Psychosociální aspekty interkulturality	ZSV, Z, D, Čj, Aj, Nj, Fj, Rj
Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí	ZSV, Z, D, Čj, Aj, Nj, Fj, Rj

Environmentální výchova (prima–kvarta)

Tematický okruh	Předměty
Ekosystémy	Vv, Bi, Ch, Z, Čj
Základní podmínky života	Vv, Bi, Ch, Z
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Vv, Inf, Bi, Ch, F, Z, ZSV, Nj, Aj, Čj, Fj
Vztah člověka k prostředí	Tv, Inf, Bi, Ch, F, Z, ZSV, Čj, Fj

Environmentální výchova (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Tematický okruh	Předměty
Problematika vztahů organismů a prostředí	Z, CH, Bi
Člověk a životní prostředí	Inf, TV, F, ZSV, Z, CH, Čj, Aj, Bi, Nj, Vv, Hv, Fj, Rj
Životní prostředí regionu a ČR	Z, CH, Aj, Bi, Nj, Fj, Rj, Čj

Mediální výchova (prima–kvarta)

Tematický okruh	Předměty
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Hv, Inf, Ch, M, Z, D, ZSV, Fj, Nj, Aj, Čj
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Inf, Ch, Bi, Vv, M, D, ZSV, Fj, Čj
Stavba mediálních sdělení	Inf, Fj, Čj, Aj
Vnímání autora mediálních sdělení	Inf, Čj
Fungování a vliv médií ve společnosti	Hv, Vv, Tv, D, ZSV, Fj, Nj, Aj, Čj, Inf
Tvorba mediálního sdělení	Inf, Fj, Čj, Aj, Vv
Práce v realizačním týmu	Ch, Bi, Inf, M, Z, D, Fj, Čj

Mediální výchova (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Tematický okruh	Předměty
Média, mediální produkce	Inf, ZSV, CH, D, Čj, Fj, Hv
Mediální produkty a jejich význam	Inf, Z, D, Čj, Vv, Hv, Aj, Fj, Rj, Nj
Uživatelé	Inf, Z, Čj, Aj, Nj, Fj, Rj
Účinky mediální produkce a vliv médií dne	Inf, ZSV, Čj, Aj, Nj, Fj, Rj
Role médií v moderních dějinách	Inf, D, Čj, Aj, Fj, Rj, Nj, Hv

Všechna průřezová témata budou naplňována v projektech Olympijské hry, Ekosystém lesa, Fyzika v tělesné výchově, Den zdravého životního stylu, Člověk v pohybu a Naše mistrovství světa, které budou realizovány v projektových dnech jedenkrát za pololetí. K témuž účelu budou využity seznamovací pobyty prim při vstupu na gymnázium.

Průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana a Multikulturní výchova budou naplňována též v akcích pořádaných v rámci činnosti výchovného poradce. Výchovný poradce se podílí na řešení výchovných i studijních problémů žáků všech tříd gymnázia. V oblasti profesní orientace žáků shromažďuje a poskytuje studentům informace o možnostech studia na vysokých a vyšších odborných školách. Žákům, kteří v průběhu gymnaziálního studia přecházejí na jiný typ střední školy, pomáhá podobným způsobem zprostředkovat tento přestup. Pořádá také besedy studentů gymnázia o podmínkách studia se zástupci vysokých škol, s jejich studenty či absolventy. Ve spolupráci s třídními učiteli nově nastoupivších tříd, tedy prim a 1. ročníků, zajišťuje besedy o způsobu co nejefektivnějšího zvládnutí studia. Této, ale i dalším problematikám, se věnuje i v rámci individuálních konzultačních hodin, jež jsou žákům všech ročníků k dispozici.

Organizuje a koordinuje činnost v působení na žáky v oblasti prevence sociálně patologických jevů, jako je prevence drogové závislosti, AIDS, šikany, chybných a ve svých důsledcích zdraví škodlivých stravovacích návyků, v informovanosti o dodržování zákonných norem pro mladistvé, v dopravní výchově ap. Při své činnosti spolupracuje s vedením školy, třídními učiteli, rodiči žáků, s Pedagogicko-psychologickou poradnou, s Úřadem práce, s organizací pro prevenci drogové závislosti Teen Challenge, s Bílým kruhem bezpečí, se Zdravotním ústavem Plzeň, s Městskou policií a dalšími odborníky z řad psychologů a lékařů. Těžiště práce je však v přímém působení na žáky, pro něž je využíváno individuálních rozhovorů se studenty popř. jejich rodiči, přednášek a besed, interaktivních pořadů, informací ve třídách, na třídních aktivech, na nástěnce výchovného poradce.

Tím jsou realizovány očekávané výstupy vzdělávacího oboru Člověk a svět práce:

Trh práce a profesní volba

Žák

- kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace (*septima, oktáva, 3., 4. ročník*),
- vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu a i ve zvolené profesi (*oktáva, 4. ročník*),
- posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře (*septima, oktáva, 3., 4. ročník*),
- posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním (*septima, oktáva, 3., 4. ročník*),
- vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu (*septima, oktáva, 3., 4. ročník*),
- reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy (*septima, oktáva, 3., 4. ročník*).

Též jsou realizovány očekávané výstupy vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví:

Vztahy mezi lidmi a formy soužití

Žák

- konkrétně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích (*kvinta, 1. ročník*),

- posoudí hodnoty, které mladým lidem usnadňují vstup do samostatného života, partnerských vztahů, manželství a rodičovství, a usiluje ve svém životě o jejich naplnění (*sexta, 2. ročník*),
- projevuje etické a morální postoje k ochraně matky a dítěte (*septima, 3. ročník*).

Změny v životě člověka a jejich reflexe

Žák

- orientuje se ve své osobnosti, emocích a potřebách (*kvinta, 1. ročník*),
- uplatňuje odpovědné a etické přístupy k sexualitě, rozhoduje se s vědomím možných důsledků (*sexta, 2. ročník*),
- zná práva každého jedince v oblasti sexuality a reprodukce (*sexta, 2. ročník*).

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence

Žák

- projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu (*kvarta, 1. ročník*),
- zaujímá odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování (*kvarta, 1. ročník*),
- uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a činností pod jejich vlivem, sexuálně motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálních násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost (*tercie, kvarta, 1. ročník*),
- rozhoduje podle osvojených modelů chování a konkrétní situace o způsobu jednání v situacích vlastního nebo cizího ohrožení (*kvarta, 1. ročník*).

3.6 Profil absolventa Masarykova gymnázia

Po absolvování studia na Masarykově gymnáziu má žák osvojeny základy strategie učení, tvořivého myšlení, logického uvažování a sebehodnocení výsledků svého učení. Je připraven k úspěšnému studiu na VŠ či VOŠ v ČR i v zahraničí.

K řešení problémů přistupuje kreativně, dokáže využívat vhodných a přiměřených zdrojů informací. Ovládá základní pravidla a formy mezilidské komunikace, je schopen formulovat a sdělit své myšlenky. Je u něj rozvinuta schopnost vnímání uměleckého díla, váží si kulturních a duchovních hodnot.

Orientuje se v mezilidských vztazích, chová se adekvátním způsobem na veřejnosti i soukromí, odmítá sociálně patologické jevy. Je připraven k rozvoji různých forem spolupráce s ostatními a je schopen kultivovaným způsobem prosazovat a obhajovat své názory. Má osvojeny základní pracovní návyky, rozumí principům úspěšného podnikání a vnímá pocit odpovědnosti za vykonanou práci. Při práci dodržuje bezpečnostní předpisy a hygienická pravidla.

Žák získá kvalitní vzdělání v písemné a mluvené podobě českého jazyka jako prostředku pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Naučí se vnímat umělecký text, formulovat vlastní názory na přečtené dílo, je schopen se srozumitelně, věcně správně a přesně vyjadřovat v mateřském jazyce, dokáže mluvit na veřejnosti, otevřeně vyjadřuje své pocity, obhájit svůj vlastní názor, vyjadřuje se za všech okolností kultivovaně a chová se zdvořile.

V případě výuky cizího jazyka (angličtiny, němčiny a francouzštiny) ve třídách se zaměřením živé jazyky i se zaměřením všeobecným žák dosáhne jazykové úrovně typu B2, v dalším cizím jazyku pak úrovně B1. Žák porozumí hlavním myšlenkám týkajících se běžných témat, se kterými se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase.

U žáka bude vytvořeno základní historické vědomí, které ho povede k pochopení obecně uznávaných lidských hodnot moderního světa, především demokracie, tolerance, svobody, spravedlnosti, solidarity a dialogu. Získá základní vědomosti o přírodních, společenských, hospodářských, politických i kulturních poměrech jednotlivých kontinentů, států a obcí a globálních problémech lidstva.

Absolvent Masarykova gymnázia je schopen orientovat se ve společenských strukturách na národní i evropské úrovni, uvědomuje si vlastní místo v nich. Dokáže rozlišit pozitivní a negativní společenské jevy. Uvědomuje si význam globálních změn v životě člověka a je schopen o nich konstruktivně diskutovat. Dokáže se orientovat na trhu práce.

Osvojí si středoškolské matematické dovednosti, naučí se vnímat souvislosti, pochopí příčiny, zvládne algoritmické myšlení. Aktivně ovládne matematické nástroje a dovednost je aplikovat. Dokáže analyzovat a vysvětlit podstatu různých typů fyzikálních dějů, aplikovat poznatky při provádění praktických měření a v běžném životě. Zvládne řešení fyzikálních situací matematickými prostředky. Je schopen formulovat problém a strategii jeho řešení, hodnotit správnost postupu při odvozování tvrzení a odhalovat klamné závěry.

Získá znalosti o stavbě látek a jejich přeměnách, bude schopen tyto znalosti využít při předpovídání průběhu chemických dějů. Získá praktické dovednosti a zručnost při práci v chemické laboratoři, pochopí rozmanitost organismů, podobnosti i rozdílnosti stavby a fungování jejich těl, hierarchické uspořádání systému živé přírody a návaznost na neživou přírodu. Porozumí podstatným souvislostem mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na surovinových zdrojích. Stane se aktivním ochráncem přírody a životního prostředí.

Žák se bude umět orientovat v možnostech využití informační a komunikační techniky v praxi, naučí se používat počítač jako pracovní nástroj pro jednoduché aplikace, seznámí se s běžně užívaným hardwarem a softwarem, s novými vývojovými trendy v oblasti užití výpočetních technologií. Bude ovládat uživatelským způsobem PC a účelně používat moderní informační a komunikační technologie. Bude schopen osvojovat si nové poznatky, vyhledávat, třídit a zpracovávat informace z nejrůznějších pramenů (fondy knihoven, internet, média atd.), kriticky je hodnotit, ověřovat data a fakta a využívat je.

Žák se seznámí s uměleckými díly a osobnostmi dějin umění. V praktické části výtvarné výchovy bude schopen pracovat běžně používanými výtvarnými technikami, v hudební výchově si osvojí základní předpoklady k porozumění hudebnímu umění a hudbě prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových, rytmických, intonačních a poslechových činností. Rozlišuje podstatné znaky jednotlivých druhů umění, porovnává a uvědomuje si jejich shodnosti a odlišnosti. Porozumí kulturním hodnotám, projevům a potřebám různorodých sociálních skupin, etnik a národů a vytváří si pozitivní vztah ke kultuře současnosti i minulosti.

Vlastní pohybovou aktivitou v rámci výuky na Masarykově gymnáziu zvýší svoji fyzickou výkonnost a rozvine herní dovednosti. Bude schopen orientovat se v problematice péče o vlastní zdraví a v poznání vlastních pohybových možností a zájmů.

3.7 Organizace přijímacího řízení

Přijímací řízení vychází z platné legislativy. Žáci z 5. třídy základní školy jsou přijímáni do 1. ročníku nižšího stupně gymnázia (primy) a z 9. třídy do prvního ročníku čtyřletého studia. Ředitel gymnázia zveřejní na webových stránkách školy nejpozději do konce ledna počet přijímaných žáků a kritéria přijímacího řízení.

Uchazeči jsou přijímáni podle pořadí výsledků písemných přijímacích zkoušek do schváleného počtu přijímaných žáků. Zohledňuje se rovněž prospěch na základní škole, u žáků čtyřletého studia rovněž účast v olympiádách. Chování na základní škole musí být hodnoceno jako velmi dobré.

Písemné přijímací zkoušky se provádějí formou testů z českého jazyka a matematiky.

U žáků se SVP bude při přijímací zkoušce přihlédnuto k jejich speciálním potřebám.

3.8 Organizace ukončování studia

Studium na gymnáziu je ukončeno maturitní zkouškou, která se skládá z části společné a profilové. Úspěšným vykonáním obou částí maturitní zkoušky získá žák střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Z rozhodnutí ředitele školy maturují studenti se zaměřením živé jazyky povinně z hlavního jazyka buď ve společné, nebo profilové části maturitní zkoušky.

Společná část

Společná (státní) část maturitní zkoušky se skládá ze dvou povinných zkoušek a maximálně ze dvou nepovinných zkoušek. Aby žák vykonal společnou část, musí úspěšně složit obě povinné zkoušky. Naše škola připraví žáka na následující zkoušky:

- Český jazyk
- Cizí jazyk (Anglický jazyk, Francouzský jazyk, Německý jazyk) nebo Matematiku

Všechny zkoušky společné části zadává podle § 78 zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy všem maturantům ve stejném termínu, za stejných podmínek a na stejné úrovni. Ministerstvo určuje v rozsahu daném zákonem obsah a formu zkoušek, stanoví také kritéria hodnocení. Školní vzdělávací program naší školy je koncipován tak, aby žáky připravil k úspěšnému zvládnutí požadavků společné části maturitní zkoušky.

Profilová část

Rovněž profilová (školní) část obsahuje dvě povinné zkoušky a maximálně dvě nepovinné zkoušky. Aby žák vykonal profilovou část, musí úspěšně složit obě povinné profilové zkoušky. Škola připraví žáka na následující zkoušky: Český jazyk a literaturu, Cizí jazyk (Anglický jazyk, Francouzský jazyk, Německý jazyk), Matematiku, Základy společenských věd, Biologii, Dějepis, Chemii, Fyziku, Informatiku a výpočetní techniku, Zeměpis. Všechny zkoušky profilové části se konají formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí.

4 Učební plán

4.1 Učební plán pro zaměření živé jazyky (prima–kvarta)

Učební plán	Min. časová dotace		Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta	Celkem
Český jazyk	15		4	4	4	4	16
Cizí jazyk	12		4	4	4	4	16
Matematika	15		4	4	4	4	16
Informatika	4		1	1	1	1	4
Člověk a společnost	10	Základy společenských věd	1	1	1	1	4
		Dějepis	2	2	2	2	8
Člověk a příroda	20	Fyzika	1	2,3	2	2,5	7,8
		Chemie	1	1,3	2	2	6,3
		Biologie	0,5 + 1,5	2,4	2	1,5	7,9
		Zeměpis	2	1	1	2	6
Umění a kultura	9	Hudební výchova	2/1	1	1	1	5/4
		Výtvarná výchova	1/2	1	1	1	4/5
Člověk a zdraví	10	Výchova ke zdraví					
		Tělesná výchova	2	2	2	2	8
Člověk a svět práce	3						
Disponibilní hodiny	18						
Druhý cizí jazyk	6		2	3	3	3	11
Volitelné předměty			0	0	1	1	2
Celkem	122		29	30	31	32	122
Povinné počty hodin	122		28–30	28–30	30–32	30–32	122

Poznámky k učebnímu plánu:

- Rozdělení disponibilních hodin: 4 h – cizí jazyk 1, 5 h – cizí jazyk 2, po jedné hodině český jazyk a matematika, 2 h – Člověk a společnost, 2 h – Člověk a příroda, 2 h – informatika, 2 h – volitelné předměty.
- 3 h vzdělávací oblasti Člověk a svět práce budou odučeny v laboratorních cvičeních vzdělávací oblasti Člověk a příroda.
- 2 h vzdělávací oblasti Člověk a zdraví budou odučeny ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda.
- Umění a kultura: v primě si žáci volí jeden z předmětů jako hlavní – 2 h a jeden jako vedlejší – 1 h.

4.2 Učební plán pro všeobecné zaměření (prima–kvarta)

Učební plán	Min. časová dotace	Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta	Celkem	
Český jazyk	15	4	4	4	4	16	
Cizí jazyk	12	3	3	3	3	12	
Matematika	15	4	4	4	4	16	
Informatika	4	1	1	1	2	5	
Člověk a společnost	10	Základy společen- ských věd	1	1	1	1	4
		Dějepis	2	2	2	2	8
Člověk a příroda	20	Fyzika	1,5	2,3	2,3	2,5	8,6
		Chemie	0	2,3	2,3	2	6,6
		Biologie	2,5	2,4	2,4	1,5	8,8
		Zeměpis	2	2	2	2	8
Umění a kultura	9	Hudební výchova	2/1	1	1	1	5/4
		Výtvarná výchova	1/2	1	1	1	4/5
Člověk a zdraví	10	Výchova ke zdraví					
		Tělesná výchova	2	2	2	3	9
Člověk a svět práce	3						
Disponibilní hodiny	18						
Druhý cizí jazyk	6	2	2	2	2	8	
Volitelné předměty		0	0	2	1	3	
Celkem	122	28	30	32	32	122	
Povinné počty hodin	122	28–30	28–30	30–32	30–32	122	

Poznámky k učebnímu plánu:

- Rozdělení disponibilních hodin: 7 h – Člověk a příroda, 3 h – informatika, 2 h – cizí jazyk 2, po jedné hodině český jazyk, matematika a Člověk a společnost, 3 h – volitelné předměty.
- 3 h vzdělávací oblasti Člověk a svět práce budou odučeny v laboratorních cvičeních vzdělávací oblasti Člověk a příroda.
- 1 h vzdělávací oblasti Člověk a zdraví – výchova ke zdraví bude odučena ve vyučovacím předmětu biologie, 1 h pak v rámci tělesné výchovy (kvarta).
- Umění a kultura: v primě si žáci volí jeden z předmětů jako hlavní – 2 h a jeden jako vedlejší – 1 h.

4.3 Volitelné předměty (prima–kvarta)

Volitelné předměty (podle zájmu žáků budou otevřeny v tercii) – dvouleté

Začínáme s francouzštinou

Začínáme s ruštinou

Volitelné předměty (podle zájmu žáků budou otevřeny v tercii) – jednoleté

Angličtina hrou

Němčina hrou

Astronomický seminář

Cvičení z matematiky

Cvičení matematicko-fyzikální

Cvičení fyzikálně-chemické

Cvičení chemicko-biologické

Přírodovědné dovednosti

Pěstitelství a chovatelství

Psaní na klávesnici všemi deseti prsty

Sportovní hry

Netradiční hry

Volitelné předměty (podle zájmu žáků budou otevřeny v kvartě) – jednoleté

Angličtina hrou

Němčina hrou

Začínáme s francouzštinou

Začínáme s ruštinou

Finanční gramotnost

Cvičení matematicko-fyzikální

Psaní na klávesnici všemi deseti prsty

Atletické disciplíny

Sportovní hry

Netradiční hry

Konkrétní skladba volitelných předmětů na daný školní rok je určena vždy podle zájmu žáků.

4.4 Učební plán pro zaměření živé jazyky (kvinta–oktáva)

Učební plán	Min. časová dotace	Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Celkem
Český jazyk	12	4/1	3/1	4/1	4/1	15
Cizí jazyk 1	12	4	4	4	4	16
Cizí jazyk 2	12	4	3	4	4	15
Matematika	10	4/1	3/1	3/1	3/1	13
Informatika	4	2	2	0	0	4
Člověk a společnost		Základy společenských věd				
		1	1	2	2	6
Člověk a příroda		Dějepis				
		2	2	1+1*	2+1*	9
		Fyzika				
		2	2	2,5	0	6,5
		Chemie				
		Biologie				
		2	2	2	2	8
		Zeměpis				
	36	2	2	1	0	5
Umění a kultura	4	Estetická výchova (hudební nebo výtvarná)				
		2	2	0	0	4
Člověk a zdraví	8	Výchova ke zdraví				
		0	0	0	0	0
		Tělesná výchova				
		2	2	2	2	8
Člověk a svět práce	0	Člověk a svět práce				
		0	0	0	0	0
Reálie v cizím jazyku		0	0	2	2	4
Volitelné aktivity	8	Volit. předmět 1				
		0	2	2	2	6
		Volit. předmět 2				
		0	0	0	2	2
		Volit. předmět 3				
		0	0	0	2	2
		Volit. předmět 4				
		0	0	0	2	2
Disponibil. hodiny	26					
Celkem	132	33	32	33	34	132
Povinné počty hodin	132	27–35	27–35	27–35	27–35	132

Poznámky k učebnímu plánu:

Hodina předmětu označená * se vyučuje v jazyce anglickém nebo německém. Třída se dělí na skupiny dle hlavních jazyků.

- Rozdělení disponibilních hodin: 3 h český jazyk, 4 h – cizí jazyk 1, 3 h – cizí jazyk 2, 3 h matematika, 5 h Člověk a společnost a Člověk a příroda, 4 h – volitelné předměty, 4 h reálie v cizím jazyku.
- Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Člověk a svět práce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce jsou naplňovány převážně při výuce ZSV, částečně při výuce IVT, v třídnických hodinách a instruktážích výchovné poradkyně (vyhotovení dokumentace pro přijímací řízení k dalšímu studiu).
- Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví vzdělávací oblasti Člověk a zdraví jsou naplňovány při výuce tělesné výchovy, biologie, chemie, fyziky a projektech výchovné poradkyně.
- Estetická výchova: žáci si volí jeden z předmětů.

4.5 Učební plán pro všeobecné zaměření (kvinta–oktáva)

Učební plán	Min. časová dotace		Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Celkem
Český jazyk	12		4/1	3/1	4/1	4/1	15
Cizí jazyk 1	12		4	3	4	4	15
Cizí jazyk 2	12		3	3	3	3	12
Matematika	10		4/1	3/1	3/1	3/1	13
Informatika	4		2	2	0	0	4
Člověk a společnost	36	Základy společenských věd	1	1	2	2	6
		Dějepis	2	2	2	1	7
Člověk a příroda		Fyzika	2	2,5	2,5	2	9
		Chemie	2,5	2	2,5	0	7
		Biologie	2,5	2,5	2	2	9
		Zeměpis	2	2	1	0	5
Umění a kultura	4	Estetická výchova (hudební nebo výtvarná)	2	2	0	0	4
Člověk a zdraví	8	Výchova ke zdraví	0	0	0	0	0
		Tělesná výchova	2	2	2	2	8
Člověk a svět práce	0	Člověk a svět práce	0	0	0	0	0
Volitelné aktivity	8	Volit. předmět 1	0	2	2	2	6
		Volit. předmět 2	0	2	2	2	6
		Volit. předmět 3	0	0	2	2	4
		Volit. předmět 4	0	0	0	2	2
Disponibil. hodiny	26						
Celkem	132		33	34	34	31	132
Povinné počty hodin	132		27–35	27–35	27–35	27–35	132

Poznámky k učebnímu plánu:

- Rozdělení disponibilních hodin: 3 h český jazyk, 3 h – cizí jazyk 1, 3 h matematika, 7 h Člověk a společnost a Člověk a příroda, 10 h – volitelné předměty.
- Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Člověk a svět práce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce jsou naplňovány převážně při výuce ZSV, částečně při výuce IVT, v třídnických hodinách a instruktážích výchovné poradkyně (vyhotovení dokumentace pro přijímací řízení k dalšímu studiu).
- Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví vzdělávací oblasti Člověk a zdraví jsou naplňovány při výuce tělesné výchovy, biologie, chemie, fyziky a projektech výchovné poradkyně.
- Estetická výchova: Žáci si volí jeden z předmětů.

4.6 Učební plán pro zaměření živé jazyky (1.–4. ročník)

Učební plán	Min. časová dotace		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	Celkem
Český jazyk	12		4/1	3/1	4/1	4/1	15
Cizí jazyk 1	12		5	5	5	5	20
Cizí jazyk 2	12		3	3	4	4	14
Matematika	10		4/1	3/1	3/1	3/1	13
IVT	4		2	2	0	0	4
(nová Informatika)	(4)		(2)	(2)	(0)	(0)	(4)
Člověk a společnost	36	Základy společenských věd	1	1	2	2	6
		Dějepis	2	2	1+1*	2+1*	9
Člověk a příroda		Fyzika	2	2	2	0	6
		Chemie	2	2	2	0	6
		Biologie	2	2	2	2	8
		Zeměpis	2	2	1	0	5
Umění a kultura	4	Estetická výchova (hudební nebo výtvarná)	2	2	0	0	4
Člověk a zdraví	8	Výchova ke zdraví	0	0	0	0	0
		Tělesná výchova	2	2	2	2	8
Člověk a svět práce	0	Člověk a svět práce	0	0	0	0	0
Reálie v cizím jazyku			0	0	2	2	4
Volitelné aktivity	8	Volit. předmět 1	0	2	2	2	6
		Volit. předmět 2	0	0	0	2	2
		Volit. předmět 3	0	0	0	2	2
Disponibil. hodiny	26						
Celkem	132		33	33	33	33	132
Povinné počty hodin	132		27–35	27–35	27–35	27–35	132

Poznámky k učebnímu plánu:

IVT = informatika a výpočetní technika

Hodina předmětu označená * se vyučuje v jazyce anglickém nebo německém. Třída se dělí na skupiny dle hlavních jazyků.

Rozdělení disponibilních hodin: 3 h český jazyk, 8 h – cizí jazyk 1, 2 h – cizí jazyk 2, 3 h matematika, 4 h Člověk a společnost a Člověk a příroda, 2 h – volitelné předměty, 4 reálie v cizím jazyku.

- Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Člověk a svět práce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce jsou naplňovány převážně při výuce ZSV, částečně při výuce IVT, v třídnických hodinách a instruktážích výchovné poradkyně (vyhotovení dokumentace pro přijímací řízení k dalšímu studiu).
- Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví vzdělávací oblasti Člověk a zdraví jsou naplňovány při výuce tělesné výchovy, biologie, chemie, fyziky a projektech výchovné poradkyně.
- Estetická výchova: Žáci si volí jeden z předmětů.

4.7 Učební plán pro všeobecné zaměření (1.–4. ročník)

Učební plán	Min. časová dotace		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	Celkem
Český jazyk	12		4/1	3/1	4/1	4/1	15
Cizí jazyk 1	12		4	3	4	4	15
Cizí jazyk 2	12		3	3	3	3	12
Matematika	10		4/1	3/1	3/1	3/1	13
IVT	4		2	2	0	0	4
(nová Informatika)	(4)		(2)	(2)	(0)	(0)	(4)
Člověk a společnost	36	Základy společenských věd	1	1	2	2	6
		Dějepis	1	2	2	2	7
Člověk a příroda		Fyzika	2,5	2	2,5	2	9
		Chemie	2	2,5	2,5	2	9
		Biologie	2,5	2,5	2	2	9
		Zeměpis	2	2	1	0	5
Umění a kultura	4	Estetická výchova (hudební nebo výtvarná)	2	2	0	0	4
Člověk a zdraví	8	Výchova ke zdraví	0	0	0	0	0
		Tělesná výchova	2	2	2	2	8
Člověk a svět práce	0	Člověk a svět práce	0	0	0	0	0
Volitelné aktivity	8	Volit. předmět 1	0	2	2	2	6
		Volit. předmět 2	0	2	2	2	6
		Volit. předmět 3	0	0	2	2	4
		Volit. předmět 4	0	0	0	0	0
Disponibil. hodiny	26						
Celkem	132		32	34	34	32	132
Povinné počty hodin	132		27–35	27–35	27–35	27–35	132

Poznámky k učebnímu plánu:

- IVT = informatika a výpočetní technika
- Rozdělení disponibilních hodin: 3 h český jazyk, 3 h – cizí jazyk 1, 3 h matematika, 7 h Člověk a společnost a Člověk a příroda, 10 h – volitelné předměty.
- Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Člověk a svět práce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce jsou naplňovány převážně při výuce ZSV, částečně při výuce IVT, v třídnických hodinách a instruktážích výchovné poradkyně (vyhotovení dokumentace pro přijímací řízení k dalšímu studiu).
- Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví vzdělávací oblasti Člověk a zdraví jsou naplňovány při výuce tělesné výchovy, biologie, chemie, fyziky a projektech výchovné poradkyně.
- Estetická výchova: Žáci si volí jeden z předmětů.

4.8 Volitelné předměty (sexta–oktáva, 2.–4. ročník)

Vzdělávací oblast	Sexta, 2. ročník	Septima, 3. ročník	Oktáva, 4. ročník
Český jazyk	Seminář tvůrčího psaní – jednoletý Mediální seminář – jednoletý	Literární seminář – dvouletý Seminář tvůrčího psaní – jednoletý Mediální seminář – jednoletý Mediální seminář (pokračovací) – jednoletý	Literární seminář – jednoletý Mediální seminář (pokračovací) – jednoletý
Anglický jazyk	Konverzace v anglickém jazyce – jednoletý	Konverzace v anglickém jazyce – jednoletý Reálie anglicky mluvících zemí – jednoletý Reálie anglicky mluvících zemí – dvouletý Seminář z anglického jazyka – jednoletý	Konverzace v anglickém jazyce – jednoletý Reálie anglicky mluvících zemí – jednoletý
Německý jazyk	Konverzace v německém jazyce – jednoletý	Konverzace v německém jazyce – jednoletý Reálie německy mluvících zemí – dvouletý Reálie německy mluvících zemí – jednoletý	Reálie německy mluvících zemí – jednoletý Příprava na německý jazykový diplom DSD II – jednoletý Prohlubující seminář z německého jazyka
Francouzský jazyk	Konverzace ve francouzském jazyce – jednoletý Seminář z francouzského jazyka – začátečníci – dvouletý	Konverzace ve francouzském jazyce – jednoletý Reálie francouzsky mluvících zemí – jednoletý	Konverzace ve francouzském jazyce – jednoletý Reálie francouzsky mluvících zemí – jednoletý Seminář z francouzského jazyka – pokročilí – jednoletý
Ruský jazyk	Seminář z ruského jazyka – začátečníci – dvouletý		Konverzace v ruském jazyce – jednoletý Seminář z ruského jazyka – pokročilí – jednoletý
ZSV	Seminář z psychologie – jednoletý	Ekonomický seminář – jednoletý Základy ekonomie a práva – dvouletý	Společenskovědní seminář – jednoletý
Dějepis		Dějepisný seminář – jednoletý Seminář moderních dějin – dvouletý	Seminář moderních dějin – jednoletý
Zeměpis		Seminář ze zeměpisu – jednoletý	Seminář ze zeměpisu – jednoletý

Vzdělávací oblast	Sexta, 2. ročník	Septima, 3. ročník	Oktáva, 4. ročník
Matematika	Seminář a cvičení z matematiky – jednoletý	Seminář a cvičení z matematiky – jednoletý Seminář a cvičení z matematiky – dvouletý Seminář z deskriptivní geometrie – dvouletý	Seminář a cvičení z matematiky – jednoletý Seminář a cvičení z matematiky – dvouletý Diferenciální a integrální počet – jednoletý Seminář z deskriptivní geometrie – dvouletý
Fyzika		Seminář a cvičení z fyziky – jednoletý	Seminář a cvičení z fyziky – jednoletý
Chemie		Seminář a cvičení z chemie – jednoletý	Seminář a cvičení z chemie – jednoletý
Biologie	Přírodovědný seminář – jednoletý Seminář a cvičení z ekologie – jednoletý	Seminář a cvičení z biologie – jednoletý Seminář a cvičení z biologie – dvouletý	Seminář a cvičení z biologie – jednoletý
IVT	Seminář psaní na klávesnici všemi deseti prsty – jednoletý	Seminář z programování – jednoletý	Seminář z informatiky a výpočetní techniky – jednoletý
Výtvarná výchova		Dějiny výtvarné kultury	

Konkrétní skladba volitelných předmětů je určena vždy na daný školní rok podle zájmu žáků.

5 Učební osnovy

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět český jazyk a literatura (ČJL) vychází ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, která zaujímá ve výchovně vzdělávacím procesu dominantní postavení. Dovednosti získané v tomto vzdělávacím oboru jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělávání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho písemné i mluvené podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti.

Při uskutečňování vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci. Žáci se učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby mohli obstát v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k základním znakům všeobecné vyspělosti absolventa gymnaziálního vzdělávání.

Žáci na vyšším stupni gymnázia (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník) prohlubují a rozšiřují své znalosti získané na nižším stupni nebo na základní škole. Mateřský jazyk je východiskem ke komunikaci v různých situacích, při přípravě náročnějších textů (mluvených i psaných), je základním nástrojem pro rozvíjení abstraktního myšlení. Zdokonalování vyjadřovacích a komunikačních schopností a dovedností se stává základem pro všestranné efektivní vzdělávání.

Organizační vymezení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu má komplexní charakter, je tvořen na nižším stupni gymnázia v primě–tercií třemi složkami: jazykovou výchovou, komunikační a slohovou výchovou a literární výchovou, v kvartě jazykovou výchovou, komunikační a slohovou výchovou a literární komunikací, na vyšším stupni (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník) dvěma složkami: jazykem a jazykovou komunikací a literární komunikací. Ve výuce se však jednotlivé oblasti vzájemně prolínají, jejich zastoupení ve vyučovacím procesu je za předpokladu splnění vzdělávacího obsahu plně v kompetenci vyučujícího.

Jazyk a jazyková komunikace spojuje dvě části: mluvnickou a slohovou. V jazykové výchově získávají žáci vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Ve slohové výchově se učí vnímat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát a mluvit, osvojit si principy výstavby textu, komunikační strategie.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a analyzovat texty různého typu.

V literární výchově (literární komunikaci) žáci postupně poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat umělecký text, formulovat vlastní názory na přečtené dílo, rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Tato složka vyučovacího předmětu se na osmiletém gymnáziu realizuje ve dvou blocích: v 1. cyklu (prima–tercie) probíhá formou rozboru obsahové a formální stránky literárních ukázek v rámci tematických okruhů, ve 2. cyklu (kvarta–oktáva) je založena na historické chronologii vývoje literatury s přihlédnutím ke kritice, estetice a komparaci jednotlivých literárních děl.

Časové vymezení je stejné pro zaměření živé jazyky i všeobecné zaměření

<i>Ročník</i>	<i>Prima</i>	<i>Sekunda</i>	<i>Tercie</i>	<i>Kvarta</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	4	4	4	4	16
<i>Ročník</i>	<i>Kvinta</i>	<i>Sexta</i>	<i>Septima</i>	<i>Oktáva</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	4	3	4	4	15
<i>Ročník</i>	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	4	3	4	4	15

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Vyučovací předmět český jazyk a literatura je tvořen dvěma složkami: jazykem a jazykovou komunikací a literární komunikací. Jazyk a jazyková komunikace spojuje dvě části: mluvnickou a slohovou. V mluvnické výchově si osvojují vědomosti a dovednosti prostřednictvím následujících metod: samostatné práce, skupinová práce, práce s jazykovými příručkami, jazykové hry, soutěže a kvízy, práce s textem, doplňovačky, frontální opakování, výklad. Ve slohové výchově jsou většinou využívány tyto formy: práce s textem, práce s tiskem, samostatná práce, skupinová práce, cvičné slohové práce, metody kritického myšlení, jako je např. volné psaní, kostka, pětilístek, i.n.s.e.r.t. atd. V literární výchově převažuje práce s textem, hlavně jeho interpretace, samostatná práce, skupinová práce, výklad, literární kvízy, hry a soutěže, referáty, dramatizace, reprodukce ústní i písemná, poslech uměleckého textu, videoprojekce.

Průběžně a ve všech oblastech jazykového vyučování jsou využívány metody projektové výuky, studenti pracují s počítačem, internetem.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- k osvojení si strategie učení a k motivaci pro celoživotní učení,
- k poznávání smyslu a cíle učení, k pozitivnímu vztahu k učení,
- k využívání vhodných způsobů a metod, k vyhledávání a třídění informací, k operování s obecně užívanými jazykovými termíny a propojování různých vzdělávacích oblastí prostřednictvím mluvnických, stylistických a syntaktických znalostí,
- k samostatnosti při vytváření referátů,
- k rozvíjení samostatnosti při práci s tiskem, literaturou a internetem přímo v hodinách.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů,
- k vnímání nejrůznějších problémových situací, k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů a užívání logických i empirických postupů,
- k používání kritického myšlení a také k tomu, aby se cílenými úkoly a rozбором textů naučili zpracovávat informace a ty pak používat jako východisko pro argumentaci,
- k využívání učiva z jiných předmětů.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- k všestranné a účinné komunikaci,
- k zvládání běžných pravidel mezilidské komunikace a rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku, k vhodnému využívání jazykových prostředků vzhledem ke komunikačnímu záměru,
- k prožívání uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání,
- k efektivnímu využívání moderních informačních technologií,
- k jasnému, srozumitelnému vyjadřování psanému i mluvenému,
- k tomu, aby vhodným způsobem prezentovali svoji práci i sami sebe před známým i neznámým publikem.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- ke spolupráci a respektování práce vlastní a druhých,
- k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti, k používání kultivovaného projevu jako prostředku prosazování sebe sama,
- k slušnému a zdvořilému chování, k uvědomění si provázanosti používání jazykových prostředků a úrovně mezilidských vztahů,
- k posilování vlastního úsudku, k odolávání společenským i mediálním tlakům.

Kompetence občanská

Žáci jsou vedeni

- k chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a k uvědomění si jeho důležitosti a nezbytnosti jako nástroje celoživotního vzdělávání,
- k chápání mateřského jazyka jako potencionálního zdroje pro rozvoj osobního a kulturního bohatství,
- k respektování názorů, postojů a schopností ostatních lidí,
- k poznávání a chápání kulturních a duchovních hodnot, k jejich ochraně.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k poznávání a rozvíjení svých schopností i reálných možností a k uplatňování získaných vědomostí a dovedností v praxi,
- v rámci vyučovacího procesu k osvojení si pracovních návyků a pocitu odpovědnosti za vykonanou práci,
- k samostatnému získávání informací z různých zdrojů, k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k aktivitám, které podporují jejich schopnost samostatně o něčem rozhodovat, plánovat, připravovat,
- k hodnocení vlastních postupů a výsledků práce,
- k realizaci skupinových, třídních nebo školních projektů,
- k rozvíjení svých schopností pomocí školních nebo celostátních soutěží.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchovně vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (prima–kvarta)

Komunikační a slohová výchova

Žák

- odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji (*prima–kvarta*),
- rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru (*sekunda, tercie*),
- rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj (*tercie, kvarta*),
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci (*prima–kvarta*),
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru (*prima–kvarta*),
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči (*prima–kvarta*),
- zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu (*kvarta*),
- využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát (*prima–kvarta*),
- uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování (*prima–kvarta*),

- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů (*prima–kvarta*).

Jazyková výchova

Žák

- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova (*prima–kvarta*),
- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech (*sekunda, kvarta*),
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami (*prima–kvarta*),
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě je používá ve vhodné komunikační situaci (*prima–kvarta*),
- využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace (*prima–kvarta*),
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí (*prima–kvarta*),
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí (*prima–kvarta*),
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití (*prima, tercie*).

Literární výchova (*prima–tercie*)

Žák

- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla, vlastními slovy interpretuje smysl díla (*prima–tercie*),
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora (*tercie*),
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo (*prima–tercie*),
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie (*prima–tercie*),
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty (*prima–tercie*),
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele (*prima, sekunda, tercie*),
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře (*tercie*),
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování (*prima–tercie*),
- vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích (*prima–tercie*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*)

Jazyk a jazyková komunikace

Žák

- odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence (*septima, oktáva, 3.–4. ročník*),
- v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování) (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),

- v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovotvorných a syntaktických principů českého jazyka (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědi a o druzích vět podle záměru mluvčího k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, logickému strukturování výpovědi a k odlišení záměru mluvčího (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou (*sexta–oktáva, 2.–4. ročník*),
- pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet) (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*).

Literární komunikace (+ kvarta)

Žák

- rozliší umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým (*septima, oktáva, 3.–4. ročník*),
- objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem a vysvětlí, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí (*septima, oktáva, 3.–4. ročník*),
- na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu (*kvarta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- rozliší a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vypravěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře (*kvarta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- rozezná typy promluv a vypravěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu (*kvarta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech (*kvarta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře (*septima, oktáva, 3.–4. ročník*),
- postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí, odhalí eventuální dezinterpretace textu (*septima, oktáva, 3.–4. ročník*),
- rozliší texty spadající do oblasti tzv. literatury vážné, středního proudu a literárního braku a svůj názor argumentačně zdůvodní (*kvarta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl (*kvarta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literárního myšlení (*kvarta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny) (*kvarta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje (*kvarta–oktáva, 1.–4. ročník*),

- získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl (*kvarta–oktáva, 1.–4. ročník*).

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

ANGLICKÝ JAZYK

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Anglický jazyk je zařazen do výuky v prvním až osmém ročníku osmiletého gymnázia a v prvním až čtvrtém ročníku čtyřletého gymnázia. Vychází z obsahu vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, vzdělávacího oboru Cizí jazyk a navazuje na výuku českého jazyka. Výuku anglického jazyka absolvují všichni žáci.

Z rozhodnutí ředitele školy maturují studenti se zaměřením živé jazyky povinně z hlavního jazyka buď ve společné, nebo profilové části maturitní zkoušky.

Podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky má být v případě výuky v oboru Cizí jazyk ve třídách se zaměřením živé jazyky i všeobecným dosaženo jazykové úrovně B2: Žák se jasně vyjadřuje, aniž by jazykově redukoval to, co chce sdělit. Má dostačující vyjadřovací prostředky k tomu, aby podal jasný popis, vyjádřil své názory, rozvíjel argumentaci bez většího hledání slov a k tomuto účelu používá některé druhy podřadných souvětí. Má všeobecně vysokou úroveň slovní zásoby, ačkoliv v malé míře dochází k záměnám a nesprávnému výběru slov, které však nezpůsobují problémy v komunikaci. Dobře ovládá gramatiku a jen občas se dopouští malých nebo nesystematických chyb, mohou se objevit menší nedostatky ve větné stavbě, ale nejsou časté a mohou být zpětně opraveny. Žák se vyhne závažným chybám ve formulacích, vyjadřuje se sebevědomě, srozumitelně a zdvořile v rámci formálních a neformálních funkčních stylů, které odpovídají dané situaci a osobám, kterých se to týká.

Vzdělávání v oboru Další cizí jazyk ve třídách se zaměřením živé jazyky osmiletého studia má rovněž směřovat k dosažení úrovně B2 podle tohoto rámce.

Vzdělávání v oboru Další cizí jazyk ve třídách se zaměřením živé jazyky čtyřletého studia a též se zaměřením všeobecným podle Společného evropského rámce pro jazyky směřuje k dosažení úrovně B1: Žák má dostačující vyjadřovací prostředky a odpovídající slovní zásobu k tomu, aby se domluvil a vyjadřoval, i když s určitou mírou zaváhání. Disponuje dostatečnými opisnými jazykovými prostředky v rámci tematických okruhů, jako jsou rodina, koníčky a zájmy, práce, cestování a aktuální události. Žák komunikuje přiměřeně správně ve známých kontextech. Všeobecně ovládá gramatiku dobře, ačkoliv vliv mateřského jazyka je postřehnutelný. Přiměřeně správně používá zásobu běžných gramatických prostředků a vzorců v rámci snadno předvídatelných situací. Při vyjádření složitější myšlenky nebo promluvy na neznámé téma se dopouští závažných chyb. Žák používá širokou škálu jazykových funkcí a v jejich rámci reaguje. Využívá nejběžnější vyjadřovací prostředky neutrálního funkčního stylu.

Vzdělávání jak v oboru Cizí jazyk, tak i v oboru Další cizí jazyk je doplněno širokou nabídkou volitelných předmětů. Výuka v těchto předmětech směřuje k upevnění úrovně B2 pro žáky vzdělávané v oboru Cizí jazyk a k získání úrovně B2 pro žáky vzdělávané v oboru Další cizí jazyk.

Organizační vymezení

Výuka anglického jazyka se realizuje ve všech ročnících osmiletého i čtyřletého gymnázia. Výuka v primě až kvartě je vedena podle učebnic řady English Plus 1–3 nakladatelství Oxford University Press. Od kvinty, resp. od prvního ročníku čtyřletého studia, jsou využívány učební materiály, které splňují požadavky vzdělávacího obsahu pro jednotlivé ročníky (viz učební plán). Všechny hodiny jsou půlené a skupiny dle možností pracují v jazykových učebnách, v počítačových učebnách a ve třídách vybavených audiovizuální technikou. Výuka je výrazně propojena nejen s mateřským jazykem, ale též s hudební a dramatickou výchovou, z nichž přebírá některé techniky, např. hraní rolí, dramatizace, improvizace, využívá nahrávek, písniček apod. Do výuky jsou zařazovány i audiovizuální autentické materiály, tištěné autentické materiály, práce s internetem a vhodné počítačové programy.

Časové vymezení pro zaměření živé jazyky

Ročník		Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta	Celkem
Počet hodin	CJ	4	4	4	4	16
	DCJ	2	3	3	3	11
Ročník		Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Celkem
Počet hodin	CJ	4	4	4	4	16
	DCJ	4	3	4	4	15
Ročník		1.	2.	3.	4.	Celkem
Počet hodin	CJ	5	5	5	5	20
	DCJ	3	3	4	4	14

Časové vymezení pro všeobecné zaměření

Ročník		Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta	Celkem
Počet hodin	CJ	3	3	3	3	12
	DCJ	2	2	2	2	8
Ročník		Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Celkem
Počet hodin	CJ	4	3	4	4	15
	DCJ	3	3	3	3	12
Ročník		1.	2.	3.	4.	Celkem
Počet hodin	CJ	4	3	4	4	15
	DCJ	3	3	3	3	12

Poznámka: CJ = cizí jazyk, DCJ = další cizí jazyk

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávacího oboru RVP ZV a RVP G Cizí jazyk. Při výuce jsou uplatňovány následující výchovné strategie: projektové úlohy, skupinová práce, rozhovory – roleplay, diskuse, testové úlohy, poslechová cvičení, písemný překlad, ústní překlad, diktát, ústní zkoušení, samostatné úlohy, domácí úkoly, práce s časopisy, práce s internetem a audiovizuálními pomůckami, prezentace, samostatný ústní projev týkající se probraného tematického okruhu.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- ke skupinové i samostatné práci s různými výstupy (referáty, zprávy, písemné práce, prezentace, vlastní formulace problému),
- k samostatnému vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů (učebnice, slovníky, internet, cizojazyčný tisk, mapy, tabulky, naučná literatura),
- ke schopnosti pracovat s chybou, na základě učitelova hodnocení i hodnocení druhých ke sledování vlastních pokroků a k sebehodnocení,
- ke schopnosti kriticky přistupovat ke zdrojům informací, informace tvořivě zpracovávat a využívat při svém studiu a praxi,
- k systematické přípravě.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k řešení praktických problémových úloh, rozpoznání problému a jeho analýze,
- ke schopnosti kriticky interpretovat získané poznatky a zjištění, ověřovat se je dle možností, nacházet argumenty pro svá tvrzení, formulovat je a obhajovat je,
- ke schopnosti vnímat názory druhých a přijímat různé postupy.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- ke schopnosti prezentovat a publikovat své názory a myšlenky (projekt, školní časopis, web, prezentace, diskuse),
- k vystupování před kolektivem, rodilým mluvčím, neznámým publikem (semináře, soutěže, projekty),
- k efektivnímu využívání moderních informačních technologií,
- ke schopnosti vyjadřovat se v mluvených i psaných projevech jasně, srozumitelně a přiměřeně tomu, komu, co a jak chtějí sdělit, s jakým záměrem a v jaké situaci komunikují,
- ke schopnosti porozumět sdělením různého typu a v různých situacích, správně interpretovat přijímaná sdělení a věcně argumentovat.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- ke kooperaci s ostatními žáky a k týmové práci, při které procvičují osvojené jazykové prostředky,
- ke schopnosti reálně posoudit vlastní fyzické a duševní možnosti, ke schopnosti sebereflexe,
- ke stanovení vlastních cílů a priorit s ohledem na své osobní schopnosti, zájmy a podmínky,
- k vlastnímu přispívání k vyjádření a udržování mezilidských vztahů založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii,
- k zodpovědnému vztahu k vlastnímu zdraví a zdraví druhých,
- k rozhodování se na základě vlastního úsudku, k odolávání společenským a mediálním tlakům.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni

- k ústnímu i písemnému projevu, v němž formulují vlastní postoje, hájí svá práva a práva ostatních, sledují dění ve třídě, škole, v místě bydliště a v celé společnosti,
- k respektování různorodosti hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí,
- k promýšlení souvislostí mezi svými právy, povinnostmi a zodpovědností.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k používání vhodných pomůcek a technologií (různé druhy slovníků a jejich specifika, počítačový výukový software apod.),
- k vytvoření pravidelných studijních a pracovních návyků a výběru vhodného způsobu zaznamenávání a učení gramatiky a slovní zásoby.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k cílevědomému rozhodování s ohledem na osobní předpoklady a možnosti o dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření,
- k rozvoji svého osobního i odborného potenciálu,
- k uplatňování vlastní iniciativy a tvořivosti,
- ke schopnosti posoudit a kriticky hodnotit rizika související s rozhodováním v reálných životních situacích.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchovně vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – CIZÍ JAZYK (prima–kvarta)

Poslech s porozuměním

Žák

- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně,
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvo-
vaných témat.

Mluvení

Žák

- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situa-
cích,
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojuvaných tématech,
- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života.

Čtení s porozuměním

Žák

- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech,
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace.

Psaní

Žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři,
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvo-
jovaných témat,
- reaguje na jednoduché písemné sdělení.

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti
rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovlá-
dání pravopisu slov, osvojené slovní zásoby,
- slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se
k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem,
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity
a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy,
volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových ob-
lastí,
- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou
tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – DALŠÍ CIZÍ JAZYK (prima–kvarta)

Poslech s porozuměním

Žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou vý-
slovností a reaguje na ně,
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvo-
jovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu,
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních té-
mat.

Mluvení

Žák

- se zapojí do jednoduchých rozhovorů,
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat,
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá.

Čtení s porozuměním

Žák

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům,
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům,
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci.

Psaní

Žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři,
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat,
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení.

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov,
- slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem,
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, realie zemí příslušných jazykových oblastí,
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY pro zaměření živé jazyky (kvinta–oktáva)

Společný evropský rámec pro jazyky, úroveň B2

CIZÍ JAZYK A DALŠÍ CIZÍ JAZYK

Receptivní řečové dovednosti

Žák

- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace,
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích,
- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma,
- identifikuje strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující informace,
- vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi,
- odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů,
- využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média,

- čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce,
- postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře.

Produktivní řečové dovednosti

Žák

- formuluje svůj názor srozumitelně, gramaticky správně, spontánně a plynule,
- volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu,
- přednese souvislý projev na zadané téma,
- sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko,
- podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související,
- logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev různých slohových stylů,
- s porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace,
- používá bohatou všeobecnou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit,
- využívá výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma.

Interaktivní řečové dovednosti

Žák

- vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou,
- adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory různých faktografických a imaginativních textů,
- reaguje spontánně a gramaticky správně v složitějších, méně běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obrátů,
- komunikuje plynule a foneticky správně na témata abstraktní i konkrétní v méně běžných i odborných situacích,
- při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY pro zaměření všeobecné (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník) a pro zaměření živé jazyky (1.–4. ročník)

Společný evropský rámec pro jazyky, úroveň B1

DALŠÍ CIZÍ JAZYK

Receptivní řečové dovednosti

Žák

- rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu a psaného textu na běžné a známé téma,
- identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace,
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy,
- odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu,
- užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení,
- využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů.

Produktivní řečové dovednosti

Žák

- srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžné téma,

- formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně,
- logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma,
- sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek,
- jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související,
- shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace,
- využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma.

Interaktivní řečové dovednosti

Žák

- vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života,
- reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obrátů,
- s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků,
- zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích.

Společný evropský rámec pro jazyky, úroveň B2

CIZÍ JAZYK

Receptivní řečové dovednosti

Žák

- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace,
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích,
- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma,
- identifikuje strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující informace,
- vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi,
- odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů,
- využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média,
- čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce,
- postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře.

Produktivní řečové dovednosti

Žák

- formuluje svůj názor srozumitelně, gramaticky správně, spontánně a plynule,
- volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu,
- přednese souvislý projev na zadané téma,
- sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko,
- podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související,
- logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev různých slohových stylů,
- s porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace,
- používá bohatou všeobecnou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit,

- využívá výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma.

Interaktivní řečové dovednosti

Žák

- vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou,
- adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory různých faktografických a imaginativních textů,
- reaguje spontánně a gramaticky správně v složitějších, méně běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obrátů,
- komunikuje plynule a foneticky správně na témata abstraktní i konkrétní v méně běžných i odborných situacích,
- při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

NĚMECKÝ JAZYK

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Německý jazyk je zařazen do výuky v prvním až osmém ročníku osmiletého gymnázia a v prvním až čtvrtém ročníku čtyřletého gymnázia. Vychází z obsahu vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace a vzdělávacího oboru Cizí jazyk a navazuje na výuku českého jazyka.

Z rozhodnutí ředitele školy maturují studenti se zaměřením živé jazyky povinně z hlavního jazyka buď ve společné, nebo profilové části maturitní zkoušky.

Němčina se vyučuje jako Cizí jazyk nebo jako Další cizí jazyk. V oboru Cizí jazyk dosahují žáci ve třídách se zaměřením živé jazyky i všeobecným jazykové úrovně B2, což podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky je charakterizováno následovně: Žák se jasně vyjadřuje, aniž by jazykově redukoval to, co chce sdělit. Má dostačující vyjadřovací prostředky k tomu, aby podal jasný popis, vyjádřil své názory, rozvíjel argumentaci bez většího hledání slov a k tomuto účelu používá příslušnou syntax. Má všeobecně vysokou úroveň slovní zásoby, pouze v malé míře dochází k nesprávnému výběru slov, která však nezpůsobují problémy v komunikaci. Dobře ovládá gramatiku a jen občas se dopouští malých nebo nesystematických chyb, mohou se objevit menší nedostatky ve větné stavbě, ale nejsou časté. Žák se vyhne závažným chybám ve formulacích, vyjadřuje se srozumitelně a zdvořile v rámci formálních i neformálních funkčních stylů, které odpovídají dané situaci a osobám, kterých se to týká.

Vzdělávání v oboru Další cizí jazyk ve třídách se zaměřením živé jazyky osmiletého studia má rovněž směřovat k dosažení úrovně B2 podle tohoto rámce.

Vzdělávání v oboru Další cizí jazyk ve třídách se zaměřením živé jazyky čtyřletého studia a též se zaměřením všeobecným podle Společného evropského rámce pro jazyky směřuje k dosažení jazykové úrovně B1: Žák rozumí hlavním myšlenkám srozumitelné vstupní informace týkající se běžných témat, se kterými se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd. Umí si poradit s většinou situací, jež mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Umí napsat jednoduchý souvislý text na témata, která dobře zná nebo která ho osobně zajímají. Dokáže popsat své zážitky a události, sny, naděje a cíle a umí stručně vysvětlit a odůvodnit své názory a plány.

Úroveň B2 však mohou tito žáci dosáhnout při aktivní účasti na konverzačních seminářích, které jsou vedené i lektorem, popřípadě na dalších volitelných seminářích. Jak Cizí jazyk, tak i Další cizí jazyk jsou doplněny nabídkou volitelných předmětů, ve kterých jde o upevnění úrovně B2, popř. získání této úrovně.

Výuka německého jazyka v kvintě až oktávě osmiletého gymnázia navazuje na výuku na nižším stupni, tedy na dosaženou úroveň B1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky a vzdělávacího oboru Cizí jazyk. Výuka Dalšího cizího jazyka ve třídách se zaměřením na živé jazyky a výuka Cizího i Dalšího cizího jazyka ve třídách se zaměřením všeobecným navazují na úroveň A2, již bylo dosaženo na nižším stupni gymnázia.

Výuka v Cizím jazyce i Dalším cizím jazyce poskytuje přehled o německy mluvících zemích (geografie, historie, kultura, osobnosti, současné dění) a umožňuje tak orientaci v současném, globálně propojeném světě. Žáci jsou vybaveni znalostmi požadovanými při studiu na vysokých školách, a to u nás i v zahraničí. Vzhledem k poloze našeho regionu a velkým a příznivým možnostem studia v německy mluvících zemích, a také pozdějšího profesního uplatnění, je výuka a znalost němčiny i v současnosti nezbytná.

Jsme jednou z několika málo škol v České republice, na níž probíhá za odborného vedení německých lektorů od roku 1997 příprava na mezinárodní zkoušku Deutsches Sprachdiplom. Žáci, kteří mají znalosti na dostačující úrovni (lze jí dosáhnout i v Dalším cizím jazyce aktivní účastí na konverzaci německého jazyka, kterou vede i rodilý mluvčí, a některého semináře německého jazyka), jsou soustavně připravováni v předposledním a posledním ročníku ve zvláštním přípravném kurzu. Vede jej lektor vyslaný na naši školu Centrálou pro vzdělávání němčiny v zahraničí v Bonnu a ministerstvem školství SRN. Získaný jazykový diplom (Deutsches Sprachdiplom II – vyšší stupeň, zkráceně DSD II) představuje úroveň B2 nebo C1 evropského jazykového rámce. Lektor cíleně připravuje na jednotlivé části zkoušky, to je zvládnutí čteného textu (Leseverstehen, dále jen LV), poslechu (Hörverstehen, dále jen HV), písemného projevu (Schriftliche

Kommunikation, dále jen SK) a ústního projevu (Mündliche Kommunikation, dále jen MK). Platnost získaného diplomu není časově omezena a opravňuje ke krátkodobému i dlouhodobému studiu na vysokých školách v německy mluvících zemích. Od školního roku 2009/2010 je tato zkouška uznána jako maturitní zkouška z němčiny ve třídách se zaměřením na živé jazyky (Cizí jazyk). Pro uznání maturitní zkoušky z německého jazyka postačuje ve třídách se všeobecným zaměřením (Cizí a Další cizí jazyk) a ve třídách s jazykovým zaměřením (Další cizí jazyk) získání nižší úrovně tohoto diplomu (B1), tedy Deutsches Sprachdiplom I (zkráceně DSD I), na nějž jsou žáci připravováni od roku 2013 v rámci obligátních hodin NJ a to obdobným stylem jako u DSD II na úrovních LV, HV, SK a MK.

Organizační vymezení v primě–kvartě

Vyučovací předmět německý jazyk je zařazen do výuky v prvním až čtvrtém ročníku nižšího stupně gymnázia. Naše škola má v každém ročníku jednu třídu zaměřenou na živé jazyky, kde je zvýšená hodinová dotace. V primě jsou to 4 hodiny týdně pro němčinu jako hlavní cizí jazyk. Jako další cizí jazyk má dotaci v primě 2 hodiny a v sekundě, tercii a kvartě 3 hodiny týdně. Ve třídě se všeobecným zaměřením je dotace pro němčinu jako Cizí jazyk 3 hodiny týdně po celé čtyři roky. Jako Další cizí jazyk má dotaci po 2 hodinách týdně.

Výuka je vedena podle učebnic Maximal interaktiv 1., 2. a 3. díl vydaných nakladatelstvím Klett. V hodinách se využívají další doplňující materiály, od kvarty také časopis Vitamin.de, videokursy, poslechové materiály od různých vydavatelů, on-line materiály, nástěnné mapy a další obrazový materiál a různé cvičebnice gramatiky. Každý žák má k dispozici učebnici a pracovní sešit.

Organizační vymezení v kvintě–oktávě, resp. 1.–4. ročníku

Vyučovací předmět německý jazyk je rovněž zařazen do výuky v kvintě až oktávě osmiletého a 1.–4. ročníku čtyřletého gymnázia. I zde má škola vždy jednu třídu zaměřenou na živé jazyky, kde je zvýšená hodinová dotace pro němčinu jako hlavní cizí jazyk, tedy Cizí jazyk, popř. je vyučována jako Další cizí jazyk. Část hodinové dotace je vždy odučena lektorem, rodilým mluvčím. U třídy zaměřené všeobecně je zvýšená hodinová dotace pro němčinu jako Cizí jazyk, popř. je vyučována jako Další cizí jazyk. Jazykové vyučování probíhá zásadně v menších skupinách, tj. v polovinách tříd. Výuka je organizována převážně v jazykových učebnách, které jsou vybaveny moderní audiovizuální technikou. Při vyučování se pracuje s autentickými materiály, internetem a vhodnými počítačovými programy, časopisem Vitamin.de a se sdílenými materiály z absolvovaných školení DVPP.

Časové vymezení pro zaměření živé jazyky

Ročník		Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta	Celkem
Počet hodin	CJ	4	4	4	4	16
	DCJ	2	3	3	3	11
Ročník		Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Celkem
Počet hodin	CJ	4	4	4	4	16
	DCJ	4	3	4	4	15
Ročník		1.	2.	3.	4.	Celkem
Počet hodin	CJ	5	5	5	5	20
	DCJ	3	3	4	4	14

Časové vymezení pro všeobecné zaměření

Ročník		Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta	Celkem
Počet hodin	CJ	3	3	3	3	12
	DCJ	2	2	2	2	8
Ročník		Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Celkem
Počet hodin	CJ	4	3	4	4	15
	DCJ	3	3	3	3	12
Ročník		1.	2.	3.	4.	Celkem
Počet hodin	CJ	4	3	4	4	15
	DCJ	3	3	3	3	12

Poznámka: CJ = cizí jazyk, DCJ = další cizí jazyk

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE (prima–kvarta)

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávacího oboru RVP ZV Cizí jazyk. Při výuce jsou uplatňovány následující výchovné strategie: projektové úlohy, skupinová práce, rozhovory, diskuse, testové úlohy, poslechová cvičení, písemný překlad, ústní překlad, diktát, ústní zkoušení, samostatné úlohy, domácí úkoly, práce s časopisy, práce s internetem a audiovizuálními pomůckami, prezentace, samostatný ústní projev týkající se probraného tematického okruhu.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- k tomu, aby využili vhodné způsoby pro efektivní učení,
- k organizování a řízení vlastního učení,
- k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů (učebnice, internet, literatura, slovníky),
- ke schopnosti uvádět poznatky do souvislostí, třídit informace, propojovat je do širších celků (referáty, písemné práce, zprávy, prezentace),
- k ověřování získaných poznatků (např. dialogy),
- k práci s chybou,
- k poznání smyslu a cílů učení se jazyku.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k řešení problémových situací metodou hraní rolí, využívání znalostí jazyka a vlastního úsudku v dané situaci,
- k řešení uměle vytvořené problémové situace,
- ke kritickému myšlení,
- k aplikování osvědčených postupů (při výměnných pobytech, v konkrétních situacích, při poznávacích zájezdech v cizině).

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- k rozvíjení, prezentování, publikování svých názorů a myšlenek v písemném i ústním projevu (projekty, prezentace, časopisy a podobně),
- k naslouchání druhým, porozumění jim, vhodným reakcím, zapojování se do diskuze, argumentaci, kreativnímu a aktivnímu zapojení se,
- k využívání informačních a komunikačních prostředků pro účinnou komunikaci s okolím,
- k vystupování před kolektivem nebo rodilým mluvčím.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- ke spolupráci ve skupině, v páru, v týmu (projekty, diskuze),
- k procvičování osvojených jazykových prostředků při hraní rolí,
- k podílení se na utváření příjemné a tvůrčí atmosféry na základě ohleduplnosti a úcty při jednání,
- k respektování různých názorů a hledisek, k chápání potřeby efektivně spolupracovat (návčiv programů, příprava exkurzí),
- k ovládnutí a řízení svého jednání a chování.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni

- k respektování přesvědčení druhých lidí,
- k formulování vlastních postojů v mluvních i písemných projevech,
- ke sledování dění ve třídě, ve škole, v celé společnosti,
- k respektování a ochraně našich tradic, k respektování kulturního dědictví jiných národů,
- k projevování pozitivního postoj k uměleckým dílům, projevování smyslu pro kulturu.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k používání vhodných pomůcek při práci (různé druhy slovníků, počítačový výukový software),
- k vytvoření pravidelných studijních a pracovních návyků,
- k tomu, aby dokázali vhodným způsobem zaznamenat nové poznatky a učit se slovní zásobu.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchovné vzdělávací strategie školy).

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávacího oboru RVP G Cizí jazyk. Při výuce jsou uplatňovány následující výchovné strategie: projektové úlohy, skupinová práce, rozhovory, diskuze, testové úlohy, poslechová cvičení, písemný překlad, ústní překlad, diktát, ústní zkoušení, samostatné úlohy, domácí úkoly, práce s časopisy, práce s internetem a audiovizuálními pomůckami, prezentace, samostatný ústní projev týkající se probraného tematického okruhu.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- k tomu, že si své učení a pracovní činnost si sami plánují a organizují, využívají je jako prostředku pro seberealizaci a osobní rozvoj,
- k efektivnímu využívání různé strategie učení k získání a zpracování poznatků a informací, hledají a rozvíjejí účinné postupy ve svém učení, reflektují proces vlastního učení a myšlení,
- ke kritickému přístupu ke zdrojům informací, informace tvořivě zpracovávají a využívají při svém studiu a praxi,
- ke kritickému hodnocení pokroku při dosahování cílů svého učení a práce, přijímají ocenění, radu i kritiku ze strany druhých, z vlastních úspěchů i chyb čerpají poučení pro další práci.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k rozpoznání problému, objasnění jeho podstaty a rozčlenění na části,
- k vytváření hypotézy, navrhují postupné kroky, zvažují využití různých postupů při řešení problému nebo ověřování hypotézy,

- uplatňují při řešení problémů vhodné metody a dříve získané vědomosti a dovednosti, kromě analytického a kritického myšlení využívají i myšlení tvořivé s použitím představivosti a intuice,
- k tomu, že kriticky interpretují získané poznatky a zjištění a ověřují je, pro své tvrzení nacházejí argumenty a důkazy, formulují a obhajují podložené závěry,
  - k otevřenosti a k využití různých postupů při řešení problémů, nahlíží problém z různých stran,
  - ke zvažování možných kladů a záporů jednotlivých variant řešení, včetně posouzení jejich rizik a důsledků.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- k tomu, že používají s porozuměním odborný jazyk a symbolická a grafická vyjádření informací různého typu,
- k efektivnímu využívání moderní informační technologie,
- k vyjadřování se v mluvených i psaných projevech jasně, srozumitelně a přiměřeně tomu, komu, co a jak chce sdělit, s jakým záměrem a v jaké situaci komunikují; jsou citliví k míře zkušeností a znalostí a k možným pocitům partnerů v komunikaci,
- k vhodné prezentaci své práce i sama sebe před známým i neznámým publikem,
- k porozumění sdělením různého typu v různých komunikačních situacích, k tomu, že správně interpretují přijímaná sdělení a věcně argumentují; v nejasných nebo sporných komunikačních situacích pomáhají dosáhnout porozumění.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- k tomu, že posuzují reálně své fyzické a duševní možnosti, je schopni sebereflexe,
- ke stanovení svých cílů a priorit s ohledem na své osobní schopnosti, zájmovou orientaci i životní podmínky,
- k odhadování důsledků vlastního jednání a chování v nejrůznějších situacích, své jednání a chování podle toho korigují,
- k přizpůsobení se měnícím se životním a pracovním podmínkám a podle svých schopností a možností je aktivně a tvořivě ovlivňují,
- k aktivní spolupráci při stanovování a dosahování společných cílů,
- k vytváření a udržování hodnotných mezilidských vztahů založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii,
- k projevům zodpovědného vztahu k vlastnímu zdraví a k zdraví druhých,
- k rozhodování se na základě vlastního úsudku, odolnosti vůči společenským i mediálním tlakům.

Kompetence občanská

Žáci jsou vedeni

- k informovanému zvažování vztahů mezi svými zájmy osobními, zájmy širší skupiny, do níž patří, a zájmy veřejnými, k tomu, aby se rozhodovali a jednali vyváženě,
- k tomu, aby o chodu společnosti a civilizace uvažovali z hlediska udržitelnosti života, rozhodovali se a jednali tak, aby neohrožovali a nepoškozovali přírodu a životní prostředí ani kulturu,
- k respektování různorodosti hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí,
- k rozšiřování svého poznání a chápání kulturních a duchovních hodnot, jejich spoluvytváření a ochrany,
- k promýšlení souvislostí mezi svými právy, povinnostmi a zodpovědností; k plnění svých povinností
- k tomu, aby se chovali informovaně a zodpovědně v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví, poskytli ostatním pomoc,
- k tomu, aby posoudili události a vývoj veřejného života, sledovali, co se děje v jeho bydlišti a okolí, zaujímali a obhajovali informovaná stanoviska a jednali k obecnému prospěchu podle nejlepšího svědomí.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k cílevědomému rozhodování s ohledem na osobní předpoklady a možnosti o dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření,
- k rozvoji svého osobního i odborného potenciálu,
- k uplatňování vlastní iniciativy a tvořivosti,
- ke schopnosti posoudit a kriticky hodnotit rizika související s rozhodováním v reálných životních situacích.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchovně vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – CIZÍ JAZYK (prima–kvarta)

Poslech s porozuměním

Žák

- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně,
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat,
- odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu,
- používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku.

Mluvení

Žák

- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích;
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech;
- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života;

Čtení s porozuměním

Žák

- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech;
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace;

Psaní

Žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři,
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat,
- reaguje na jednoduché písemné sdělení.

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu, slov osvojené slovní zásoby,
- slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem,
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy,

volba povolání, moderní technologie a média, cestování, reálie zemí příslušných jazykových oblastí,

- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – DALŠÍ CIZÍ JAZYK (prima–kvarta)

Poslech s porozuměním

Žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně,
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu,
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.

Mluvení

Žák

- se zapojí do jednoduchých rozhovorů,
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat,
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá.

Čtení s porozuměním

Žák

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům,
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům,
- rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci.

Psaní

Žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři,
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat,
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení.

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov,
- slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem,
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, reálie zemí příslušných jazykových oblastí,
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – CIZÍ JAZYK (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Receptivní řečové dovednosti

Žák

- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického ústního projevu složitějšího obsahu na aktuální téma, postihne jeho hlavní a doplňující informace,
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zabarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích,
- porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma,
- identifikuje strukturu textu a rozliší hlavní a doplňující informace,
- vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi,
- odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů,
- využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média,
- čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce,
- postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře.

Produktivní řečové dovednosti

Žák

- formuluje svůj názor srozumitelně, gramaticky správně, spontánně a plynule,
- volně a srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý autentický text se slovní zásobou a jazykovými strukturami odpovídajícími náročnějšímu textu,
- přednese souvislý projev na zadané téma,
- sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko,
- podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev různých slohových stylů,
- s porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace,
- používá bohatou všeobecnou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit,
- využívá výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma.

Interaktivní řečové dovednosti

Žák

- vyjádří a obhájí své myšlenky, názory a stanoviska vhodnou písemnou i ústní formou,
- adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory různých faktografických i imaginativních textů,
- reaguje spontánně a gramaticky správně v složitějších, méně běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obrátů,
- komunikuje plynule a foneticky správně na témata abstraktní i konkrétní v méně běžných i odborných situacích,
- při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – DALŠÍ CIZÍ JAZYK (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Receptivní řečové dovednosti

Žák

- rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžné a známé téma,
- identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace,

- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy,
- odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu,
- užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení,
- využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů.

Produktivní řečové dovednosti

Žák

- srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata,
- formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma,
- sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek,
- jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související,
- shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace,
- využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma.

Interaktivní řečové dovednosti

Žák

- vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života,
- reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obrátů,
- s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků,
- zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

FRANCOUZSKÝ JAZYK

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Výuka francouzského jazyka vychází z obsahu vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, vzdělávacího oboru Cizí jazyk a Další cizí jazyk navazuje na výuku českého jazyka.

Obsahovou náplní výuky francouzštiny je nácvik řečových dovedností, a to receptivních, produktivních interaktivních a mediačních pomocí jazykových prostředků. K jejich rozvíjení je využívána slovní zásoba vybraných tematických celků a komunikačních situací.

Podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky má být v případě výuky cizího jazyka dosaženo jazykové úrovně B1: Žák rozumí hlavním myšlenkám srozumitelné vstupní informace týkající se běžných témat, se kterými se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd., umí napsat jednoduchý souvislý text na téma, která dobře zná nebo která ho/ji osobně zajímají. Dokáže popsat své zážitky a události, sny, naděje a cíle a umí stručně vysvětlit a odůvodnit své názory a plány. Dokáže k vyjádření použít širokou škálu jazykových funkcí a v jejich rámci reagovat. K tomu využívá nejběžnějších vyjadřovacích prostředků neutrálního funkčního stylu. Jazyková úroveň B1 předpokládá osvojení zhruba 1 500 jazykových jednotek.

Organizační vymezení

Výuka francouzského jazyka probíhá ve francouzském jazyce. K důslednému procvičení učiva, a zejména k domácí přípravě, je určen pracovní sešit. Všechny vyučovací hodiny jsou půlené, ve skupině je maximálně 16 žáků. K výuce je využívána jazyková učebna vybavená základní audiovizuální technikou, k dispozici je i učebna vybavená počítači a interaktivní tabulí. Metody a formy práce výuky jsou propojeny s výukou mateřského jazyka a využívány jsou i metody práce jiných předmětů. Z dramatické výchovy se při výuce francouzštiny uplatňuje hraní rolí a dramatizace textů, při práci s reáliemi je zařazena práce s mapou, obrazovými publikacemi, plánky atd. Vybrané tematické celky jsou doplňovány prací s autentickými materiály tištěnými a audiovizuálními, využívány jsou i materiály uveřejněné na internetu, materiály doporučené Sdružením učitelů francouzštiny, kulturní a vzdělávací programy Francouzské aliance v Plzni.

Časové vymezení pro zaměření živé jazyky

Ročník		Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta	Celkem
Počet hodin	CJ	4	4	4	4	16
	DCJ	2	3	3	3	11
Ročník		Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Celkem
Počet hodin	CJ	4	4	4	4	16
	DCJ	4	3	4	4	15

Časové vymezení pro všeobecné zaměření

Ročník		Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta	Celkem
Počet hodin	CJ	3	3	3	3	12
	DCJ	2	2	2	2	8
Ročník		Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Celkem
Počet hodin	CJ	4	3	4	4	16
	DCJ	3	3	3	3	12
Ročník		1.	2.	3.	4.	Celkem
Počet hodin	DCJ	3	3	3	3	12

Poznámka: CJ = cizí jazyk, DCJ = další cizí jazyk

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávacího oboru RVP ZV Cizí jazyk. Metody zařazované do výuky: skupinové a samostatné práce zakončené konkrétními výstupy, diskuse, polemiky, konverzační i monologická cvičení, práce s autentickými materiály poslechovými a tištěnými, práce s informačními zdroji a rozličnými typy slovníků, ústní a písemná zkoušení, diktáty, překladová cvičení, domácí úkoly.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- ke skupinové a samostatné práci zakončené výstupy (referáty, zprávy, písemné práce, vlastní prezentace slovní i písemné),
- k aktivní činnosti s informačními zdroji, ke třídění a vyhledávání informací (práce s učebnicemi, slovníky, internetem, tiskem, naučnou literaturou),
- ke schopnosti pracovat s chybou, k vlastnímu hodnocení své práce, ke sledování dosažených výsledků.

Kompetence řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k řešení problémových úloh a situací pomocí metody hraní rolí,
- k rozpoznání problému a k objasnění jeho podstaty,
- k nacházení argumentů a důkazů pro své tvrzení,
- ke kritické interpretaci získaných poznatků a zjištění,
- k využívání různých postupů při řešení problémů,
- ke zvažování kladných i záporných variant řešení.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- ke schopnosti prezentovat a obhajovat své názory a myšlenky (projekty, školní časopisy, nástěnky, webové stránky, prezentace),
- ke klidnému slovnímu projevu před kolektivem a rodilým mluvčím,
- k používání odborného jazyka,
- k využívání moderních informačních technologií,
- k uplatňování svých vědomostí a znalostí,
- ke správné interpretaci přijímaných sdělení.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- ke spolupráci s kolektivem spolužáků, k odpovědnosti za výsledky týmové práce, při níž v širokém rozsahu uplatňují a procvičují zvládnuté jazykové prostředky,
- k posílení sebedůvěry, k toleranci a ke schopnosti respektovat jednotlivé osobnosti a jejich způsob práce a vyjadřování,
- ke stanovení cílů a priorit s ohledem na své vlastní schopnosti,
- k přizpůsobování se měnícím se životním a pracovním podmínkám,
- k aktivní spolupráci při stanovování a dosahování společných cílů,
- k vytváření a udržování hodnotných mezilidských vztahů.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni

- k ústnímu i písemnému projevu, v němž formulují vlastní názory, hájí svá práva a práva ostatních, sledují dění ve třídě, škole, společnosti,
- ke sledování aktuálního dění ve Francii a frankofonních zemích, k respektování jednotlivých kultur a národností,
- k posuzování svých fyzických duševních možností,
- k aktivní spolupráci při stanovování a dosahování společných cílů.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k používání vhodných studijních pomůcek a technologií – slovníky, výukové programy,
- k vytváření pravidelné studijní a pracovní morálky,
- ke vhodnému způsobu studia a vedení záznamů v sešitech, ke vhodnému osvojení slovní zásoby a gramatiky.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k používání vhodných studijních pomůcek a technologií – slovníky, výukové programy,
- k vytváření pravidelné studijní a pracovní morálky,
- ke vhodnému způsobu studia a vedení záznamů v sešitech, ke vhodnému osvojení slovní zásoby a gramatiky,
- ke kritickému hodnocení výsledků,
- k dosažení stanovených cílů.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchové vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – CIZÍ JAZYK (prima–kvarta)

Poslech s porozuměním

Žák

- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně,
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat.

Mluvení

Žák

- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích,
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech,
- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života.

Čtení s porozuměním

Žák

- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech,
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace.

Psaní

Žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři,
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat,
- reaguje na jednoduché písemné sdělení.

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládnutí pravopisu slov, osvojení slovní zásoby,

- slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem,
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí,
- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – DALŠÍ CIZÍ JAZYK (prima–kvarta)

Poslech s porozuměním

Žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně,
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu,
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.

Mluvení

Žák

- se zapojí do jednoduchých rozhovorů,
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat,
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá.

Čtení s porozuměním

Žák

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům,
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům,
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci.

Psaní

Žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři,
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat,
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení.

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov,
- slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem,
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, realie zemí příslušných jazykových oblastí,
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – CIZÍ JAZYK A DALŠÍ CIZÍ JAZYK (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Společný evropský rámec pro jazyky, úroveň B1

Receptivní řečové dovednosti

Žák

- rozumí hlavními bodům či myšlenkám autentického ústního projevu a psaného textu na běžné a známé téma,
- identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace,
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy,
- odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu,
- užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení,
- využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů.

Produktivní řečové dovednosti

Žák

- srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžné téma,
- formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně,
- logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma,
- sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek,
- jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související,
- shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace,
- využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma.

Interaktivní řečové dovednosti

Žák

- vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života,
- reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obrátů,
- s jistotou a sebedůvěrou komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků,
- zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

RUSKÝ JAZYK

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Výuka ruského jazyka vychází z obsahu vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, vzdělávacího oboru Cizí jazyk a Další cizí jazyk.

Obsahovou náplní výuky ruštiny je nácvik receptivní, produktivní i interaktivní řečové dovednosti a to pomocí jazykových prostředků. K jejich rozvíjení je využívána slovní zásoba vybraných tematických celků a komunikačních situací.

Podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky má být v případě výuky cizího jazyka dosaženo jazykové úrovně B1, v případě souběžně zvolené nepovinné výuky ruského jazyka lze do budoucna směřovat k referenční úrovni B2.

Jazyková kompetence jde napříč všemi řečovými dovednostmi, žák dovede používat lexikální prostředky, ke svému vyjadřování dovede používat dostatečně širokou škálu jazykových funkcí a dovede respektovat standardní pravidla pravopisu ruského jazyka.

Organizační vymezení

Výuka ruského jazyka v současné době probíhá podle učebnice Raduga z nakladatelství Fraus. K důslednému procvičení učiva, a zejména k domácí přípravě, je určen pracovní sešit. Všechny vyučovací hodiny jsou půlené, ve skupině je maximálně 16 žáků. K výuce je možno využít učebny vybavené základní audiovizuální technikou, k dispozici jsou i učebny vybavené počítači a interaktivní tabulí. Metody a formy práce výuky jsou propojeny s výukou mateřského jazyka a využívány jsou i metody práce jiných předmětů. Z dramatické výchovy se při výuce ruštiny uplatňuje hraní rolí a dramatizace textů, při práci s reáliemi je zařazena práce s mapou, obrazovými publikacemi, plánky atd. Vybrané tematické celky jsou doplňovány prací s autentickými materiály tištěnými a audiovizuálními, využívány jsou i materiály uveřejněné na internetu apod.

Časové vymezení pro všeobecné zaměření

Ročník		1.	2.	3.	4.	Celkem
Počet hodin	DCJ	3	3	3	3	12

DCJ = další cizí jazyk

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávacího oboru RVP ZV Cizí jazyk a Další cizí jazyk. Při výuce jsou uplatňovány následující výchovné strategie: projektové úlohy, skupinová práce, rozhovory, diskuse, testové úlohy, poslechová cvičení, písemný překlad, ústní překlad, diktát, ústní zkoušení, samostatné úlohy, domácí úkoly, práce s časopisy, práce s internetem a audiovizuálními pomůckami, prezentace, samostatný ústní projev týkající se probraného tematického okruhu.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- ke skupinové a samostatné práci zakončené výstupy (referáty, zprávy, písemné práce, vlastní prezentace slovní i písemné),
- k aktivní činnosti s informačními zdroji, ke třídění a vyhledávání informací (práce s učebnicemi, slovníky, internetem, tiskem, naučnou literaturou),
- ke schopnosti pracovat s chybou, k vlastnímu hodnocení své práce, ke sledování dosažených výsledků.

Kompetence řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k řešení problémových úloh a situací pomocí metody hraní rolí,

- k vytváření hypotéz.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- ke schopnosti prezentovat a obhajovat své názory a myšlenky (projekty, nástěnky, webové stránky, prezentace),
- ke klidnému slovnímu projevu před kolektivem a rodilým mluvčím,
- k efektivnímu využívání moderní informační technologie.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- ke spolupráci s kolektivem spolužáků, k odpovědnosti za výsledky týmové práce, při níž v širokém rozsahu uplatňují a procvičují zvládnuté jazykové prostředky,
- k posílení sebedůvěry, k toleranci a ke schopnosti respektovat jednotlivé osobnosti a jejich způsob práce a vyjadřování,
- k rozhodování na základě vlastního úsudku.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni

- k ústnímu i písemnému projevu, v němž formulují vlastní názory, hájí svá práva a práva ostatních, sledují dění ve třídě, škole, společnosti,
- ke sledování aktuálního dění v Ruské federaci, k respektování jednotlivých kultur a národností,
- k rozšiřování svého poznání.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k používání vhodných studijních pomůcek a technologií – slovníky, výukové programy,
- k vytváření pravidelné studijní a pracovní morálky,
- k chápání podstaty a principů podnikání s ohledem na své předpoklady,
- k uplatňování vlastní iniciativy a tvořivosti.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.2 Výchovně vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

Receptivní řečové dovednosti

Žák

- rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu a psaného textu na běžné a známé téma,
- identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace,
- rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy,
- odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu,
- užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení,
- využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů.

Produktivní řečové dovednosti

Žák

- srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžné téma,
- formuluje svůj názor ústně i písemně na jednoduché, běžné téma srozumitelně, gramaticky správně a stručně,
- logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma,
- sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek,
- jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související,
- shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace,
- využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma.

Interaktivní řečové dovednosti

Žák

- vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů nebo každodenního života,
- reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obrátů,
- s jistou mírou sebedůvěry komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků,
- zapojí se, případně s menšími obtížemi, do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

ZÁKLADY SPOLEČENSKÝCH VĚD

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Základy společenských věd (ZSV) představují komplexní předmět, který je vyučován od 1. do 8. ročníku osmiletého gymnázia a od 1. do 4. ročníku čtyřletého gymnázia. Jeho obsah vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost a podílí se na rozvoji některých témat řešených ve vzdělávacích oblastech Člověk a svět práce. Rozsah tohoto předmětu je velmi široký, a proto umožňuje žákům poznávat jednotlivé stránky života společnosti, seznamovat se s rolí občana v demokratické společnosti a nacházet souvislosti mezi informacemi z různých oblastí společenské reality.

Předmět má proto v rámci základního i vyššího vzdělání specifickou funkci, protože svojí náplní nejlépe umožňuje vytvářet mezioborové vazby a prostřednictvím průřezových témat odkrývat pluralitní charakter světa. Žák by si měl postupně uvědomovat svoji jedinečnou osobnost, měl by se stát aktivní součástí společnosti jak v rámci vlastního státu, tak v rámci neustále se globalizujícího světa. Měl by směřovat od sebeuvědomění a sebepoznání k vědomí sounáležitosti a spoluodpovědnosti za vývoj na všech úrovních společnosti. Na základě poznávání vlastních práv a povinností si postupně uvědomuje nutnost chránit práva ostatních lidí a podporovat směřování společnosti k ideálu demokratického a právního státu.

Vyšší cyklus oboru se zaměřuje na jednotlivé vědní disciplíny, jejich charakteristiku a místo v systému věd. Velký prostor je věnován filozofii jako vědě komplexní. V každém ročníku jsou využívány konkrétní metody vycházející ze zaměření vědy, která je probírána, a zároveň jsou zdůrazňovány společné jednotící prvky tak, aby na konci studia žáci chápali ZSV jako hierarchicky uspořádaný komplex. Cílem předmětu je předat žákům základní informace z jednotlivých oborů tak, aby byly využitelné v praktickém životě a aby byli žáci schopni orientovat se ve společenskovědní problematice a získali kvalitní všeobecný přehled.

Předmět klade důraz na průběžné vytváření postojů, hodnot a sociálních dovedností, jejichž prostřednictvím si žák postupně buduje pozitivní vztah k sobě samému, své rodině, vrstevníkům a ostatním spoluobčanům. V procesu výchovy a vzdělání se postupně seznamuje s právními a etickými normami, jež dokáže v praxi bez potíží akceptovat a naplňovat. Problémy se snaží řešit na základě citlivého přístupu a v rámci možností bezkonfliktně. Úkolem předmětu je nejen vzdělávat, ale především vychovávat kvalitní všestrannou osobnost, která je schopna utvářet, formulovat a prostřednictvím správné argumentace obhajovat vlastní názory a která je schopna kritickým způsobem hodnotit společenskou realitu.

Organizační vymezení

Cílům předmětu odpovídají používané metody vyučování. Žák představuje aktivní prvek procesu, proto jsou v rámci předmětu upřednostňovány moderní metody, které kladou důraz na rozvoj komunikačních aktivit. Výsledkem je schopnost žáka samostatně a kriticky myslet, schopnost zformulovat vlastní názor a zároveň jej na základě svých znalostí obhájit.

Ve vyšším cyklu je opět kladen důraz na to, aby byl žák aktivním spolutvůrcem vyučovacího procesu a aby se postupně stával rovnocenným partnerem v rámci komunikačních aktivit.

Postupně se seznamuje s obsahem jednotlivých vědních oborů:

- kvinta, 1. ročník – člověk jako jedinec
- sexta, 2. ročník – člověk ve společnosti, globální svět, občan a právo, náboženství
- septima, 3. ročník – občan ve státě, mezinárodní vztahy, úvod do ekonomie
- oktáva, 4. ročník – úvod do filozofie a religionistiky, základy etiky

Výsledkem je schopnost žáka samostatně a kriticky myslet, schopnost zformulovat vlastní názor a zároveň jej na základě svých znalostí obhájit.

Součástí předmětu je také seminář z psychologie (sexta, 2. ročník), seminář z ekonomie (septima, 3. ročník) a společenskovědní seminář (oktáva, 4. ročník), které se zaměřují na praktickou aplikaci získaných informací a rozšíření kompetencí studentů se zájmem o tento obor.

Časové vymezení je stejné pro zaměření živé jazyky i všeobecné zaměření

<i>Ročník</i>	<i>prima</i>	<i>sekunda</i>	<i>tercie</i>	<i>kvarta</i>	<i>celkem</i>
Počet hodin	1	1	1	1	4
<i>Ročník</i>	<i>kvinta</i>	<i>sexta</i>	<i>septima</i>	<i>oktáva</i>	<i>celkem</i>
Počet hodin	1	1	2	2	6
<i>Ročník</i>	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	1	1	2	2	6

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

V hodinách ZSV jsou používány tyto metody práce: ústní zkoušení, skupinová práce, referáty, diskuze, rozhovor, testy, hry, prezentace, práce s textem, audiovizuální média.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- k využívání znalostí z ostatních předmětů, uvádění příkladů, samostatné a kritické práci s informacemi,
- k využívání rozmanitých informačních zdrojů,
- k využívání efektivních metod učení a různých forem práce, k samostatnému zpracovávání informací,
- k promyšlené organizaci času ve škole i doma, k systematickému přístupu ke studiu,
- k vyjadřování vlastního názoru a kvalifikovaného hodnocení.

Kompetence k řešení problému

Žáci jsou vedeni

- k vyhodnocování problémových situací, vyhledávání informací a vhodných postupů pro řešení problémů,
- k logickému uvažování a tvořivému přístupu k řešení konkrétních situací,
- k ovládnutí rozmanitých cest k řešení problémů, ke kreativě a samostatnému myšlení,
- využívání různých strategií k řešení úkolů stejného nebo podobného typu,
- k samostatné práci se zdroji a ke schopnosti porovnávat obsah a formu různých informací.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- k ovládnutí základních pravidel mezilidské komunikace,
- k využívání vhodných prostředků odpovídajících úrovni komunikace,
- k volbě vhodných prvků verbální i neverbální komunikace,
- k volbě správných forem komunikace a uvědomění si kladů, záporů a vhodnosti použití konkrétních komunikačních prostředků v různých situacích,
- ke schopnosti jasně, srozumitelně a logicky formulovat vlastní názory,
- k volbě a používání vhodných argumentačních prostředků.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- ke schopnosti orientovat se v mezilidských vztazích, chovat se adekvátním způsobem na veřejnosti i v soukromí,
- k rozvoji různých forem spolupráce při respektování názorové plurality,
- ke schopnosti kultivovaným způsobem prosazovat a obhajovat své názory,
- k ujasnění a definování vlastních cílů a k pochopení vlastní osobnosti,
- ke zdravé soutěživosti a ke kooperaci,
- ke schopnosti naplňovat jednotlivé sociální role a k pochopení významů sociálních pozic.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni

- k postupnému pochopení obsahu pojmu občanství,
- k akceptování povinností a práv příslušníků různých národnostních skupin,
- k rozlišení projevů rasové, náboženské aj. nesnášenlivosti a k zaujímání správného postoje k těmto jevům,
- k pochopení významu společnosti, socializace, politického života a právního systému v životě jednotlivce,
- k přijímání vlastní zodpovědnosti ve vztahu k ostatním lidem v rámci různorodé společnosti,
- k zaujímání postojů v rámci integrace ČR do evropských a světových struktur.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k tomu, aby rozvíjeli své schopnosti a kreativně využívali získané vědomosti, dovednosti a návyky,
- k přijímání odpovědnosti za vykonanou práci,
- k samostatné práci s různými informačními zdroji.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k rozvíjení svého odborného potenciálu s ohledem na budoucí profesní zaměření,
- ke kvalitnímu uplatnění na domácím, evropském i světovém trhu,
- ke schopnosti využívat získané znalosti k vlastnímu profesnímu růstu a k přijímání odpovědnosti za vykonanou práci.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchovně vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

Člověk ve společnosti

Žák

- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání (*prima*),
- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu (*prima*),
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje (*prima, sekunda*),
- zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají (*prima–kvarta*),
- kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí (*sekunda–kvarta*),
- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení (*prima, sekunda*),
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem (*prima–kvarta*),
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám (*prima–kvarta*),
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti (*prima–kvarta*),
- posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci (*prima, sekunda*),

- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu (*prima*).

Člověk jako jedinec (*prima–kvarta*)

Žák

- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi),
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů překonávání překážek,
- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání,
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru.

Stát a hospodářství

Žák

- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady (*prima, sekunda, kvarta*),
- objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání (*sekunda–kvarta*),
- dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi (*prima, sekunda, kvarta*),
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí (*sekunda, kvarta*),
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané (*sekunda–kvarta*),
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti (*sekunda–kvarta*),
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu (*sekunda–kvarta*),
- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady (*tercie–kvarta*),
- objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání (*tercie–kvarta*),
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi (*tercie–kvarta*),
- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení (*tercie–kvarta*),
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít (*tercie–kvarta*),
- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu (*tercie–kvarta*),
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz (*tercie–kvarta*),
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané (*tercie–kvarta*),
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti (*tercie–kvarta*).

Stát a právo

Žák

- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky (*sekunda–kvarta*),

- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR a jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu (*prima–kvarta*),
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů (*sekunda–kvarta*),
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů (*sekunda–kvarta*),
- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod (*prima–kvarta*),
- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství (*tercie, kvarta*),
- provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci (*tercie, kvarta*),
- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování (*sekunda–kvarta*),
- rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů (*tercie, kvarta*),
- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady (*tercie, kvarta*),
- přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu (*tercie*),
- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání (*tercie*).

Mezinárodní vztahy, globální svět

Žák

- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování (*sekunda, kvarta*),
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy (*sekunda, kvarta*),
- uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory (*kvarta*),
- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva (*kvarta*),
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu (*kvarta*),
- uvede příklad mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání (*kvarta*),
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích (*kvarta*),
- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru (*kvarta*).

Člověk jako jedinec (*kvinta, 1. ročník*)

Žák

- objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka,
- porovná osobnost v jednotlivých vývojových fázích života, vymezí, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví,
- vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat,

- porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro své studium s ohledem na vlastní psychické předpoklady, uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení,
- využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace,
- na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi.

Člověk ve společnosti (*sexta, 2. ročník*)

Žák

- uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem,
- respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky,
- objasní, jaký význam má sociální kontrola ve skupině a ve větších sociálních celcích,
- posoudí úlohu sociálních změn v individuálním i společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a destruktivní,
- objasní podstatu některých sociálních problémů současnosti a popíše možné dopady sociálně – patologického jednání na jedince a společnost.

Občan ve státě (*septima, 3. ročník*)

Žák

- rozlišuje a porovnává historické i současné typy států (forem vlády),
- vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a které oblasti života upravuje,
- objasní, proč je státní moc v ČR rozdělena na tři nezávislé složky, rozlišuje a porovnává funkce a úkoly orgánů státní moci ČR,
- vyloží podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních skupin a státu, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě,
- objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě, uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií,
- rozlišuje složky politického spektra, porovnává přístupy vybraných politických seskupení k řešení různých otázek a problémů každodenního života občanů,
- uvede příklady, jak může občan ovlivňovat společenské dění v obci i ve státě a jakým způsobem může přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu,
- vyloží podstatu komunálních a parlamentních voleb, na příkladech ilustruje možné formy aktivní participace občanů v životě obce či širších společenství,
- obhájí svá lidská práva, respektuje lidská práva druhých lidí a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování,
- uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady,
- uvede příklady projevů korupce, analyzuje její příčiny a domýšlí její možné důsledky.

Občan a právo (*sexta, 2. ročník*)

Žák

- objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy,
- uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují,
- rozlišuje fyzickou a právnickou osobu, uvede jejich příklady,
- vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů,
- na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy, včetně jejích všeobecných podmínek,
- rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení,
- rozlišuje trestný čin a přestupek, vymezí podmínky trestní postizitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti,
- rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany, uvede příklady právních problémů, s nimiž se na ně mohou občané obracet,
- ve svém jednání respektuje platné právní normy.

Mezinárodní vztahy, globální svět (*sexta, 2. ročník, septima, 3. ročník*)

Žák

- objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy,
- rozlišuje funkce orgánů EU a uvede příklady jejich činnosti,
- posoudí vliv začlenění státu do EU na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva,
- uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR,
- uvede příklady institucí, na něž se může obrátit v případě problémů při pobytu v zahraničí,
- posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních problémů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky.

Úvod do filozofie a religionistiky (*sexta, 2. ročník, septima, 3. ročník*)

Žák

- objasní podstatu filozofického tazání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka,
- rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filozofického myšlení,
- eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci,
- zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití,
- posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní,
- dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem,
- rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti a rozezná projevy sektářského myšlení.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Pracovně právní vztahy (*sexta, 2. ročník*)

Žák

- uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď,
- uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti,
- objasní funkci odborů,
- volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky,
- chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu.

Tržní ekonomika (*septima, 3. ročník*)

Žák

- vysvětlí na základě konkrétní, reálné a aktuální situace ve společnosti mechanismy fungování trhu,
- stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH, vysvětlí, jak se cena liší podle typu zákazníků, místa či období, objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky,
- rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.),
- rozlišuje a porovnává praktické využití jednotlivých forem podnikání, posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější,
- posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním,
- uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak požádat o živnostenské oprávnění,

- analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posoudí podíl marketingu na úspěchu výrobku na trhu.

Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice (septima, 3. ročník)

Žák

- objasní základní principy fungování příjmů a výdajů státu,
- rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje,
- uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění,
- na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inlace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů,
- vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na příjmy obyvatelstva, vklady a úvěry, dlouhodobé finanční plánování a uvede příklady, jak se důsledkům inflace bránit,
- uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti, a zažádá o sociální dávku, na niž má nárok,
- objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledá informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií.

Finance (septima, 3. ročník)

Žák

- používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kurzovního lístku,
- uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů,
- rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti,
- navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti,
- na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb včetně produktů finančního trhu),
- navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky (spoření, produkty se státním příspěvkem, cenné papíry, nemovitosti aj.), vybere nejvýhodnější produkt pro investování volných finančních prostředků a vysvětlí proč,
- vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení,
- vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN,
- vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby,
- objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank,
- využívá moderní formy bankovních služeb, včetně moderních informačních a telekomunikačních technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Žák

- vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi (*tercie, kvarta*),
- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví (*tercie, kvarta*).

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

DĚJEPIS

„Nezapomeneš-li staré děje, stanou se učitelem tvých příštích dnů.“

S' ma Čchien

„Historie je neustálý dialog mezi minulostí a přítomností.“

Arthur Schlesinger

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Předmět vychází ze základu chronologicky řazených tematických celků historického vývoje. Výuka dějepisu se na osmiletém gymnáziu vyučuje ve dvou historicky ucelených částech. Předmět dějepis pokrývá část vzdělávací oblasti Člověk a společnost, stanovenou RVPZV a RVPGV, konkrétně vzdělávací obor Dějepis (RVPZV a RVPGV). Dějepis se podílí zvláště na integraci průřezových témat Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (RVP ZV a RVP GV), Výchova demokratického občana (RVP ZV), Multikulturní výchova (RVP ZV) a Mediální výchova (RVP GV).

První cyklus výuky se realizuje v primě až tercii. Je charakterizován zvláště kreativním přístupem k chápání historie. Je orientován především k uvědomění si časových souvislostí, k rozlišení reálných historických jevů od jevů imaginárních a fiktivních, k vybudování základní historické orientace.

Druhý cyklus výuky, jehož realizace začíná v kvartě, je orientován především k problémové interpretaci historických událostí s důrazem převážně na dějiny 19.–20. století, s akcentem na schopnost studenta srovnávat jednotlivé historické události v kauzalitě historického procesu, schopnosti vnímat české dějiny v širších evropských souvislostech, schopnosti porozumění provázanosti kulturních, politických, sociálních a hospodářských dějin.

Základním cílem výuky předmětu je vytváření historického vědomí žáka, které má významnou úlohu pro rozvoj jeho samostatného myšlení a občanských postojů. Výuka dějepisu ve všech ročnících spoluvytváří základní hodnotový systém žáků, který je povede k pochopení obecně uznávaných lidských hodnot moderního světa, především demokracie, tolerance, svobody, spravedlnosti, solidarity a dialogu.

Výuka přináší žákům základní poznatky o vývoji lidstva a jeho historické kultivaci zvláště v oblasti sociální, politické, hospodářské a estetické. Žáci jsou vedeni k vědomí, že historie není souborem neměnných pravd, shlukem dat, ale neustále pulsujícím organismem, který na základě odpovědí na otázky vlastní minulosti hledá cestu k naší budoucnosti. V obou cyklech výuka akcentuje především aktualizační paralely dějin, směřuje k vnímání otevřenosti historického obrazu a plurality názorů na jednotlivé historické procesy, události a osobnosti a z toho plynoucí variantní způsob historických interpretací, při nichž žáci získávají základní návyky vedoucí ke kritickému posuzování historické skutečnosti. Žáci jsou vedeni výukou ke kultivaci vlastních hodnotových postojů, zejména k úctě ke kulturnímu dědictví lidstva, vlastního národa a regionální sounáležitosti. Je v nich rozvíjen smysl pro toleranci k odlišným civilizacím a jejich kultuře, jsou vedeni k pochopení odlišných civilizačních, náboženských, kulturních kořenů, rozdílných kulturních hodnot a toleranci k nim, která posiluje vědomí boje proti zakořeněným predsudkům a mýtům.

Na základě primárních faktografických znalostí výuka směřuje nejen k praktickým komunikativním dovednostem, ke schopnosti vlastní racionálně založené argumentaci, zaujímání vlastního názorového stanoviska, ale i k pochopení základních společenských vztahů, dějinných vazeb, procesů a souvislostí. Zároveň však žáky vede k rozvoji základů vědeckého poznávání, rozvíjí jejich schopnost získávat informace z různých zdrojů a kriticky tyto informace vzájemně hodnotit.

Organizační vymezení

Výuka je realizována v běžných třídách i v odborně učebně vybavených multimediální technikou. Základem výuky dějepisu je výklad učitele, který je doplňován projektovými metodami, skupinovou prací, samostatnou prací žáků, referáty, samostatnými multimediálními prezentacemi. V každém ročníku žáci absolvují minimálně jednu historickou exkurzi. V rámci předmětu se počítá se společnými projekty ve spolupráci s předměty tělesná výchova, výtvarná výchova, základy společenských věd, biologie, zeměpis, matematika, fyzika. Výběrově jsou studentům nabízeny tematicky orientované zahraniční exkurze.

U zaměření živé jazyky se výuka dějepisu v posledních ročnících částečně realizuje v cizím jazyce, jazyková výuka se zaměřuje na vybrané kapitoly z dějin anglicky a německy mluvících zemí. Vybrané téma závisí na volbě daného vyučujícího, ve zvoleném probíraném tématu jsou akcentovány historické motivace vzhledem k dané jazykové oblasti – německé, anglické.

Časové vymezení pro zaměření živé jazyky

<i>Ročník</i>	<i>Prima</i>	<i>Sekunda</i>	<i>Tercie</i>	<i>Kvarta</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	2	2	8
<i>Ročník</i>	<i>Kvinta</i>	<i>Sexta</i>	<i>Septima</i>	<i>Oktáva</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	1+1	2+1	9
<i>Ročník</i>	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	1+1	2+1	9

Časové vymezení pro všeobecné zaměření

<i>Ročník</i>	<i>Prima</i>	<i>Sekunda</i>	<i>Tercie</i>	<i>Kvarta</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	2	2	8
<i>Ročník</i>	<i>Kvinta</i>	<i>Sexta</i>	<i>Septima</i>	<i>Oktáva</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	2	1	7
<i>Ročník</i>	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	1	2	2	2	7

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Ve výuce jsou využívány tyto výchovné strategie: ústní zkoušení, skupinová práce, referáty, diskuze, rozhovor, testy, hry, prezentace, práce s textem, audiovizuální média, problémové vyučování, práce s moderními výukovými technologiemi, projektové vyučování.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- k samostatné organizaci učení,
- ke zvládnutí racionálních metod studia – heuristika, systematizace, hodnocení, kritika primárních i sekundárních informačních zdrojů,
- k aktivní schopnosti číst a interpretovat psané i mluvené texty,
- k zaujímání vlastních postojů podložených objektivní argumentací,
- k pozitivnímu vnímání vzdělanosti a jeho vlivu na rozvoj civilizace,
- k objektivnímu sebehodnocení vlastní práce,
- k uvědomění si kladných motivací při dodržování duševní hygieny.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k rozvoji základních myšlenkových operací uplatňujících se při hodnocení historických reálií (dedukce, indukce, analýza, syntéza, abstrakce, konkretizace, generalizace),
- k formování kritického postoje k historickým skutečnostem,
- k problémové interpretaci dějin, nacházení samostatných, originálních variant řešení problémů,
- k aktualizaci historických problémů a schopnosti navrhnout alternativní řešení očima dneška,
- k samostatnému uvažování o přednostech, rizicích a negativech plynoucích z historických událostí,
- ke kritickému myšlení, na jehož základě jsou schopni přijímat rozhodnutí s vědomím vlastní zodpovědnosti.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- k pochopení důsledků jednání člověka ve společnosti,

- k pochopení vlastní „dějinné“ odpovědnosti za své činy, osud jednotlivce, národa, společnosti,
- k aktivnímu ocenění kvalitních mezilidských vztahů založených na vzájemné toleranci, respektu a úctě,
- k vědomí chápání historické podmíněnosti současných společenských jevů a závislosti hodnocení historie na společenské situaci,
- k pochopení rozdílu mezi kulturními, náboženskými a etnickými skupinami,
- k porozumění politickým jevům, procesům, uvědomění si postavení jednotlivců a společenských skupin v politických, hospodářských a kulturních systémech,
- k aktivnímu budování historického vědomí začleňujícího jedince do společnosti,
- k pochopení sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- k rozvoji komunikačních dovedností a uvědomění si možností jejich využití, zneužití v dějinné praxi,
- ke schopnosti porozumět alternativnímu názoru,
- k samostatnému vystupování a prezentaci vlastní práce,
- k asertivnímu jednání a schopnosti nalézat kompromisní řešení,
- k využití informačních a komunikačních prostředků a technologií.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni

- k výchově k demokratickému a aktivnímu občanství,
- k zaujímání aktivního postoje k obhajobě a dodržování základních lidských práv a svobod,
- ke konstruktivnímu řešení problému se zachováním vlastní lidské důstojnosti, respektu k druhým, zájmu celku, s vědomím vlastních práv, svobod a odpovědnosti,
- k základnímu ocenění principů zákonů a společenských norem jako konstitutivních znaků společnosti.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k poznávání a rozvíjení svých schopností i reálných možností a k uplatňování získaných vědomostí a dovedností v praxi,
- v rámci vyučovacího procesu k osvojení si pracovních návyků a pocitu odpovědnosti za vykonanou práci,
- k samostatnému získávání informací z různých zdrojů, k zvládnutí práce s historickými prameny.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k rozvoji osobního i odborného potenciálu,
- k uplatňování aktivního přístupu, iniciativě a tvořivosti,
- k podpoře inovativního myšlení,
- k získávání a kritickému vyhodnocení informací, k využívání dostupných zdrojů informací při plánování a realizaci aktivit,
- dosahování stanovených cílů, průběžnému revidování a kritickému hodnocení dosažených pracovních výsledků, korekci činností s ohledem ke splnění stanoveného cíle,
- k dokončování započatých aktivit, k motivování se k dalším aktivitám,
- k posuzování a kritickému hodnocení rizika souvisejícího s rozhodováním v reálných životních situacích,
- k nezbytnosti přijímání odpovědnosti za vlastní rozhodnutí a činnosti.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchové vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (prima–kvarta)

Úvod do studia historie – člověk v dějinách (*prima–kvarta*)

Žák

- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků,
- charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého,
- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány,
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu.

Pravěk – počátky lidské společnosti (*prima, kvarta*)

Žák

- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu,
- objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost,
- uvede příklady archeologických kultur na našem území.

Starověk – nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury (*prima, kvarta*)

Žák

- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací,
- uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví,
- demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem,
- porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie.

Středověk – křesťanství a středověká Evropa

Žák

- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států (*prima, sekunda*),
- porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti (*sekunda*),
- objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech (*sekunda*),
- vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám (*sekunda*),
- ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury (*sekunda*),
- definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5.–15. století (*sekunda*).

Počátky novověku – objevy a dobývání, počátky nové doby

Žák

- vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky (*sekunda*),

- vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život (*sekunda*),
- popíše a demonstrovuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky (*sekunda*),
- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie (*sekunda*),
- objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky (*sekunda*),
- na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus (*sekunda, tercie*),
- rozpozná základní znaky kulturních stylů – renesance, baroko a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek (*sekunda, tercie*).

Novověk – osvícenství, idea svobody, modernizace společnosti (*tercie*)

Žák

- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti,
- objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé,
- porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů,
- charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích,
- na vybraných příkladech demonstrovuje základní politické proudy,
- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií,
- vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském prostoru, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů.

Moderní doba – Československo a svět 1914–1945 (*tercie*)

Žák

- na příkladech demonstrovuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky,
- charakterizuje příčiny a důsledky 1. a 2. světové války, dokumentuje jejich sociální, hospodářské a politické důsledky,
- rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů,
- charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu,
- vymezí základní znaky totalitních ideologií a dovede je srovnat se zásadami demokracie,
- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv,
- zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí.

Moderní doba – Československo a svět po roce 1945 (*tercie*)

Žák

- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků,
- vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce,
- posoudí postavení rozvojových zemí.

Úvod do studia historie – člověk v dějinách (*kvarta*)

Žák

- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků,
- charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého,

- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány,
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu.

Pravěk – počátky lidské společnosti (kvarta)

Žák

- objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku, charakterizuje pojem archeologická kultura,
- vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti,
- zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku.

Starověk – nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury (kvarta)

Žák

- zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství, antiky a křesťanství jako základních fenoménů, z nichž vyrůstá evropská civilizace,
- objasní židovství, vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím a další neevropské náboženské a kulturní systémy,
- popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Středověk – křesťanství a středověká Evropa (kvinta, 1. ročník)

Žák

- objasní proces christianizace a její vliv na konstituování raně středověkých států v Evropě, vysvětlí podstatu vztahu mezi světskou a církevní mocí v západním i východním kulturním okruhu i projevy vlivu náboženství a církve ve středověké společnosti,
- definuje poměry hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5.–15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích,
- charakterizuje základní rysy vývoje na našem území,
- vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů, zejména pro jižní a východní Evropu.

Počátky novověku – objevy a dobývání, počátky nové doby (kvinta, 1. ročník)

Žák

- rozpozná nové filozofické a vědecké myšlenky, které byly zformulovány ve 14.–17. století, zhodnotí jejich praktické dopady,
- porozumí důsledkům zámořských objevů, jež vedly k podstatným hospodářským i mocensko-politickým změnám,
- popíše základní rysy reformace a protireformace, vysvětlí důsledky pro další evropský i světový vývoj,
- vymezí základní znaky stavovství a absolutismu, uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích,
- posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí a analyzuje jeho vnitřní sociální, politické a kulturní poměry.

Novověk – osvícenství, idea svobody, modernizace společnosti (sexta, 2. ročník)

Žák

- určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století,
- na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí mocenských struktur o jejich udržení,
- posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, uvede základní typy parlamentních státních systémů,

- vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských vrstev, vymezí místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu, včetně jeho specifických rysů,
- charakterizuje proces modernizace, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky, rozpozná její ekologická rizika, určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa důsledku rozdílného tempa modernizace,
- vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů v daném období.

Moderní doba – Československo a svět 1914–1945 (*septima, 3. ročník*)

Žák

- charakterizuje dvě světové války, dokumentuje jejich sociální, hospodářské a politické důsledky,
- uvede příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen vyčerpáním tradičních evropských velmocí, vzestupem USA a nastolením moci bolševismu v Rusku,
- vymezí základní znaky hlavních totalitních ideologií a dovede je srovnat se zásadami demokracie, objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnosti potenciálních obětí jí čelit,
- vysvětlí souvislost mezi světovou hospodářskou krizí a vyhrocením politických problémů, které byly provázeny radikalizací pravicových i levicových protidemokratických sil,
- popíše a zhodnotí způsob života v moderní evropské společnosti, zhodnotí význam masové kultury.

Moderní doba – Československo a svět po roce 1945 (*oktáva, 4. ročník*)

Žák

- charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty,
- vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku, zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA a SSSR na situaci ve střední Evropě a v naší zemi,
- porovná a vysvětlí způsob života a chování v nedemokratických společnostech a v demografiích,
- popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí, zná základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování,
- objasní hlavní problémy specifické cesty vývoje významných postkoloniálních rozvojových zemí, objasní význam islámské, židovské a některé další neevropské kultury v moderním světě,
- vymezí základní problémy soudobého světa a možnosti jeho dalšího vývoje.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

ZEMĚPIS

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Při výuce se využívá internet, odborná a statistická literatura, odborné časopisy, encyklopedie a naučné slovníky. Názorně se demonstrují některé jevy. Využívá se videopořadů, výukových programů na PC. Výuka je doplňována terénními praxemi a exkurzemi. V hodinách se využívají tyto formy výuky: výkladové hodiny spojené se školními diskusemi, hodiny s problémově pojatou výukou, školní projekty, terénní výuka, různé výukové a tematické hry a skupinová práce.

Obsahové vymezení

Samostatný vyučovací předmět zeměpis vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda a Člověk a společnost a ze vzdělávacího oboru Zeměpis (Geografie). Integruje také průřezová témata a realizuje se rovněž v úzké koordinaci s předměty, se kterými má některá společná témata (např. biologie, fyzika). Tento přístup vede žáky k tomu, že dokážou pracovat v širším okruhu souvislostí a s několika zdroji informací.

Žáci si osvojují základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese, o jejím znázornění. Získávají základní vědomosti o přírodních, společenských, hospodářských, politických i kulturních poměrech jednotlivých kontinentů, států a obcí. Rozšiřují si vědomosti o krajinné sféře, o globálních problémech lidstva. Získávají dovednosti potřebné pro práci s mapami, statistickými údaji a informačními materiály a orientaci v nich. Získají schopnost samostatně vyhledávat a třídit materiály. Dokážou komunikovat, hledat řešení a souvislosti, spolupracovat se spolužáky, což se podílí na rozvoji osobnosti a intelektu žáka.

Organizační vymezení

Ve vyučovacím předmětu zeměpis se používají tyto formy výuky: výkladové hodiny spojené se školními diskusemi, hodiny s problémově pojatou výukou, školní projekty, terénní výuka a různé výukové hry. Při výuce jsou používány učebnice určené pro výuku zeměpisu pro nižší a vyšší stupeň gymnázií. Při hodinách se může využívat odborná a multimediální učebna, ve které mohou žáci nad daným problémem pracovat samostatně, ve skupinách nebo i v rámci celé třídy. Terénní výuka se uskutečňuje v podobě zeměpisných cvičení, her a terénních pozorování v okolí školy a komplexní terénní exkurze ve vybrané lokalitě, kdy žáci pracují ve skupinách. Ve vyšších ročnících si mohou studenti zvolit seminář, ve kterém se prohlubují znalosti z probraných témat nebo se probírají problémové okruhy.

Časové vymezení pro zaměření živé jazyky

Ročník	Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta	Celkem
Počet hodin	2	1	1	2	6
Ročník	Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Celkem
Počet hodin	2	2	1	–	5
Ročník	1.	2.	3.	4.	Celkem
Počet hodin	2	2	1	0	5

Poznámka: Ve 3. ročníku se jedna hodina dějepisu nebo zeměpisu vyučuje v jazyce anglickém nebo německém. Třída se dělí na skupiny dle hlavních jazyků.

Časové vymezení pro všeobecné zaměření

Ročník	Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta	Celkem
Počet hodin	2	2	2	2	8
Ročník	Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Celkem
Počet hodin	2	2	1	–	5
Ročník	1.	2.	3.	4.	Celkem
Počet hodin	2	2	1	0	5

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- k vytváření referátů, k nimž vyhledávají, sbírají a třídí informace z různých zdrojů,
- k propojení získaných znalostí s dalšími vzdělávacími oblastmi,
- k používání informací na základě geografických materiálů (mapy, tabulky, grafy, statistiky, obrázky, filmy...),
- k využívání učebních pomůcek (atlas, mapa, glóbus) pro získávání a ověřování informací,
- k práci s odbornou i populárně naučnou literaturu,
- k rozvíjení osobnosti a k seberealizaci,
- k využívání získaných informací ve studiu i praxi.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k využívání získaných vědomostí k řešení některých zeměpisných otázek, k vytváření,
- alternativních řešení,
- k využití teoretických poznatků v praxi v rámci exkurzí, výletů a vycházek do okolí a tím jsou jejich získané poznatky konfrontovány se skutečností a upevňovány,
- k vytváření uvážlivých rozhodnutí, která jsou schopni obhájit, uvědomují si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů hodnotí.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- ke komunikaci a spolupráci během řešení úkolů,
- k zpracování projektů, ve kterých uplatňují své vědomosti a schopnosti,
- k využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- k rozšiřování si všeobecného přehledu o světě (o přírodě i společnosti),
- k zpracovávání problémových úkolů nebo projektů, což vede k samostatnosti i ke spolupráci při jejich řešení,
- k získávání pozitivního přístupu k práci, k zodpovědnosti za výsledky své práce,
- k diskuzím a tím k získání schopnosti ke komunikaci, vystupování, řešení problémových situací, výběru a třídění poznatků a i usměrňování názorů jiných,
- k zodpovědnému vztahu ke zdraví.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni

- k spolupodílení se na organizaci exkurzí (např. návštěvy hvězdárny, hydrometeorologické stanice, čistírny odpadních vod, závodu na výrobu porcelánu...) zpracováním dostupných informací z různých zdrojů,
- k objasnění nutnosti ochrany životního prostředí a chápání svojí zodpovědnosti za chování k prostředí a význam přírodních a společenských hodnot,
- k aplikaci svých znalostí při orientaci a pohybu v terénu, chování za mimořádných událostí, uplatňování svých znalostí v osobním i veřejném životě,
- k prezentaci faktů a argumentů pro utváření postojů a hodnot, které respektují rovnoprávnost a demokratické přístupy.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k využívání zeměpisných pomůcek (glóbus, atlas, turistická mapa) a odborné literatury, (encyklopedie, statistické ročenky...),
- k získávání informací o existenci moderních technologií, které mají vztah k orientaci a pobytu v terénu, k cestování, k rozmístění aktivit v prostředí,
- k důslednému přístupu k práci a tím k zodpovědnosti a vytváření pracovních i studijních předpokladů.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k zodpovědnému přístupu při rozhodování o dalším sebevzdělávání a profesním zaměření,
- k získávání a hodnocení informací o vzdělávání a pracovních příležitostech.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchovně vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (prima–kvarta)

Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie

Žák

- organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů (*prima, kvarta*),
- používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii (*prima, kvarta*),
- přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině (*prima*),
- vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu (*kvarta*).

Přírodní obraz Země (*prima, kvarta*)

Žák

- zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy (*prima, kvarta*),
- prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů (*prima, kvarta*),
- rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu (*kvarta*),
- porovnává působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost (*prima, kvarta*).

Regiony světa (*sekunda, tercie*)

Žák

- rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa,

- lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny,
- porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států,
- zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich.

Společenské a hospodářské prostředí (*kvarta*)

Žák

- posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa,
- posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel,
- zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje,
- porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit,
- porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků,
- lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech.

Životní prostředí (*prima - kvarta*)

Žák

- porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny (*prima, kvarta*),
- uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) (*prima, kvarta*),
- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí (*prima-kvarta*).

Česká republika (*tercie*)

Žák

- vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy (*tercie*),
- hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům (*tercie*),
- hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu (*tercie*),
- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit (*tercie*),
- uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států (*tercie, kvarta*).

Terénní geografická výuka, praxe a aplikace (*prima–kvarta*)

Žák

- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu (*prima, kvarta*),
- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny (*prima, kvarta*),
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech (*prima–kvarta*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Geografické informace a terénní vyučování (kvinta– septima, 1.–3. ročník)

Žák

- používá dostupné kartografické produkty a další zdroje dat pro řešení geografických problémů,
- orientuje se pomocí mapy v terénu,
- používá s porozuměním geografickou, topografickou a kartografickou terminologii,
- vytváří a využívá vlastní schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území,
- interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje a interpretuje číselné geografické údaje.

Přírodní prostředí (1. ročník)

Žák

- zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy,
- prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů,
- objasní globální cirkulaci atmosféry a její důsledky pro vytváření klimatických pásů,
- rozliší jednotlivé složky hydrosféry, její oběh a funkci v krajině,
- rozliší hlavní biomy planety,
- rozlišuje a porovnává složky a prvky fyzicko-geografické sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu,
- porovná působení endogenních a exogenních procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost.

Regiony (kvinta– septima, 2.–3. ročník)

Žák

- rozlišuje na příkladech mikroregionální, regionální, státní a makroregionální a globální dimenzi (kvinta– septima, 2.–3. ročník),
- vymezí místní region podle zvolených kritérií, zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry a jeho vazbu k vyšším celkům (septima, 3. ročník),
- zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky (sexta, septima, 3. ročník),
- lokalizuje na mapách hlavní jádra a periferie České republiky, rozlišuje specifika (septima, 3. ročník),
- lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí přírodní, kulturní, politické a hospodářské vlastnosti a regiony porovnává (kvinta, sexta, 2. ročník).

Sociální prostředí (kvinta– septima, 1.–3. ročník)

Žák

- zhodnotí na příkladech dynamiku vývoje počtu obyvatel na Zemi, geografické, demografické a hospodářské aspekty působící na chování, pohyb rozmístění a zaměstnanost obyvatelstva (kvinta– septima, 1.–3. ročník),
- analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úroveň v regionech (kvinta, sexta, 2. ročník),
- identifikuje obecné geografické znaky a funkce sídel a aktuální vývoj osídlení (1. ročník),
- zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinových a energetických zdrojů (kvinta, sexta, 2. ročník),
- zhodnotí na příkladech světové hospodářství, vymezí jádrové a periferní oblasti světa (1. ročník),
- rozliší a porovnává státy světa a jejich mezinárodní integrační uskupení a organizace podle kritérií vzájemné podobnosti a odlišnosti (1. ročník),
- lokalizuje na politické mapě světa hlavní aktuální geopolitické problémy a změny s přihlédnutím k historickému vývoji (1. ročník),

- vyhledá na mapách hlavní oblasti cestovního ruchu, porovná jejich lokalizační faktory a potenciál (1. ročník).

Životní prostředí (*kvinta– septima, 1.–3. ročník*)

Žák

- porovnává na příkladech různé krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se specifickými znaky, složkami, strukturou a funkcemi,
- analyzuje na konkrétních příkladech přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů),
- zhodnotí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí v lokální, regionální a globální úrovni.

Česká republika (*sexta, septima, 3. ročník*)

Žák

- vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy,
- hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům,
- hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu,
- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit,
- uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států.

Terénní geografická výuka, praxe a aplikace (*septima, 1., 2. a 3. ročník*)

Žák

- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu,
- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny,
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

MATEMATIKA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Obsah vyučovacího předmětu matematika vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace RVP ZV a RVP GV.

Výuka matematiky tvoří nezastupitelnou součást základního vzdělání a vytváří předpoklad pro úspěšné zvládnutí poznatků v dalších oborech lidské činnosti. Výrazným způsobem přispívá k rozvoji dále uvedených kompetencí žáků a přispívá tak k jejich všeobecnému rozvoji. Ve výuce matematiky zohledňujeme výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí žáků a připojením se ke vzdělávacím trendům v Evropě chceme připravit žáky pro život v Evropě ve 21. století.

Organizační vymezení

Předmět je zařazen do všech ročníků nižšího i vyššího stupně gymnázia. Výuka je realizována tři resp. dvě hodiny týdně ve vyučovacích hodinách s celou třídou a čtvrtá resp. třetí hodina je věnována cvičení, kdy je třída dělena na poloviny. Výuka probíhá v klasických učebnách. Ke zvýšení efektivity výuky budou využívány prezentace předváděné na přenositelném notebooku, interaktivní tabule, meotary a video přehrávky.

Časové vymezení je stejné pro zaměření živé jazyky i všeobecné

Ročník	Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta	Celkem
Počet hodin	4	4	4	4	16
Ročník	Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Celkem
Počet hodin	4	3	3	3	13
Ročník	1.	2.	3.	4.	Celkem
Počet hodin	4	3	3	3	13

Náplň výuky v jednotlivých ročnících je obsahem kapitoly Vzdělávací obsah matematiky. Je rozdělena do těchto okruhů:

Prima–kvarta:

- Aritmetika
- Algebra
- Geometrie
- Funkce

Kvinta–oktáva, 1.–4. ročník:

- Základní poznatky z matematiky
- Rovnice a nerovnice
- Planimetrie
- Funkce
- Goniometrie
- Stereometrie
- Kombinatorika, pravděpodobnost a statistika
- Analytická geometrie
- Posloupnosti a funkce
- Komplexní čísla

Jednotlivá témata byla zařazena s ohledem na využití v ostatních předmětech, zejména pak ve fyzice a chemii.

Uvedené tematické okruhy se v průběhu výuky navzájem prolínají a postupně rozšiřují o nové poznatky. Důraz je kladen na využití získaných znalostí a dovedností při řešení reálných problémů a situací.

Výuka matematiky umožňuje žákům naučit se vnímat souvislosti, pochopení příčin, zvládnout a prohlubovat algoritmické myšlení. Matematika také přispívá k rozvoji vyjadřovacích schopností žáků a k rozšiřování slovní zásoby. Žáci jsou vedeni k přesnému vyjadřování, používání zavedených pojmů. Protože je třeba klást individuálně vyšší nároky na ty žáky, kteří jsou schopni a ochotni se hlouběji zabývat matematikou, je nezbytnou součástí péče o talenty nasměrování nadaných žáků na účast v matematické olympiádě a dalších matematických soutěžích.

Žáci jsou vedeni k využívání údajů z médií, odborných časopisů, a především z internetu. Je třeba, aby se žáci naučili pracovat s učebnicí a i tím se připravili na své budoucí vysokoškolské studium.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

V předmětu je výuka vedena tak, aby byly postupně vytvářeny a rozvíjeny všechny klíčové kompetence. K tomu jsou využívány následující metody: skupinová práce, diskuse, rozhovor, problémové vyučování, práce s moderními výukovými technologiemi, projektové vyučování.

Kompetence žáků k učení

Žáci jsou vedeni

- k využití vhodné metody pro aktivní a efektivní učení,
- k využívání informací na základě jejich pochopení, propojení a systemizace v procesu učení i v praktickém životě,
- k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti získané poznatky aplikovat,
- k uvádění poznatků do souvislosti a tím rozšíření pohledu na přírodní jevy,
- k využívání učebnice při výuce i při samostatném studiu,
- k práci s různými zdroji informací – tištěnými (text, grafy, tabulky) či v elektronické podobě, zejména využívat internet,
- k osvojení si strategie učení a k motivaci pro celoživotní učení,
- k poznávání smyslu a cíle učení, k pozitivnímu vztahu k učení,
- k využívání vhodných způsobů a metod, k vyhledávání a třídění informací, k operování s obecně užívanými matematickými termíny,
- k samostatnosti při vytváření referátů,
- k rozvíjení samostatnosti při práci s tiskem, literaturou a internetem přímo v hodinách.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k učení poznatků v souvislostech, k vyslovení hypotézy na řešení daného problému, ke zvýšení motivace je vhodné řešit úkoly vyžadující znalosti z různých oborů lidské činnosti,
- k návrhu postupu řešení problémů,
- k porovnávání efektivity jednotlivých variant a volbě vhodných prostředků k řešení,
- k řešení úloh z různých oblastí lidské činnosti,
- k správné interpretaci řešení a schopnosti řešení vyjadřovat v různých formách – písemné, grafické,
- k volbě správných prostředků k řešení úkolů (ruční výpočet, kalkulačky, počítač),
- k hledání a odstranění chyb,
- k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů,
- k vnímání nejrůznějších problémových situací, k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů a užívání logických i empirických postupů,
- k používání kritického myšlení a také k tomu, aby se cílenými úkoly a rozбором textů naučili zpracovávat informace a ty pak používat jako východisko pro argumentaci,
- k využívání učiva z jiných předmětů.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni ke schopnosti

- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu,

- spolupracovat s ostatními v týmu při řešení problému,
- navazovat a udržovat kontakty,
- naslouchat jiným a porozumět jim,
- aktivně se účastnit diskuse, zdůvodnit a obhájit své návrhy či řešení vhodnou formou argumentace,
- věcně posoudit a vyjádřit se k navrženému řešení od jiných členů týmu,
- vcítit se do situace ostatních a respektovat jejich názory,
- hodnotit výsledky vlastní činnosti i činnosti ostatních v týmu,
- podílet se na vytvoření pravidel spolupráce v týmu, vytvářet tvůrčí, bezkonfliktní situaci v týmu,
- k všestranné a účinné komunikaci,
- k zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace a rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku, k vhodnému využívání jazykových prostředků vzhledem ke komunikačnímu záměru,
- k efektivnímu využívání moderních informačních technologií,
- k jasnému, srozumitelnému vyjadřování psanému i mluvenému,
- k tomu, aby vhodným způsobem prezentoval svoji práci i sám sebe před známým i neznámým publikem.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti,
- k rozvoji schopnosti hodnotit výsledky vlastní činnosti i činnosti jiných,
- k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, k jejich kulturám, duchovním hodnotám, tradicím,
- k respektování přesvědčení a názorů ostatních,
- k tomu, aby umožnili spolužákům zapojit se do kolektivu třídy, pomoci jim při prospěchových problémech,
- k tomu, aby v rámci skupinového vyučování přijímali různé role,
- k tomu, aby dokázali ocenit dobré znalosti spolužáků a vážili si výsledků své práce i práce ostatních,
- k tomu, aby se zapojili do školních organizací (studentský parlament, třídní samospráva),
- ke spolupráci a respektování práce vlastní a druhých,
- k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti, k používání kultivovaného projevu jako prostředku prosazování sebe sama,
- k slušnému a zdvořilému chování, k uvědomění si provázanosti používání jazykových prostředků a úrovně mezilidských vztahů,
- k posilování vlastního úsudku, k odolávání společenských i mediálních tlaků.

Kompetence občanská

Žáci jsou vedeni

- k respektování názorů, postojů a schopností ostatních lidí,
- k zodpovědnému chování v krizových situacích a v situacích ohrožujících život, k poskytnutí pomoci ostatním.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k poznávání a rozvíjení svých schopností i reálných možností a k uplatňování získaných vědomostí a dovedností v praxi,
- v rámci vyučovacího procesu k osvojení si pracovních návyků a pocitu odpovědnosti za vykonanou práci,
- k samostatnému získávání informací z různých zdrojů, k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k aktivitám, které podporují jejich schopnost samostatně o něčem rozhodovat, plánovat, připravovat,
- k hodnocení vlastních postupů a výsledků práce,
- k realizaci skupinových, třídních nebo školních projektů,
- k rozvíjení svých schopností pomocí školních nebo celostátních soutěží.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchové vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (prima–kvarta)

Číslo a proměnná

Žák

- provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu (*prima, sekunda*),
- zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor (*prima*),
- modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel (*prima*),
- užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) (*prima*),
- řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů (*tercie*),
- řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek) (*prima*),
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním (*sekunda*),
- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav (*sekunda, tercie, kvarta*),
- analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel (*prima*).

Závislosti, vztahy a práce s daty

Žák

- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data (*tercie, kvarta*),
- porovnává soubory dat (*kvarta*),
- určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti (*tercie, kvarta*),
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem (*kvarta*),
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů (*kvarta*).

Geometrie v rovině a prostoru

Žák

- zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku (*sekunda, tercie*),
- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary (*sekunda*),
- určuje velikost úhlu měřením a výpočtem (*tercie*),
- odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů (*sekunda*),
- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh (*tercie*),
- načrtne a sestrojí rovinné útvary (*sekunda, tercie*),

- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků (*sekunda*),
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar (*tercie*),
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti (*sekunda, tercie, kvarta*),
- odhaduje a vypočítá objem a povrch těles (*sekunda, tercie, kvarta*),
- načrtne a sestrojí síť základních těles (*sekunda, tercie, kvarta*),
- načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině (*sekunda, tercie, kvarta*),
- analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu (*tercie*).

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Žák

- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací (*prima–kvarta*),
- řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí (*prima–kvarta*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Argumentace a ověřování

Žák

- čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky (*kvinta, 1. ročník*),
- užívá správně logické spojky a kvantifikátory (*kvinta, 1. ročník, oktáva, 4. ročník*),
- rozliší definici a větu (*kvinta, 1. ročník, oktáva, 4. ročník*),
- rozliší správný a nesprávný úsudek (*kvinta, 1. ročník, oktáva, 4. ročník*),
- vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení (*kvinta, 1. ročník, oktáva, 4. ročník*),
- zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému (*kvinta, 1. ročník, oktáva, 4. ročník*).

Číslo a proměnná

Žák

- užívá vlastnosti dělitelnosti přirozených čísel (*kvinta, 1. ročník*),
- operuje s intervaly, aplikuje geometrický význam absolutní hodnoty (*kvinta, 1. ročník*),
- provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy (*kvinta, 1. ročník*),
- odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně je provádí, účelně využívá kalkulátor (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- upravuje efektivně výrazy s proměnnými, určuje definiční obor výrazu (*kvinta, 1. ročník*),
- rozkládá mnohočleny na součin vytýkáním a užitím vzorců, aplikuje tuto dovednost při řešení rovnic a nerovnic (*kvinta, 1. ročník*),
- řeší lineární a kvadratické rovnice a nerovnice, řeší soustavy rovnic, v jednodušších případech diskutuje řešitelnost nebo počet řešení (*kvinta, 1. ročník*),
- rozlišuje ekvivalentní a neekvivalentní úpravy (*kvinta, 1. ročník*),
- geometricky interpretuje číselné, algebraické a funkční vztahy, graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav (*kvinta, 1. ročník, sexta, 2. ročník*),
- analyzuje a řeší problémy, v nichž aplikuje řešení lineárních a kvadratických rovnic a jejich soustav (*kvinta, 1. ročník*).

Práce s daty, kombinatorika, pravděpodobnost

Žák

- řeší reálné problémy s kombinatorickým podtextem (charakterizuje možné případy, vytváří model pomocí kombinatorických skupin a určuje jejich počet) (*septima, 3. ročník*),

- využívá kombinatorické postupy při výpočtu pravděpodobnost, upravuje výrazy s faktoriály a kombinačními čísly (*septima, 3. ročník*),
- diskutuje a kriticky zhodnotí statistické informace a daná statistická sdělení (*septima, 3. ročník*),
- volí a užívá vhodné statistické metody k analýze a zpracování dat (využívá výpočetní techniku) (*septima, 3. ročník*),
- reprezentuje graficky soubory dat, čte a interpretuje tabulky, diagramy a grafy, rozlišuje rozdíly v zobrazení obdobných souborů vzhledem k jejich odlišným charakteristikám (*septima, 3. ročník*).

Závislosti a funkční vztahy

Žák

- načrtne grafy požadovaných funkcí (zadaných jednoduchým funkčním předpisem) a určí jejich vlastnosti (*sexta, 2. ročník*),
- formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí a posloupností (*sexta, 2. ročník, oktáva, 4. ročník*),
- využívá poznatky o funkcích při řešení rovnic a nerovnic, při určování kvantitativních vztahů (*sexta, 2. ročník*),
- aplikuje vztahy mezi hodnotami exponenciálních, logaritmických a goniometrických funkcí a vztahy mezi těmito funkcemi (*sexta, 2. ročník*),
- modeluje závislosti reálných dějů pomocí známých funkcí (*sexta, 2. ročník*),
- řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o funkcích a posloupnostech (*sexta, 2. ročník, oktáva, 4. ročník*),
- interpretuje z funkčního hlediska složené úrokování, aplikuje exponenciální funkci a geometrickou posloupnost ve finanční matematice (*sexta, 2. ročník*).

Geometrie

Žák

- používá geometrické pojmy, zdůvodňuje a používá vlastnosti geometrických útvarů v rovině a prostoru, na základě vlastností třídí útvary (*kvinta, 1. ročník, sexta, 2. ročník*),
- určuje vzájemnou polohu lineárních útvarů, vzdálenosti a odchylky (*sexta, 2. ročník, septima, 3. ročník*),
- využívá náčrt při řešení rovinného nebo prostorového problému (*kvinta, 1. ročník, sexta, 2. ročník*),
- v úlohách početní geometrie aplikuje funkční vztahy, trigonometrii a úpravy výrazů, pracuje s proměnnými a iracionálními čísly (*kvinta, 1. ročník, sexta, 2. ročník*),
- řeší polohové a nepolohové konstrukční úlohy užitím všech bodů dané vlastnosti, pomocí shodných zobrazení a pomocí konstrukce na základě výpočtu (*kvinta, 1. ročník*),
- zobrazí ve volné rovnoběžné projekci hranol a jehlan, sestrojí a zobrazí rovinný řez těchto těles (*sexta, 2. ročník*),
- řeší planimetrické a stereometrické problémy motivované praxí (*kvinta, 1. ročník, sexta, 2. ročník*),
- užívá různé způsoby analytického vyjádření přímky v rovině (geometrický význam koeficientů) (*septima, 3. ročník*),
- řeší analyticky polohové a metrické úlohy o lineárních útvarech v rovině (*septima, 3. ročník*),
- využívá charakteristické vlastnosti kuželoseček k určení analytického vyjádření (*septima, 3. ročník*),
- z analytického vyjádření (z osových nebo vrcholových rovnic) určí základní údaje o kuželosečce (*septima, 3. ročník*),
- řeší analyticky úlohy na vzájemnou polohu přímky a kuželosečky (*septima, 3. ročník*).

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

FYZIKA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Obsah vyučovacího předmětu Fyzika vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Fyzika RVP ZV a RVP GV, dále z tematického okruhu Práce s laboratorní technikou z části vzdělávacího oboru Člověk a svět práce RVP ZV.

Při vyučování fyzice mají žáci získat představu o podstatě a zákonitostech přírodních jevů, o souvislostech fyziky a ostatních přírodovědných oborů a o významu fyziky pro praktický každodenní život. Zároveň jsou u žáků utvářeny schopnosti pro další studium fyziky a dalších přírodovědných oborů. Charakteristickým rysem předmětu jsou jeho významné souvislosti se všemi přírodovědnými předměty.

Žáci jsou vedeni zejména k tomu, aby

- chápali, že přírodní jevy mají fyzikální příčiny,
- dokázali analyzovat a vysvětlit podstatu různých typů fyzikálních dějů,
- dokázali poznatky aplikovat při provádění praktických měření i v běžném životě,
- využívali matematických dovedností k řešení fyzikálních úloh a odvození jednoduchých fyzikálních vztahů,
- uměli využívat literaturu, internet a další média k samostatnému získávání poznatků a informací, tyto informace třídit a zpracovávat,
- dokázali odborně i jazykově správně zapsat výsledky svých pozorování a měření,
- byli schopni řešit problémy spoluprací v rámci pracovní skupiny,
- uvědomovali si přínos fyzikálního poznávání pro rozvoj moderních technologií, ochranu životního prostředí, praktický život, pro objektivní poznávání světa,
- pochopili důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody,
- uvědomovali si, že fyzika je otevřeným systémem poznání, který se neustále prohlubuje a rozšiřuje jak z hlediska obsahu, tak i metod.

Organizační vymezení

U osmiletého studia zaměření živé jazyky je předmět zařazen do všech ročníků nižšího stupně gymnázia a do prvních tří ročníků vyššího stupně gymnázia s odlišnou časovou dotací jednotlivých ročníků. Výuka je převážně realizována ve dvou vyučovacích hodinách s celou třídou v tercii, kvintě a sextě. V sekundě, kvartě a septimě se třída navíc dělí na dvě skupiny, pro které probíhají laboratorní cvičení a to v sekundě jedenkrát za tři týdny a v kvartě a septimě jedenkrát za dva týdny. V primě mají žáci pouze jednu hodinu týdně.

U čtyřletého studia zaměření živé jazyky je předmět zařazen do prvních tří ročníků s časovou dotací dvou vyučovacích hodin týdně pro celou třídu.

U osmiletého studia všeobecného zaměření je předmět zařazen do všech ročníků nižšího i vyššího stupně gymnázia s odlišnou časovou dotací v jednotlivých ročnících. Výuka je realizována časovou dotací dvou vyučovacích hodin s celou třídou kromě primy, kde je časová dotace jedna vyučovací hodina týdně. Kromě kvinty a oktávy jsou součástí výuky laboratorní cvičení, kdy se třída dělí na dvě skupiny. V primě, kvartě, sextě a septimě je hodina laboratorních cvičení zařazena jedenkrát za dva týdny, v sekundě, v tercii pak jedenkrát za tři týdny.

U čtyřletého studia všeobecného zaměření je předmět zařazen do všech ročníků s odlišnou časovou dotací. Výuka je realizována časovou dotací dvou vyučovacích hodin pro celou třídu a v 1. a 3. ročníku se třída ještě dělí na dvě skupiny, pro které probíhají laboratorní cvičení jednou za dva týdny.

Výuka ve skupinách vždy probíhá v odborné fyzikální laboratoři vybavené moderní didaktickou technikou a je při ní kladen důraz na praktické ověřování fyzikálních poznatků formou skupinové práce.

Výuka je doplňována exkurzemi a vhodnými přednáškami. Žáci s větším zájmem o fyziku se zúčastňují fyzikální olympiády a jiných fyzikálních soutěží.

Časové vymezení pro zaměření živé jazyky

<i>Ročník</i>	<i>Prima</i>	<i>Sekunda</i>	<i>Tercie</i>	<i>Kvarta</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	1	2 + 1/3	2	2 + 1/2	7 + 5/6
<i>Ročník</i>	<i>Kvinta</i>	<i>Sexta</i>	<i>Septima</i>	<i>Oktáva</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	2 + 1/2	–	6 + 1/2
<i>Ročník</i>	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	2	–	6

Časové vymezení pro všeobecné zaměření

<i>Ročník</i>	<i>Prima</i>	<i>Sekunda</i>	<i>Tercie</i>	<i>Kvarta</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	1 + 1/2	2 + 1/3	2 + 1/3	2 + 1/2	7 + 5/3
<i>Ročník</i>	<i>Kvinta</i>	<i>Sexta</i>	<i>Septima</i>	<i>Oktáva</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2 + 1/2	2 + 1/2	2	8 + 1
<i>Ročník</i>	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2 + 1/2	2	2 + 1/2	2	9

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

K tomu jsou využívány následující metody: heuristická metoda, skupinová práce, experiment, diskuse, problémové vyučování, práce s moderními výukovými technologiemi, projektové vyučování. V předmětu je výuka vedena tak, aby byly postupně vytvářeny a rozvíjeny všechny klíčové kompetence.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- k samostatnému získávání poznatků pozorováním přírodních objektů a jevů a měřením jejich vlastností a ke schopnosti takto získané poznatky pak využívat k dalšímu učení,
- k práci s učebnicí a pracovním sešitem jako základní studijní literaturou a k možnostem získání informací z další literatury, médií apod.,
- k tomu, aby dokázali svoje učení plánovat a objektivně hodnotit výsledky své práce,
- v laboratorních cvičeních k tomu, aby dokázali vyslovit hypotézu, provést příslušná měření, jejich výsledky zapsat a vyhodnotit,
- ke vnímání souvislostí vzájemných souvislostí fyzikálních jevů a procesů a jejich propojení s ostatními přírodními jevy.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k rozpoznání problémů při pozorování objektů a jevů,
- k využívání dostupných metod měření, experimentování, matematiky a jiných znalostí, k využití mezipředmětových vztahů apod.,
- k řešení problému s využitím vlastních poznatků, ale i dostupné literatury, internetu apod. a k formulaci dalších alternativ možného řešení,
- ke schopnosti vyhodnotit správnost řešení a efektivitu postupu v jednotlivých alternativách řešení a opravit chybná řešení,
- k využívání osvědčených postupů při řešení jiných problémů, včetně uplatnění v praxi.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- ke správnému a spisovnému používání českého jazyka, k osvojování a správnému používání odborné terminologie, k efektivnímu využití zápisů pomocí symbolů a značek, ke správnému grafickému vyjádření,
- ke schopnosti v diskusi vysvětlit a obhájit svá stanoviska, naslouchat názorům ostatních a zaujmout k nim stanovisko,

- ke schopnosti klást otázky a formulovat odpovědi,
- k jazykové správnému a estetickému písemnému projevu,
- k efektivnímu využití moderních informačních technologií,
- k vhodné prezentaci své práce před známým i neznámým publikem.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k soustředěné práci v hodinách, pravidelné přípravě na vyučování, vypracovávání domácích úkolů,
- v laboratorních cvičeních k manuální zručnosti při experimentování a měření,
- k udržování pořádku na pracovišti,
- k dodržování bezpečnostních předpisů a hygienických pravidel při práci.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- k vnímání sebe jako individuality, ale též jako součásti kolektivu vrstevníků,
- k utváření zdravého sebevědomí, ale i respektování a uznávání druhých,
- k pozitivní komunikaci s ostatními v rámci třídy i v rámci pracovních skupin,
- k vnímání vlastního vzdělávání jako součásti programu rozvoje celé společnosti,
- k zodpovědnému vztahu ke svému zdraví a ke zdraví druhých.

Kompetence občanská

Žáci jsou vedeni

- zodpovědnému chování v krizových situacích a v situacích ohrožujících život,
- k potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi,
- k dodržování bezpečnostních předpisů a hygienických pravidel při práci.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k cílevědomému, zodpovědnému rozhodování o dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření,
- k rozvíjení svého osobního a odborného potenciálu, k rozpoznání a využití příležitosti pro svůj rozvoj v osobním a profesním životě.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchovně vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (prima–kvarta)

Látky a tělesa

Žák

- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa (*prima*),
- uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí (*prima*),
- předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty (*prima*),
- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů (*prima*).

Pohyb těles, síly

Žák

- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu (*sekunda*),
- využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles (*prima, sekunda*),
- změří velikost působící síly (*sekunda*),
- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici (*sekunda*),
- využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích (*sekunda*),
- aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů (*sekunda*).

Mechanické vlastnosti tekutin

Žák

- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů (*sekunda*),
- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní (*sekunda*).

Energie

Žák

- určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa (*tercie*),
- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (*tercie*),
- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh (*tercie*),
- určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem (*tercie*),
- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí (*kvarta*).

Zvukové děje

Žák

- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku (*tercie*),
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí (*tercie*).

Elektromagnetické a světelné děje

Žák

- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu (*prima, tercie*),
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí (*kvarta*),
- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností (*tercie, kvarta*),
- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů (*tercie*),
- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní (*kvarta*),
- zapojí správně polovodičovou diodu (*kvarta*),
- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh (*sekunda*),
- rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami (*sekunda*).

Vesmír

Žák

- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet (*kvarta*),

- odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností (*kvarta*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE (prima–kvarta)

Práce s laboratorní technikou

Žák

- vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů (*průběžně v laboratorních cvičeních všech ročníků*),
- zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl (*průběžně v laboratorních cvičeních*),
- vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci (*průběžně v laboratorních cvičeních*),
- dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci, poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři (*průběžně v laboratorních cvičeních*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (kvinta–septima, zaměření živé jazyky)

Fyzikální veličiny a jejich měření

Žák

- změří vybrané fyzikální veličiny vhodnými metodami, zpracuje a vyhodnotí výsledky měření (*septima*),
- rozliší skalární veličiny od vektorových a využívá je při měření fyzikálních úloh a problémů (*kvinta–septima*).

Pohyb těles a jejich vzájemné působení

Žák

- užívá základní kinematické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech rovnoměrných a rovnoměrně zrychlených a zpomalených (*kvinta*),
- určí v konkrétních situacích síly a jejich momenty působící na těleso a určí výslednici sil (*kvinta*),
- využívá Newtonovy pohybové zákony k předvídání pohybu těles (*kvinta*),
- využívá zákony zachování důležitých fyzikálních veličin při řešení problémů a úloh (*kvinta–septima*),
- objasní procesy vzniku, šíření, odrazu a interference mechanického vlnění (*septima*).

Stavba a vlastnosti látek

Žák

- objasní souvislost mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnitřní strukturou (*kvinta*),
- aplikuje s porozuměním termodynamické zákony při řešení konkrétních fyzikálních úloh (*kvinta*),
- využívá stavovou rovnici ideálního plynu stálé hmotnosti při předvídání stavových změn plynu (*kvinta*),
- analyzuje vznik a průběh procesu pružné deformace pevných těles (*sexta*),
- porovná zákonitosti teplotní roztažnosti pevných těles a kapalin a využívá je k řešení praktických problémů (*sexta*).

Elektromagnetické jevy, světlo

Žák

- porovná účinky elektrického pole na vodič a izolant (*sexta*),
- využívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů (*sexta*),
- aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těchto látek v elektrických obvodech (*sexta*),
- využívá zákon elektromagnetické indukce k řešení problémů a objasnění funkce elektrických zařízení (*sexta*),

- porovná šíření různých druhů elektromagnetického vlnění v rozličných prostředích (*sexta, septima*),
- využívá zákony šíření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení předmětů jednoduchými optickými systémy (*septima*).

Mikrosvět

Žák

- využívá poznatky o kvantování energie záření a mikročástic k řešení fyzikálních problémů (*septima*),
- posoudí jadernou přeměnu z hlediska vstupních a výstupních částic i energetické bilance (*septima*),
- využívá zákon radioaktivní přeměny k předvídání chování radioaktivních látek (*septima*),
- navrhne možné způsoby ochrany člověka před nebezpečnými druhy záření (*septima*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (kvinta–oktáva, všeobecné zaměření)

Fyzikální veličiny a jejich měření

Žák

- změří vybrané fyzikální veličiny vhodnými metodami, zpracuje a vyhodnotí výsledky měření (*sexta a septima*),
- rozliší skalární veličiny od vektorových a využívá je při měření fyzikálních úloh a problémů (*kvinta až oktáva*).

Pohyb těles a jejich vzájemné působení

Žák

- užívá základní kinematické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech rovnoměrných a rovnoměrně zrychlených a zpomalených (*kvinta*),
- určí v konkrétních situacích síly a jejich momenty působící na těleso a určí výslednici sil (*kvinta*),
- využívá Newtonovy pohybové zákony k předvídání pohybu těles (*kvinta*),
- využívá zákony zachování důležitých fyzikálních veličin při řešení problémů a úloh (*kvinta až oktáva*),
- objasní procesy vzniku, šíření, odrazu a interference mechanického vlnění (*septima*).

Stavba a vlastnosti látek

Žák

- objasní souvislost mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnitřní strukturou (*sexta*),
- aplikuje s porozuměním termodynamické zákony při řešení konkrétních fyzikálních úloh (*sexta*),
- využívá stavovou rovnici ideálního plynu stálé hmotnosti při předvídání stavových změn plynu (*sexta*),
- analyzuje vznik a průběh procesu pružné deformace pevných těles (*sexta*),
- porovná zákonitosti teplotní roztažnosti pevných těles a kapalin a využívá je k řešení praktických problémů (*sexta*).

Elektromagnetické jevy, světlo

Žák

- porovná účinky elektrického pole na vodič a izolant (*septima*),
- využívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů (*septima*),
- aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těchto látek v elektrických obvodech (*septima*),
- využívá zákon elektromagnetické indukce k řešení problémů a objasnění funkce elektrických zařízení (*septima*),
- porovná šíření různých druhů elektromagnetického vlnění v rozličných prostředích (*septima, oktáva*),

- využívá zákony šíření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení předmětů jednoduchými optickými systémy (*oktáva*).

Mikrosvět

Žák

- využívá poznatky o kvantování energie záření a mikročástic k řešení fyzikálních problémů (*oktáva*),
- posoudí jadernou přeměnu z hlediska vstupních a výstupních částic i energetické bilance (*oktáva*),
- využívá zákon radioaktivní přeměny k předvídání chování radioaktivních látek (*oktáva*),
- navrhne možné způsoby ochrany člověka před nebezpečnými druhy záření (*oktáva*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – ČLOVĚK A ZDRAVÍ (kvinta–septima)

Ochrana člověka za mimořádných událostí

Žák

- rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události,
- prokáže osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně se zapojuje do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel (*septima*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (1.–3. ročník, zaměření živé jazyky)

Fyzikální veličiny a jejich měření

Žák

- změří vybrané fyzikální veličiny vhodnými metodami, zpracuje a vyhodnotí výsledky měření (*1.–3. ročník*),
- rozliší skalární veličiny od vektorových a využívá je při měření fyzikálních úloh a problémů (*1.–3. ročník*).

Pohyb těles a jejich vzájemné působení

Žák

- užívá základní kinematické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech rovnoměrných a rovnoměrně zrychlených a zpomalených (*1. ročník*),
- určí v konkrétních situacích síly a jejich momenty působící na těleso a určí výslednici sil (*1. ročník*),
- využívá Newtonovy pohybové zákony k předvídání pohybu těles (*1. ročník*),
- využívá zákony zachování důležitých fyzikálních veličin při řešení problémů a úloh (*1.–3. ročník*),
- objasní procesy vzniku, šíření, odrazu a interference mechanického vlnění (*1. ročník*).

Stavba a vlastnosti látek

Žák

- objasní souvislost mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnitřní strukturou (*1. ročník*),
- aplikuje s porozuměním termodynamické zákony při řešení konkrétních fyzikálních úloh (*1. ročník*),
- využívá stavovou rovnici ideálního plynu stálé hmotnosti při předvídání stavových změn plynu (*1. ročník*),
- analyzuje vznik a průběh procesu pružné deformace pevných těles (*2. ročník*),
- porovná zákonitosti teplotní roztažnosti pevných těles a kapalin a využívá je k řešení praktických problémů (*2. ročník*).

Elektromagnetické jevy, světlo

Žák

- porovná účinky elektrického pole na vodič a izolant (2. ročník),
- využívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů (2. ročník),
- aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těchto látek v elektrických obvodech (2. ročník),
- využívá zákon elektromagnetické indukce k řešení problémů a objasnění funkce elektrických zařízení (2. ročník),
- porovná šíření různých druhů elektromagnetického vlnění v rozličných prostředích (3. ročník),
- využívá zákony šíření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení předmětů jednoduchými optickými systémy (3. ročník).

Mikrosvět

Žák

- využívá poznatky o kvantování energie záření a mikročástic k řešení fyzikálních problémů (3. ročník),
- posoudí jadernou přeměnu z hlediska vstupních a výstupních částic i energetické bilance (3. ročník),
- využívá zákon radioaktivní přeměny k předvídání chování radioaktivních látek (3. ročník),
- navrhne možné způsoby ochrany člověka před nebezpečnými druhy záření (3. ročník).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Ochrana člověka za mimořádných událostí

Žák

- rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události,
- prokáže osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně se zapojuje do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel (1. a 3. ročník).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (1.–4. ročník, všeobecné zaměření)

Fyzikální veličiny a jejich měření

Žák

- změří vybrané fyzikální veličiny vhodnými metodami, zpracuje a vyhodnotí výsledky měření (1.–3. ročník),
- rozliší skalární veličiny od vektorových a využívá je při měření fyzikálních úloh a problémů (1.–4. ročník).

Pohyb těles a jejich vzájemné působení

Žák

- užívá základní kinematické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech rovnoměrných a rovnoměrně zrychlených a zpomalených (1. ročník),
- určí v konkrétních situacích síly a jejich momenty působící na těleso a určí výslednici sil (1. ročník),
- využívá Newtonovy pohybové zákony k předvídání pohybu těles (1. ročník),
- využívá zákony zachování důležitých fyzikálních veličin při řešení problémů a úloh (1.–4. ročník),
- objasní procesy vzniku, šíření, odrazu a interference mechanického vlnění (2. ročník).

Stavba a vlastnosti látek

Žák

- objasní souvislost mezi vlastnostmi látek různých skupenství a jejich vnitřní strukturou (2. ročník),
- aplikuje s porozuměním termodynamické zákony při řešení konkrétních fyzikálních úloh (2. ročník),

- využívá stavovou rovnici ideálního plynu stálé hmotnosti při předvídání stavových změn plynu (2. ročník),
- analyzuje vznik a průběh procesu pružné deformace pevných těles (2. ročník),
- porovná zákonitosti teplotní roztažnosti pevných těles a kapalin a využívá je k řešení praktických problémů (2. ročník).

Elektromagnetické jevy, světlo

Žák

- porovná účinky elektrického pole na vodič a izolant (3. ročník),
- využívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů (3. ročník),
- aplikuje poznatky o mechanismech vedení elektrického proudu v kovech, polovodičích, kapalinách a plynech při analýze chování těchto látek v elektrických obvodech (3. ročník),
- využívá zákon elektromagnetické indukce k řešení problémů a objasnění funkce elektrických zařízení (3. ročník),
- porovná šíření různých druhů elektromagnetického vlnění v rozličných prostředích (3. a 4. ročník),
- využívá zákony šíření světla v prostředí k určování vlastností zobrazení předmětů jednoduchými optickými systémy (4. ročník).

Mikrosvět

Žák

- využívá poznatky o kvantování energie záření a mikročástic k řešení fyzikálních problémů (4. ročník),
- posoudí jadernou přeměnu z hlediska vstupních a výstupních částic i energetické bilance (4. ročník),
- využívá zákon radioaktivní přeměny k předvídání chování radioaktivních látek (4. ročník),
- navrhne možné způsoby ochrany člověka před nebezpečnými druhy záření (4. ročník).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Ochrana člověka za mimořádných událostí

Žák

- rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události,
- prokáže osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně se zapojuje do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel (3. a 4. ročník).

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

CHEMIE

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět chemie vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda, vzdělávacího oboru Chemie a integruje část vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

Dále zahrnuje tematický okruh Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.

Při studiu chemie vedeme žáky k vytváření představ o stavbě látek a jejich přeměnách a zároveň i aplikaci v běžném životě. Žáci jsou orientováni na hledání zákonitých souvislostí mezi chemickými objekty a procesy. Osvojují si empirické i teoretické metody chemického výzkumu a jejich praktické využití.

Součástí výuky chemie je pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy, posouzení možných ohrožení, které plynou z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody. Žáci jsou vedeni k tomu, aby hledali odpovědi na otázky týkající se souvislostí mezi přírodními procesy a jejich vlivem na životní prostředí, na zdraví lidí i na jejich životy.

Žáci získají také praktické dovednosti a zručnost při práci v chemické laboratoři, jsou seznámeni se základními bezpečnostními pravidly a jsou vedeni k jejich respektování a dodržování. Žáci získávají rovněž základní znalosti potřebné k ochraně přírody a životního prostředí vůbec, protože pouze ten, kdo pozná a pochopí chování a vlastnosti látek, dovede chránit sebe i své okolí. Při studiu chemie směřujeme žáky ke schopnosti posuzovat co nejefektivnější využívání obnovitelných zdrojů energie a k šetrnému nakládání s přírodním bohatstvím, se zdravím svým i ostatních lidí. Součástí výuky je rovněž dovednost správně rozpoznat situace, které mohou ohrožovat život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vhodně se při nich zachovat.

Základní formou výuky je řízený rozhovor často doplňovaný demonstračními pokusy. Při výuce jsou uplatňovány metody problémového vyučování. Vše je zpřesňováno prezentacemi, ukázkami z internetu, videem a referáty žáků. Ve vyučování je maximálně využíváno osobních zkušeností žáků a získávané poznatky jsou v maximální míře spojovány s praxí. Je kladen důraz na opakování a procvičování s cílem dosáhnout u žáků osvojených dovedností.

Organizační vymezení

Předmět Chemie je vyučován převážně v odborné učebně chemie a v chemické laboratoři.

Odborná učebna je vybavena počítačem s připojením na internet, projektorem a videem. Vybavení učebny umožňuje provádět demonstrační pokusy.

Laboratorní práce u zaměření živé jazyky jsou v sekundě a jsou hodinové jednou za tři týdny. Na vyšším stupni pak v septimě jednohodinové jednou za čtrnáct dní. Jsou prováděny v chemické laboratoři a žáci jsou děleni na skupiny.

Laboratorní práce u všeobecného zaměření jsou dvouhodinové, jednou za tři týdny, na vyšším stupni v některých ročnících pak jednohodinové jednou za čtrnáct dní. Jsou prováděny v chemické laboratoři a žáci jsou děleni na skupiny.

Výuka je doplňována exkurzemi a různými formami soutěží na úrovni školy. Žáci s větším zájmem o chemii se zúčastňují chemické olympiády na úrovni školního, okresního a podle výsledků i krajského kola.

Žákům, kteří mají hlubší zájem o chemii, nabízíme možnost si rozšířit znalosti navštěvováním chemického kroužku. Žáci tak mají možnost doplnit si hlavně praktické dovednosti.

Časové vymezení pro zaměření živé jazyky

Ročník	Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta	Celkem
	1	1 + 1/3	2	2	6 + 1/3
Ročník	Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Celkem
	2	2	2 + 1/2	–	6 + 1/2
Ročník	1.	2.	3.	4.	Celkem
Počet hodin	2	2	2	–	6

Časové vymezení pro všeobecné zaměření

Ročník	Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta	Celkem
Počet hodin	–	2 + 1/3	2 + 1/3	2	6 + 2/3
Ročník	Kvinta	Sexta	Septima	Oktáva	Celkem
Počet hodin	2 + 1/2	2	2 + 1/2	–	7
Ročník	1	2.	3.	4.	Celkem
Počet hodin	2	2,5	2,5	2	9

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Výuka chemie směřuje k osvojení základních kompetencí žáky. K tomu jsou využívány následující metody: diskuse, řízený rozhovor, skupinová práce, demonstrační práce, práce s textem, samostatné úlohy, ústní zkoušení, testové úlohy, referáty žáků, práce s moderními výukovými technologiemi, blended-learning, myšlenkové mapy, projektové vyučování.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- k používání správné terminologie a symboliky,
- k využívání odborné literatury, internetu a dalších informačních zdrojů,
- k soustavné přípravě na vyučování, aktivnímu přístupu k výuce v hodinách,
- k tomu, aby dokázali svoje učení plánovat a objektivně hodnotit výsledky své práce,
- k samostatnému zpracování úkolů při frontálních a demonstračních pokusech zápisem protokolů,
- ke kritickému přístupu k informacím, k jejich samostatnému zpracování,
- ke kritickému hodnocení výsledků svého učení a práce, k návyku čerpat z nedostatků poučení.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k rozpoznání problémů při pozorování objektů a jevů,
- k tomu, aby využívali dostupných metod měření, experimentování, matematiky apod.,
- k logickému zdůvodnění chemických změn od nejjednodušších po složitější,
- ke schopnosti vyslovit hypotézu a navrhnout postupné kroky k jejímu ověření,
- k řešení problému s využitím vlastních poznatků, ale i dostupné literatury, internetu apod. a k formulaci dalších alternativ možného řešení,
- ke schopnosti vyhodnotit správnost řešení a efektivitu postupu v jednotlivých alternativách řešení, ke schopnosti opravit chybná řešení a osvojené metody využívat při řešení jiných problémů včetně uplatnění v praxi.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- ke správnému a spisovnému používání českého jazyka, k osvojování a správnému používání odborné terminologie,
- k využívání všech dostupných forem a prostředků komunikace, včetně prostředků symbolických a grafických,

- ke schopnosti v diskusi vysvětlit a obhájit svá stanoviska, naslouchat názorům ostatních a zaujímat k nim stanovisko,
- ke schopnosti klást otázky a formulovat odpovědi,
- k jazykově správnému a estetickému písemnému projevu,
- ke schopnosti vyhodnotit úroveň zdrojů informací včetně televizních pořadů a populárně odborných knih a časopisů s chemickou tematikou,
- k prezentaci své práce,
- k využití informačních technologií.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- k vnímání sebe jako individuality, ale též jako součásti kolektivu vrstevníků,
- k utváření zdravého sebevědomí, ale i respektování a uznávání druhých,
- k reálnému posouzení svých fyzických i duševních schopností,
- ke schopnosti se přizpůsobit měnícím se životním i pracovním podmínkám a aktivně je ovlivňovat,
- k vytváření hodnotných mezilidských vztahů založených na vzájemné úctě a toleranci,
- k pozitivní komunikaci s ostatními v rámci třídy i v rámci pracovních skupin.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni

- k dodržování zásad bezpečnosti práce znalosti pravidel první pomoci a jejich uplatnění v rizikových situacích,
- ke schopnosti uvažovat o udržitelnosti života,
- k ekologickému myšlení a vztahu k přírodě,
- k odmítavému postoji k drogám a návykovým látkám,
- k vnímání vlastního vzdělávání jako součásti programu rozvoje celé společnosti.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k soustředěné práci v hodinách, pravidelné přípravě na vyučování, vypracovávání domácích úkolů,
- v laboratorních cvičeních k manuální zručnosti při experimentování a měření,
- k udržování pořádku na pracovišti,
- k dodržování bezpečnostních předpisů a hygienických pravidel při práci.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k cílevědomému a zodpovědnému plánování dalšího vzdělávání a profesního zaměření,
- k rozvíjení osobního i odborného potenciálu,
- k usilování o dosažení stanovených cílů, kritickému hodnocení dosažených výsledků a korigování dalších činností vzhledem na stanovený cíl.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchovně vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (prima–kvarta, zaměření živé jazyky)

Pozorování, pokus a bezpečnost práce

Žák

- určí společné a rozdílné vlastnosti látek (*prima*),
- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost, posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí (*prima*),
- objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek (*prima–kvarta*).

Směsi

Žák

- rozlišuje směsi a chemické látky (*prima*),
- vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení (*sekunda*),
- vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek (*prima*),
- navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsi o známém složení, uvede příklady oddělování složek v praxi (*sekunda*),
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití (*prima*),
- uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a v domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění (*prima*).

Částicové složení látek a chemické prvky

Žák

- používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech (*prima–kvarta*),
- rozlišuje chemické prvky a sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech (*prima–kvarta*),
- orientuje se v periodické soustavě prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich vlastnosti (*prima, sekunda, kvarta*).

Chemické reakce

Žák

- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání (*prima–kvarta*),
- přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu (*tercie–kvarta*),
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu (*sekunda, kvarta*).

Anorganické sloučeniny

Žák

- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí jejich vliv na životní prostředí (*prima, sekunda*),
- vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet (*sekunda, kvarta*),
- orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi (*sekunda*).

Organické sloučeniny

Žák

- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a užití (*tercie*),
- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy (*tercie*),
- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a užití (*tercie*),

- orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků a sacharidů (*tercie*),
- uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků a sacharidů a vitamínů (*tercie*).

Chemie a společnost

Žák

- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi (*tercie*),
- aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe (*tercie*),
- orientuje se v přípravě a používání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí (*sekunda–kvarta*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (prima–kvarta, všeobecné zaměření)

Pozorování, pokus a bezpečnost práce

Žák

- určí společné a rozdílné vlastnosti látek (*sekunda–kvarta*),
- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost, posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí (*sekunda–kvarta*),

Směsi

Žák

- rozlišuje směsi a chemické látky (*sekunda*),
- vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení (*sekunda*),
- vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek (*sekunda*),
- navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsi o známém složení, uvede příklady oddělování složek v praxi (*sekunda*),
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití (*sekunda*),
- uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a v domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění (*sekunda*).

Částicové složení látek a chemické prvky

Žák

- používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech (*sekunda–kvarta*),
- rozlišuje chemické prvky a sloučeniny a pojmy užívá správných souvislostech (*sekunda–kvarta*),
- orientuje se v periodické soustavě prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich vlastnosti (*sekunda–kvarta*).

Chemické reakce

Žák

- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání (*sekunda–kvarta*),
- přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu (*sekunda–kvarta*),
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu (*sekunda–kvarta*).

Anorganické sloučeniny

Žák

- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí jejich vliv na životní prostředí (*sekunda–kvarta*),

- vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet (*sekunda, kvarta*),
- orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi (*sekunda–kvarta*).

Organické sloučeniny

Žák

- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a užití (*tercie*),
- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy (*tercie*),
- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a užití (*tercie*),
- orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků a sacharidů (*tercie*),
- určí podmínky pro aktivní fotosyntézu (*tercie*),
- uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků a sacharidů a vitamínů (*tercie*).

Chemie a společnost

Žák

- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi (*sekunda–kvarta*),
- aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe (*tercie*),
- orientuje se v přípravě a používání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí (*sekunda–kvarta*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Žák

- dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým (*tercie*),
- projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc (*prima–kvarta*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Práce s laboratorní technikou

Žák

- prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů (*průběžně v laboratorních cvičeních*),
- zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl (*průběžně v laboratorních cvičeních*),
- vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci (*průběžně v laboratorních cvičeních*),
- dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci, poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři (*průběžně v laboratorních cvičeních*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (kvinta–septima, jazykové zaměření)

Obecná chemie (*kvinta–sexta*)

Žák

- využívá odbornou terminologii při popisu látek a vysvětlování chemických dějů,
- předvídá vlastnosti prvků a jejich chování v chemických reakcích na základě poznatků o periodické soustavě prvků,

- využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předpovídání některých fyzikálně-chemických vlastností látek a jejich chování v reakcích.

Anorganická chemie (*kvinta–sexta*)

Žák

- využívá názvosloví anorganické chemie při popisu sloučenin,
- charakterizuje významné zástupce prvků a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí,
- předvídá průběh typických reakcí anorganických sloučenin.

Organická chemie (*sexta–septima*)

Žák

- zhodnotí vlastnosti uhlíku významné pro strukturu organických sloučenin,
- aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů,
- charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí,
- aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech.

Biochemie (*septima*)

Žák

- objasní strukturu a funkci sloučenin nezbytných pro důležité procesy probíhající v organismech,
- charakterizuje základní metabolické procesy a jejich význam.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (*kvinta–septima, všeobecné zaměření*)

Obecná chemie (*kvinta–sexta*)

Žák

- využívá odbornou terminologii při popisu látek a vysvětlování chemických dějů,
- provádí chemické pokusy a uplatňuje je při řešení praktických problémů,
- předvídá vlastnosti prvků a jejich chování v chemických reakcích na základě poznatků o periodické soustavě prvků,
- využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předpovídání některých fyzikálně-chemických vlastností látek a jejich chování v reakcích.

Anorganická chemie (*kvinta–sexta*)

Žák

- využívá názvosloví anorganické chemie při popisu sloučenin,
- charakterizuje významné zástupce prvků a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí,
- předvídá průběh typických reakcí anorganických sloučenin,
- využívá znalost základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v anorganické chemii.

Organická chemie (*septima*)

Žák

- zhodnotí vlastnosti uhlíku významné pro strukturu organických sloučenin,
- aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů,
- charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí,
- aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech,

- využívá základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v organické chemii.

Biochemie (septima)

Žák

- objasní strukturu a funkci sloučenin nezbytných pro důležité procesy probíhající v organismech,
- charakterizuje základní metabolické procesy a jejich význam.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – VÝCHOVA KE ZDRAVÍ (kvinta–septima)

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence

Žák

- projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu,
- rozhoduje podle osvojených modelů chování a konkrétní situace o způsobu jednání v situacích vlastního nebo cizího ohrožení.

Ochrana člověka za mimořádných událostí

Žák

- rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události,
- prokáže osvojené znalosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně se zapojuje do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (1.–3. ročník, zaměření živé jazyky)

Obecná chemie (1. ročník a 1. pololetí 2. ročníku)

Žák

- využívá odbornou terminologii při popisu látek a vysvětlování chemických dějů,
- předvídá vlastnosti prvků a jejich chování v chemických reakcích na základě poznatků o periodické soustavě prvků,
- využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předpovídání některých fyzikálně-chemických vlastností látek a jejich chování v reakcích.

Anorganická chemie (1. ročník a 1. pololetí 2. ročníku)

Žák

- využívá názvosloví anorganické chemie při popisu sloučenin,
- charakterizuje významné zástupce prvků a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí,
- předvídá průběh typických reakcí anorganických sloučenin.

Organická chemie (2. pololetí 2. ročníku a 3. ročník)

Žák

- zhodnotí vlastnosti uhlíku významné pro strukturu organických sloučenin,
- aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů,
- charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí,
- aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech.

Biochemie (3. ročník)

Žák

- objasní strukturu a funkci sloučenin nezbytných pro důležité procesy probíhající v organismech,
- charakterizuje základní metabolické procesy a jejich význam.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence

Žák

- projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu,
- rozhoduje podle osvojených modelů chování a konkrétní situace o způsobu jednání v situacích vlastního nebo cizího ohrožení.

Ochrana člověka za mimořádných událostí

Žák

- rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události,
- prokáže osvojené znalosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně se zapojuje do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (1.–4. ročník, všeobecné zaměření)

Obecná chemie (1.+2. ročník)

Žák

- využívá odbornou terminologii při popisu látek a vysvětlování chemických dějů,
- provádí chemické pokusy a uplatňuje je při řešení praktických problémů,
- předvídá vlastnosti prvků a jejich chování v chemických reakcích na základě poznatků o periodické soustavě prvků,
- využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předpovídání některých fyzikálně-chemických vlastností látek a jejich chování v reakcích.

Anorganická chemie (1.+2. ročník)

Žák

- využívá názvosloví anorganické chemie při popisu sloučenin,
- charakterizuje významné zástupce prvků a jejich sloučeniny, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí,
- předvídá průběh typických reakcí anorganických sloučenin,
- využívá znalost základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v anorganické chemii.

Organická chemie (3. ročník)

Žák

- zhodnotí vlastnosti uhlíku významné pro strukturu organických sloučenin,
- aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností využití triviálních názvů,
- charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí,
- aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních příkladech,
- využívá základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v organické chemii.

Biochemie (4. ročník)

Žák

- objasní strukturu a funkci sloučenin nezbytných pro důležité procesy probíhající v organismech,
- charakterizuje základní metabolické procesy a jejich význam.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence

Žák

- projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu,
- rozhoduje podle osvojených modelů chování a konkrétní situace o způsobu jednání v situacích vlastního nebo cizího ohrožení.

Ochrana člověka za mimořádných událostí

Žák

- rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události,
- prokáže osvojené znalosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně se zapojuje do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

BIOLOGIE

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět biologie vychází ze vzdělávacích oblastí Člověk a příroda, Člověk a svět práce a Člověk a zdraví.

V osmiletém i čtyřletém gymnáziu vedeme žáky k získání přehledu o všech oborech biologie a geologie včetně seznámení s aplikovanými biologickými vědami (lékařství, zemědělství) a návazností na hraniční obory (geologie, ekologie). Žáci získají představu o rozmanitosti organismů, podobnosti i rozdílnosti stavby a fungování jejich těl, hierarchickém uspořádání systému živé přírody a návaznosti na neživou přírodu. Vhodná témata budou probírána ve víceoborových souvislostech především s přírodovědnými předměty chemií, fyzikou a zeměpisem. Dále si žáci osvojí jednoduché metody práce s biologickým materiálem a získají schopnost aplikovat poznatky z učiva biologie v běžném životě – při pěstování rostlin a chovu živočichů, při ochraně vlastního zdraví i zdraví ostatních a celkovém životním stylu.

V nejvyšších ročnících gymnázia studenti získají schopnost generalizovat poznatky a rozsahem učiva budou v zásadě připraveni ke studiu na vysoké škole jakéhokoli biologického a příbuzného směru.

Organizační vymezení

V novém pojetí biologie uplatňujeme moderní způsoby výuky založené především na plném využití výpočetní techniky, kvůli pestrosti výuky a charakteru předmětu ovšem používáme též metody tradiční výuky, která umožňuje vysoký stupeň diskusního kontaktu učitel – žák a skýtá možnosti při vyučování jednat a reagovat intuitivně.

Většina hodin biologie se uskutečňuje v odborné učebně, praktická cvičení v laboratoři vybavené odpovídajícími přístroji. Praktická výuka bude rozšířena exkurzemi a přírodovědnými vycházkami, vhodná témata realizujeme formou projektů.

Nadaní žáci mají možnost uplatnění v různých soutěžích s biologickým a ekologickým zaměřením, např. v biologické olympiádě a soutěži SOČ.

Časové vymezení pro zaměření živé jazyky

Ročník	<i>prima</i>	<i>sekunda</i>	<i>tercie</i>	<i>kvarta</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	1 + 1	2 + 1/3	2	1 + 1/2	7 + 1/3 + 1/2
Ročník	<i>kvinta</i>	<i>sexta</i>	<i>septima</i>	<i>oktáva</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	2	2	8
Ročník	1.	2.	3.	4.	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	2	2	8

Časové vymezení pro všeobecné zaměření

Ročník	<i>prima</i>	<i>sekunda</i>	<i>tercie</i>	<i>kvarta</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2 + 1/2	2 + 1/3	2 + 1/3	1 + 1/2	8 + 2/3
Ročník	<i>Kvinta</i>	<i>Sexta</i>	<i>Septima</i>	<i>oktáva</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2,5	2,5	2	2	9
Ročník	1.	2.	3.	4.	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2,5	2,5	2	2	8+1

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Výuka biologie směřuje k osvojení základních kompetencí žáky. K tomu jsou využívány následující metody: diskuse, řízený rozhovor, skupinová práce, demonstrační práce, práce s odbornou literaturou, samostatné úlohy, ústní ověřování znalostí, testové úlohy, referáty žáků, práce s moderními výukovými technologiemi, projektové vyučování.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- k systematické práci při výuce,
- k doplňování učiva vyhledáváním biologických informací v různých informačních zdrojích – internetu, rozhlasu, televizi, odborných časopisech,
- ke spojování získaných poznatků se znalostmi z dalších vzdělávacích oblastí, aby si utvořili ucelenější představu o vztazích mezi živou a neživou přírodou, mezi organismy navzájem, mezi organismy a abiotickým prostředím a mezi přírodou a působením člověka,
- k odhalování příčin různých přírodních procesů a společnému hledání adekvátní odpovědi,
- ke zhodnocení výsledků pozorování a zkoumání, formulování závěrů o daném jevu v obecných souvislostech a porovnávání s dosavadními znalostmi a zkušenostmi.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k dovednosti vytvářet hypotézy k problému či k úkolu na základě biologických pozorování, dosavadních zkušeností a znalostí, k jejímu ověření praktickou činností, např. při laboratorním cvičení a k vyhodnocení její správnosti,
- k vyhledávání shodných, podobných a odlišných znaků přírodních jevů, dedukcím, zobecňování a dalším myšlenkovým pochodům ve vhodných tématech a pokud možno ke tvůrčímu přístupu k dané problematice.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- k vyslovení vlastních názorů a úvah o určitém problému,
- ke konzultování názorů včetně schopnosti prosadit vlastní názor v rámci řešení biologického úkolu, ke vhodné a logické argumentaci a dialogu.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- k efektivní spolupráci, schopnosti aktivně se zapojit do řešení problému, ke zhodnocení vlastní práce a ke schopnosti kritiky a sebekritiky,
- k získání základů týmové práce.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni

- k získávání přirozeného pocitu nutnosti ochrany životního prostředí a přírody, pocitu, že svým jednáním a aktivním vystupováním v této oblasti mohou ovlivnit osud přírody, že péče o svoje užší i široké okolí je povinností člověka (díky charakteru předmětu lze navozovat pocit odpovědnosti nenásilně a trvale),
- ke schopnosti sledovat aktuální dění v bouřlivě se rozvíjejících biologických vědách, ve vědě a technice vůbec a pochopit prospěšnost vědeckých poznatků.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k dodržování pravidel bezpečné práce a laboratorního řádu v laboratoři,
- k získání základních návyků při ochraně svého zdraví i zdraví druhých při práci s biologickými látkami, i při manipulaci s biologickými nástroji a přístroji (mikroskop, lupa, skalpel, pinzeta atd.),
- k systematické a pečlivé práci.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k uplatňování vědomostí v budoucím profesním zaměření,
- k využití všech příležitostí pro svůj odborný růst, cílevědomosti ve výběru povolání,

- ke schopnosti prosadit svoje práce např. pomocí publikační činnosti, obhajovat svoji odbornou činnost.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchovně vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (prima–kvarta)

Obecná biologie a genetika

Žák

- rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů (*sekunda*),
- popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel (*sekunda*),
- rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů (*prima, sekunda*),
- třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek (*prima, sekunda*),
- vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti (*sekunda, tercie*),
- uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů (*tercie*),
- uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka (*sekunda, tercie*).

Biologie hub (*sekunda*)

Žák

- rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků,
- vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích,
- objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků.

Biologie rostlin

Žák

- odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům (*prima, sekunda*),
- porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku (*prima, sekunda*),
- vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin (*prima*),
- rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů (*prima, sekunda*),
- odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí (*prima, sekunda*).

Biologie živočichů (*prima, sekunda*)

Žák

- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů,

- rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin,
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí,
- zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy.

Biologie člověka (*tercie*)

Žák

- určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy,
- orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka,
- objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří,
- rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života,
- aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla.

Neživá příroda (*kvarta*)

Žák

- objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života,
- rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek,
- rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků,
- uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi.

Základy ekologie

Žák

- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi (*kvarta*),
- rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému (*kvarta*),
- vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam (*kvarta*),
- uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému, dále mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku přírodních světových katastrof a nejčastějších mimořádných přírodních událostí v ČR (*prima–kvarta*).

Praktické poznávání přírody (*prima–kvarta*)

Žák

- aplikuje praktické metody poznávání přírody,
- dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*)

Obecná biologie a genetika (*kvinta, 1. ročník, oktáva, 4. ročník*)

Žák

- objasní strukturu a složení buňky, rozmnožování buněk v souvislosti s dědičností, fyziologické procesy v buňce v návaznosti na biochemii, rozpozná typy buněk a tím i zásadní taxonomii organismů,
- orientuje se v klasické mendelovské genetice i v moderních směrech cytogenetiky, molekulární biologie, humánní genetiky, metodách současného genetického výzkumu s jeho návazností na

lékařství a zemědělství, dokáže zhodnotit dopad genových manipulací na zdraví lidí a další vývoj lidské populace.

Biologie virů, bakterií, Chromist a hub (*kvinta, 1. ročník*)

Žák

- charakterizuje viry, zhodnotí význam virových onemocnění a protivirové ochrany,
- charakterizuje bakterie z hlediska stavby a fyziologie prokaryotické buňky, hodnotí význam bakterií ekologický, zdravotnický a hospodářský,
- charakterizuje skupiny řas a nejdůležitější zástupce, uvede způsoby rozmnožování a význam řas,
- vysvětlí stavbu houbového těla, různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích,
- rozeznává skupiny hub podle stavby, fyziologie, způsobu rozmnožování, typických znaků,
- určuje vybrané druhy hub, zařazuje houby podle příbuznosti, rozpoznává pozitivní i negativní vliv hub a jejich produktů na zdraví člověka.

Biologie rostlin (*kvinta, 1. ročník*)

Žák

- odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla hierarchicky od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům,
- porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku,
- vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů,
- rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů a dalších zdrojů,
- odvodí závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí, orientuje se v rostlinných společenstvech a typických biotopech.

Biologie živočichů (*sexta, 2. ročník*)

Žák

- porovnává morfologii a anatomii živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů, určuje charakteristické znaky i znaky výlučné,
- rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je hierarchicky do hlavních taxonomických skupin,
- odvodí na základě pozorování projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy.

Biologie člověka (*septima, 3. ročník*)

Žák

- popisuje anatomii, morfologii, topografii a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy,
- orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka,
- objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří,
- rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby,
- aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla.

Ekologie (*oktáva, 4. ročník*)

Žák

- usuzuje podle výskytu organismů na určité prostředí a naopak, formuluje vztahy organismů k abiotickým a biotickým podmínkám,
- rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy,
- vysvětlí podstatu potravních řetězců a potravních pyramid v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam,

- orientuje se v biogeochemických cyklech v rámci biosféry,
- uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému, je schopen vyjádřit návrhy řešení problémů v rámci ochrany životního prostředí.

Praktické poznávání přírody (kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Žák

- aplikuje praktické metody poznávání přírody,
- dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Žák

- respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery; pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství, v rodině, komunitě (*průběžně v laboratorních cvičeních všech ročníků*),
- vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví (*tercie, septima, 3. ročník*),
- usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví (*průběžně v laboratorních cvičeních*),
- dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky (*tercie, septima, 3. ročník*),
- uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc (*sekunda, tercie, sexta, 2. ročník, septima, 3. ročník*),
- optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví (*tercie, průběžně*),
- v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování (*tercie, průběžně*),
- projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc (*prima–oktáva, 1–4. ročník*),
- usiluje o pozitivní změny ve svém životě související s vlastním zdravím a zdravím druhých (*septima, 3. ročník*),
- podle konkrétní situace zasáhne při závažných poraněních a život ohrožujících stavech (*septima, 3. ročník*),
- projevuje etické a morální postoje k ochraně matky a dítěte (*septima, 3. ročník*),
- uplatňuje odpovědné a etické přístupy k sexualitě, rozhoduje se s vědomím možných důsledků (*septima, 3. ročník*),
- orientuje se v problematice reprodukčního zdraví z hlediska odpovědnosti k budoucímu rodičovství (*septima, 3. ročník*),
- projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu (*septima, 3. ročník*),
- zaujímá odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování (*průběžně*),
- prokáže osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události a aktivně se zapojuje do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel (*septima, 3. ročník*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Práce s laboratorní technikou

Žák

- vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů (*průběžně v laboratorních cvičeních všech ročníků*),

- zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl (*průběžně v laboratorních cvičeních*),
- vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci (*průběžně v laboratorních cvičeních*),
- dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci, poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři (*průběžně v laboratorních cvičeních*).

Pěstelské práce, chovatelství (*prima, sekunda*)

Žák

- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin,
- pěstuje a využívá květiny pro výzdobu,
- prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

INFORMATIKA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Předmět informatika (Inf) na nižším stupni gymnázia vychází z obsahu vzdělávací oblasti informatika v RVP ZV. Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Na druhém stupni základního vzdělávání žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhuji a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním informatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nesourodé soubory dat. Díky poznávání toho, jak a proč digitální technologie fungují, žáci chápou základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení.

Předmět informatika na vyšším stupni gymnázia vychází z obsahu vzdělávací oblasti Informatika z RVP G, navazuje na oblast Informatika v základním vzdělávání. Prohlubuje a dále rozvíjí schopnost žáků vyhledávat, zpracovávat a interpretovat informace a efektivně využívat výpočetní techniku při studiu i v běžném životě. V rámci oblasti Informatika se žák seznámí se základy informatiky jako vědního oboru, který studuje výpočetní a informační procesy z hlediska používaného hardwaru i softwaru, a s jejím postavením v moderním světě. Cílem je zpřístupnit žákům základní pojmy a metody informatiky, napomáhat rozvoji abstraktního, systémového myšlení, podporovat schopnost vhodně vyjadřovat své myšlenky, smysluplnou argumentací je obhajovat a tvůrčím způsobem přistupovat k řešení problémů. Žák se seznámí se základními principy fungování digitálních technologií a soustředí se na pochopení podstaty a průběhu informačních procesů, algoritmického přístupu k řešení úloh a významu informačních systémů ve společnosti.

Vzdělávací oblast Informatika vytváří základnu pro ostatní vzdělávací oblasti i pro mezipředmětové vztahy, vytváří žákovi prostor pro tvořivost, vlastní seberealizaci i pro týmovou spolupráci, zvyšuje motivaci k tvorbě individuálních i skupinových projektů, vytváří příležitost k rozvoji vlastní iniciativy žáků, prohlubuje jejich smysl pro inovativnost a iniciuje využívání prostředků výpočetní techniky a internetu k přípravě na vyučování a k celoživotnímu vzdělávání.

Vzdělávací oblast Informatika též realizuje tematický okruh trh práce a profesní volba a využití moderních informačních technologií ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, dále tematický okruh ochrana životního prostředí ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda a tematický okruh ochrana zdraví a bezpečnost ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví.

Obsah předmětu je zaměřen na tyto základní oblasti:

- Data, informace a modelování
- Algoritmizace a programování
- Informační systémy
- Digitální technologie

Organizační vymezení

Výuka probíhá ve specializované učebně vybavené potřebným hardwarem a softwarem. Pro výuku předmětu je třída dělena na dvě skupiny, každý žák má k dispozici vlastní pracoviště. Výuka předmětu probíhá formou cvičení a též formou dlouhodobých projektů, které poskytují prostředky k uplatnění stanovených výstupů a průřezových témat.

Časové vymezení pro zaměření živé jazyky

<i>Ročník</i>	<i>Prima</i>	<i>Sekunda</i>	<i>Tercie</i>	<i>Kvarta</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	1	1	1	1	4
<i>Ročník</i>	<i>Kvinta</i>	<i>Sexta</i>	<i>Septima</i>	<i>Oktáva</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	–	–	4
<i>Ročník</i>	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	–	–	4

Časové vymezení pro všeobecné zaměření

<i>Ročník</i>	<i>Prima</i>	<i>Sekunda</i>	<i>Tercie</i>	<i>Kvarta</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	1	1	1	2	5
<i>Ročník</i>	<i>Kvinta</i>	<i>Sexta</i>	<i>Septima</i>	<i>Oktáva</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	–	–	4
<i>Ročník</i>	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	–	–	4

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

V předmětu je výuka vedena tak, aby byly postupně vytvářeny a rozvíjeny všechny klíčové kompetence. Při výuce informatiky se využívají jak instruktivní, tak konstruktivní metody výuky (týmová spolupráce, projektové vyučování). Klade se velký důraz na mezipředmětové vztahy a řešení příkladů z praktického života. Využívá se internet, výukové programy, tutoriály, videopořady, různé výukové a tematické hry. Výuka je doplněna exkurzemi.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- a motivování k učení ukázkami využití učiva v praxi,
- k tomu, aby si mohli platnost svých tvrzení sami ověřit,
- k práci s odbornými časopisy, knihami a internetem přímo v hodinách,
- k samostatnosti při zpracovávání dlouhodobějších projektů,
- k získávání poznatků při zařazování práce s chybou a k odhalování záměrných chyb v příkladech z praktického života,
- k tomu, aby si své učení a pracovní činnost sami plánovali a organizovali,
- k tomu, aby hledali a rozvíjeli účinné postupy ve svém učení (výukové programy, e-learning),
- k tomu, aby kriticky přistupovali ke zdrojům informací, informace tvořivě zpracovávali a efektivně využívali při svém studiu a praxi,
- k tomu, aby hodnotili výsledky práce své i svých spolužáků, formulovali závěry a předkládali je formou vlastních prezentací,
- k tomu, aby přijímali ocenění, radu i kritiku ze strany druhých, z vlastních úspěchů i chyb čerpali poučení pro další práci.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k využívání učiva z jiných předmětů, např. českého jazyka, výtvarné výchovy, matematiky, fyziky atd.,
- k tomu, aby rozpoznali problém, objasnili jeho podstatu, rozčlenili ho na části,
- k tomu, aby vytvářeli hypotézy, navrhovali postupné kroky, zvažovali využití různých postupů při řešení problému,
- k tomu, aby uplatňovali vhodné metody a dříve získané vědomosti a dovednosti při řešení problémů,
- k tomu, aby základní postupy řešení využívali při řešení jiných problémů v praktickém životě,

- k tomu, aby kriticky interpretovali získané poznatky a zjištění a ověřovali je, pro své tvrzení nacházeli argumenty a důkazy, formulovali a obhajovali podložené závěry,
- k tomu, aby byli otevření k využití různých postupů při řešení problémů, nahlíželi na problém z různých stran,
- k tomu, aby zvažovali možné klady a zápory jednotlivých variant řešení, včetně posouzení jejich rizik a důsledků.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- ke správnému a spisovnému používání českého jazyka,
- k osvojování a správnému používání odborné terminologie,
- k jazykově správnému a estetickému projevu,
- k prezentaci své práce (předvádění prezentací, referáty apod.), aby dokázali jasně a výstižně hovořit o řešených problémech, projektech, výsledcích vlastní práce,
- ke schopnosti rozlišovat informace podstatné a zavádějící,
- ke schopnosti vyhodnotit úroveň zdrojů informací,
- k hodnocení vlastní práce i práce jiných žáků,
- k tomu, aby s ohledem na situaci a účastníky komunikace efektivně využívali dostupné prostředky komunikace, včetně symbolických a grafických vyjádření informací různého typu,
- k tomu, aby používali s porozuměním odborný jazyk a symbolické a grafické vyjádření informací různého typu,
- k tomu, aby efektivně využívali moderní informační technologie,
- k tomu, aby se vyjadřovali v mluvených i psaných projevech jasně, srozumitelně a přiměřeně tomu, komu, co a jak chtějí sdělit, s jakým záměrem a v jaké situaci komunikují,
- k tomu, aby byli citliví k míře zkušeností a znalostí a k možným pocitům partnerů v komunikaci,
- k tomu, aby prezentovali své práce i sami sebe vhodným způsobem před známým i neznámým publikem.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- ke skupinové práci a k řešení úloh v malých skupinkách,
- k pozitivní komunikaci s ostatními v rámci třídy i v rámci pracovních skupin,
- k pomoci slabším žákům při skupinové práci,
- k tomu, aby si stanovovali cíle a priority s ohledem na své osobní schopnosti a zájmovou orientaci,
- k tomu, aby aktivně spolupracovali při stanovování a dosahování společných cílů,
- k tomu, aby projevovali zodpovědný vztah k vlastnímu zdraví a ke zdraví druhých,
- k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií,
- k poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastní bezpečnosti i bezpečnosti druhých,
- k obezřetnému chování při setkání s neznámými jedinci, odmítnutí komunikace, která je jim nepřijemná,
- k tomu, aby v případě potřeby požádali o pomoc pro sebe i pro jiné,
- k tomu, aby se rozhodovali na základě vlastního úsudku.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni

- k vnímání vlastního vzdělávání jako součásti programu rozvoje celé společnosti,
- k tomu, aby k plnění svých povinností přistupovali zodpovědně a tvořivě,
- k chápání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů,
- k dodržování zásad etiky, ochrany osobních informací a ochrany autorských práv,
- k tomu, aby respektovali různorodost hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí,
- k tomu, aby šetrně a ohleduplně zacházeli s výpočetní technikou, byli zodpovědní za svěřené majetek.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k tomu, aby se cílevědomě, zodpovědně a s ohledem na své potřeby, osobní předpoklady a možnosti rozhodovali o dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření,
- k tomu, aby rozvíjeli svůj osobní i odborný potenciál, rozpoznávali a využívali příležitosti pro svůj rozvoj v osobním a profesním životě,
- k tomu, aby uplatňovali vlastní iniciativu a tvořivost, vítali a podporovali inovace,
- k tomu, aby získávali a kriticky vyhodnocovali informace o vzdělávacích a pracovních příležitostech, využíval dostupné zdroje a informace při plánování a realizaci aktivit,
- k tomu, aby usilovali o dosažení stanovených cílů, průběžně revidovali a kriticky hodnotili dosažené výsledky, korigovali další činnost s ohledem na stanovený cíl,
- k tomu, aby dokončovali zahájené aktivity, motivovali se k dosahování úspěchu.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchovně vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (prima–kvarta)

Data, informace a modelování

Žák

- získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat,
- navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu,
- vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní,
- zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji.

Algoritmizace a programování

Žák

- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen,
- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení,
- vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému,
- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné,
- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu.

Informační systémy

Žák

- vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů,
- nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat,
- vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat,
- sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu.

Digitální technologie

Žák

- popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě,
- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos,
- vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky,
- poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače,
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (kvinta–sexta)

Data, informace a modelování

Žák

- interpretuje získané výsledky a závěry, vyslovuje předpovědi na základě dat, uvažuje při tom omezení použitých modelů; posuzuje množství informace podle počtu možností, které jsou díky informacím vyloučeny; odhaluje chyby a manipulace v cizích interpretacích a závěrech,
- rozlišuje a používá různé datové typy; navrhuje a porovnává různé způsoby kódování z různých hledisek a vysvětlí proces a úskalí digitalizace,
- formuluje problém a požadavky na jeho řešení; získává potřebné informace, posuzuje jejich využitelnost a dostatek (úplnost) vzhledem k řešenému problému; používá systémový přístup k řešení problémů; pro řešení problému sestaví model, simulaci,
- převede data z jednoho modelu do jiného; najde chyby daného modelu a odstraní je; porovná různé modely s ohledem na užitečnost pro řešení daného problému.

Algoritmizace a programování

Žák

- vysvětlí daný algoritmus, program; určí, zda je daný postup algoritmem,
- analyzuje problém, rozdělí problém na menší části, rozhodne, které je vhodné řešit algoritmicky, své rozhodnutí zdůvodní; sestaví a запиše algoritmy pro řešení problému,
- ve vztahu k charakteru a velikosti vstupu hodnotí nároky algoritmů; porovná algoritmy podle různých hledisek, vybere pro řešený problém ten nejvhodnější; vylepší algoritmus podle zvoleného hlediska; zobecní řešení pro širší třídu problémů,
- vytvoří přehledný program pro vyřešení konkrétního problému s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; používá opakování, větvení programu se složenými podmínkami, proměnné, seznamy, podprogramy s parametry a návratovými hodnotami; ve snaze o vyšší efektivitu navrhuje, řídí a hodnotí souběh procesů,
- ověří správnost, najde a opraví případnou chybu v algoritmu, otestuje, odladí a optimalizuje program.

Informační systémy

Žák

- rozpozná informační toky v systémech; analyzuje a hodnotí informační systémy z různých hledisek; zvažuje i nepřímé a nezamýšlené dopady informačního systému na různé skupiny,
- nastavuje účelné zobrazení dat, filtruje a řadí data úpravou databázového dotazu,
- určí cílovou skupinu, formuluje problém, validuje potřeby, určí a prioritizuje požadavky na řešení,
- určí jednotlivé uživatelské role, specifikuje jejich činnosti, navrhne, otestuje a přizpůsobí rozhraní uživatelům,
- navrhne a vytvoří strukturu vzájemného propojení tabulek; navrhne procesy zpracování dat,

- otestuje správnost a použitelnost svého řešení, navrhne a realizuje potřebná vylepšení; během provozu informačního systému rozpozná funkčně či věcně nesprávný stav, zjistí jeho příčinu a navrhne způsob jeho odstranění.

Digitální technologie

Žák

- rozlišuje jednotlivé operační systémy a vysvětlí rozdíly mezi nimi z uživatelského hlediska.
- porovná jednotlivé způsoby propojení počítačů, charakterizuje počítačové sítě a internet; vysvětlí, pomocí čeho a jak je zajištěna komunikace mezi jednotlivými zařízeními v síti,
- identifikuje a řeší problémy a výzvy vznikající při práci s digitálními zařízeními a poradí s nimi druhým,
- chrání digitální zařízení, digitální obsah i osobní údaje před poškozením či zneužitím s vědomím změn v technologiích, které ovlivňují bezpečnost.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Předmět výtvarná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Výtvarná výchova rozvíjí schopnost uměleckého osvojování světa, pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Rozvíjí specifické cítění, tvořivost a vnímavost jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i okolnímu světu. Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa s důrazem na estetický účinek. Kulturu prezentuje, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddelitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce).

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci.

To, že se třídy dělí na esteticko-výchovné předměty na polovinu, umožňuje uplatnění individuálního přístupu k žákům, kvalitnější rozbor žakovských prací, uskutečnění artefietických projektů a použití náročnějších výtvarných technik. Výuka výtvarné výchovy probíhá v odborné učebně, kde máme k dispozici grafický lis a v keramické dílně, kde máme k dispozici keramickou pec. Součástí výuky jsou návštěvy galerií, účast na galerijních animacích. V rámci výtvarné teorie se žáci seznamují s uměleckými díly a osobnostmi dějin umění. V praktické části výtvarné výchovy se vedle běžně používaných technik jako je kresba, malba, dekorativní tvorba a kombinované techniky žáci učí zpracovávat své nápady v keramické a grafické dílně.

Vzdělávací obor výtvarná výchova nejvíce spolupracuje se vzdělávacími obory, jako je hudební výchova, český jazyk a literatura, občanský a společenskovední základ a dějepis.

Organizační vymezení

Výtvarná výchova na gymnáziu je určena pro žáky 1.–6. ročníku osmiletého gymnázia (prima–sexta) a pro 1. a 2. ročník čtyřletého gymnázia. Žáci si volí dle svého zájmu mezi výtvarnou a hudební výchovou. Tento jejich zájem potom určuje časovou dotaci předmětu.

V primě jsou v půlených třídách dotovány dvě hodiny týdně a druhá část třídy se zvolenou hudební výchovou má týdně jednu hodinu výtvarné výchovy. Sekunda, tercie a kvarta mají vždy jednu hodinu týdně. V kvintě a sextě, stejně jako v 1. a 2. ročníku, má výtvarná výchova časovou dotaci dvě hodiny týdně pouze pro tu polovinu třídy, která si zvolí výtvarnou výchovu.

Časové vymezení pro zaměření živé jazyky i všeobecné zaměření

<i>Ročník</i>	<i>Prima</i>	<i>Sekunda</i>	<i>Tercie</i>	<i>Kvarta</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2/1	1/1	1/1	1/1	5/4
<i>Ročník</i>	<i>Kvinta</i>	<i>Sexta</i>	<i>Septima</i>	<i>Oktáva</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	–	–	4
<i>Ročník</i>	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	–	–	4

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Vzdělávací obsah předmětu výtvarná výchova bude uskutečňován prostřednictvím rozličných vzdělávacích metod: práce s vizuálně obrazným znakovým systémem, samostatná práce, skupinová práce, diskuse, rozhovor, hry, prezentace vlastní práce i práce skupiny, práce s textem, audiovizuální média, projektové vyučování.

Výtvarná výchova přispívá k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- k vyhledávání a třídění motivujících informací, učí se chápat jejich obsah a podtext, na základě jejich propojení a pochopení je umí využívat k tvůrčím činnostem a k vlastnímu duševnímu obohacení,
- k samostatnému pozorování a experimentování se skutečností s výtvarnou formou a obsahem,
- k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a poučení, k učení se prostřednictvím vlastní tvorby,
- k chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k vytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot a tím i k řešení tvůrčích problémů,
- k využívání získaných dovedností a vědomostí k nacházení různých variant řešení konečného problému a formou diskuse k vyslovování soudů o kvalitě výtvarných prací,
- ke kultivování projevů a potřeb a vytváření hierarchie hodnot.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace,
- k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i jevů a vztahů v mnohotvárném světě,
- ke schopnosti jasně a srozumitelně formulovat svůj názor na výtvarné projevy své i ostatních, používat odborné výrazy vycházející z odborné terminologie.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- k tvořivé spolupráci, k vytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu,
- k uvědomování si sebe sama jako svobodného jedince se schopností svým tvořivým přístupem ke světu obohacovat druhé.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni

- k respektování, chránění a ocenění kulturního a historického dědictví lidstva, učí se chápat a tím i vyjadřovat pozitivní postoj k uměleckým hodnotám,
- k rozvíjení smyslu pro kulturu a tvořivost s aktivním zapojením do kulturního dění,
- k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života,
- k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků, jevů a vztahů v mnohotvárném světě.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k osvojování si nových pracovních postupů a technologií s cílem umět je tvořivě využívat v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost,
- k pracovním postupům, které respektují principy kvality, funkčnosti, hospodárnosti i hlediska ochrany zdraví a ochrany životního prostředí,
- k osvojování si řemeslných technik a k rozvoji své zručnosti a trpělivosti.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k rozvíjení svého osobního tvořivého potenciálu,

- k uplatnění proaktivního přístupu, vlastní iniciativy a tvořivosti.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchovně vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (prima–kvarta)

Žák

- vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků,
- zaznamenává vizuální zkušenost, i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie,
- zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace,
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření,
- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku,
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků,
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (kvinta–sexta, 1.–2. ročník)

Žák

- rozpoznává v uměleckých dílech minulosti i současnosti i v dílech vlastních pro ně charakteristické prostředky, zdroje a obsah, porovnává jejich účinky,
- uvědomuje si roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku VOV a vliv procesu komunikace na utváření jejich významů,
- prohlubuje svou orientaci v kultuře jako celku, vytváří si přehledy uměleckých VOV na základě různých kritérií,
- při vlastní tvorbě a recepci uměleckých děl pracuje s vlastní individualitou,
- tvorbu chápe jako prostředek k poznávání a rozvíjení své osobnosti,
- využívá zkušeností a experimentuje s různými vizuálně obraznými prostředky a médii, variuje,
- uvědomuje si specifika různých znakových systémů, využívá je při vlastní tvorbě,
- k zvoleným postupům a výsledkům práce sebe i ostatních přistupuje s tolerancí a respektem, spolupracuje a je schopen konstruktivního hodnocení a sebehodnocení, navrhuje řešení.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

HUDEBNÍ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Předmět hudební výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Hudební výchova rozvíjí schopnost uměleckého osvojování světa, rozvíjí specifické cítění, tvořivost a vnímavost jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat.

Předmět hudební výchova je koncipován dle vzdělávacího obsahu oboru Hudební výchova. Hudební výchova vede žáky prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových, rytmických, intonačních a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění a hudbě. Hudební činnosti ovlivňují a doplňují ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především vedou k rozvoji jeho hudebnosti.

Poloviční počet žáků umožňuje bližší kontakt s hudbou, živější diskuse, bezprostřednější komunikaci i aktivní pojmání hudby – konkrétně hraní na Orffův instrumentál a dalších vhodných převážně melodických i elektronických či elektricky zesílených nástrojů.

Na nižším i vyšším stupni gymnázia se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního, dramatického a literárního umění. Dále je kladen důraz na rozvoj fantazie a kreativity; cílem je probudit v žácích přirozenou spontaneitu a hravost a využít jejich schopností k sebevyjádření.

Hudební výchova patří spolu s výchovou výtvarnou do vzdělávací oblasti Umění a kultura. Svými cíli navazuje na hudební výchovu v základním vzdělávání a vede žáka k porozumění hudebnímu umění v širších souvislostech. Okruhy činností (produkce, recepce a reflexe) umožňují žákovi se hudebně projevat při individuálních i skupinových aktivitách, poznávat zákonitosti hudební tvorby, seznamovat se s funkcemi hudby, hodnotami a normami v umění, vede ho k pronikání do podstaty hudby. Hudební výchova učí žáky vytvořit si názor na kulturu a umění a na estetizaci života, vede je k samostatné tvůrčí aktivitě a tím jim pomáhá orientovat se v sobě i ve světě.

Vzdělávací obor hudební výchova nejvíce spolupracuje se vzdělávacími obory, jako je výtvarná výchova, český jazyk a literatura, občanský a společenskovědní základ a dějepis.

Organizační vymezení

Hudební výchova na gymnáziu je určena pro žáky primy–sextu osmiletého a pro 1. a 2. ročník čtyřletého studijního oboru. Žáci si volí dle svého zájmu mezi hudební a výtvarnou výchovou. Tato jejich volba poté určuje časovou dotaci předmětu.

V primě je estetická výchova posílena o jednu hodinu týdně. V půlených třídách jsou dotovány dvě hodiny týdně hudební výchovy a jedna hodina výtvarné výchovy. Ve druhé půlce třídy naopak - dvě hodiny výtvarné a 1 hodina hudební výchovy týdně. Sekunda, tercie a kvarta mají vždy jednu hodinu týdně.

V kvintě a sextě, stejně jako v 1. a 2. ročníku má hudební výchova časovou dotaci 2 hodiny týdně pouze pro tu polovinu třídu, která si zvolí hudební výchovu.

Výuka hudební výchovy probíhá na gymnáziu ve třídě vybavené klavíry a jinými hudebními nástroji (např. metalofony, zvonkohrami, akustickými kytarami, keyboardy, ukulele), k dispozici je dále ozvučovací technika (kytarové kombo, přehrávače CD / DVD / BT a TV pro).

Žáci mají možnost si každoročně vybrat z kulturních nabídek koncertů či hudebně-dramatických vystoupení a pochopit a poznat tak umělecké hodnoty v širších souvislostech, vytvořit si tolerantní přístup k různorodým kulturním hodnotám i národům.

Časové vymezení pro zaměření živé jazyky i všeobecné zaměření

<i>Ročník</i>	<i>Prima</i>	<i>Sekunda</i>	<i>Tercie</i>	<i>Kvarta</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2/1	1/1	1/1	1/1	5/4
<i>Ročník</i>	<i>Kvinta</i>	<i>Sexta</i>	<i>Septima</i>	<i>Oktáva</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	–	–	4
<i>Ročník</i>	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	–	–	4

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Vzdělávací obsah předmětu hudební výchova je uskutečňován na základě rozličných vzdělávacích metod tak, aby byly postupně vytvářeny a rozvíjeny všechny klíčové kompetence: práce s vizuálně obrazovým znakovým systémem, samostatná práce, skupinová práce, diskuse, rozhovor, hry, prezentace vlastní i skupinové práce, práce s textem, audiovizuální média, projektové vyučování. Klade se důraz na mezipředmětové vztahy. Výuka je doplněna koncerty, tematickými výstavami aj. Hudební výchova přispívá k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- rozhovorem k tomu, aby si osvojil důležité poznatky a aby v nich zpětně nalézal důležitost pro svůj budoucí život i potřebu pro další osobnostní rozvoj,
- k vyhledávání a třídění motivujících informací, učí se chápat jejich obsah a podtext, na základě jejich propojení a pochopení je umí využívat k tvůrčím činnostem a k vlastnímu duševnímu obohacení,
- k samostatnému naslouchání a experimentování s hudebním obsahem,
- k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a poučení, k učení se prostřednictvím vlastní tvorby,
- k chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k analýze hudebních ukázek a ke kritickým rozborům,
- k diskusi o nastolených otázkách, učitel diskusi usměrňuje a vede ji správným směrem,
- k vytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot a tím i k řešení tvůrčích problémů,
- k využívání získaných dovedností a vědomostí k nacházení různých variant řešení konečného problému,
- ke kultivování projevů a potřeb a k vytváření hierarchie hodnot.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- k zamyšlení nad problémovými tématy tak, aby vyvolala ve třídě živou diskusi, a tím žáky učila vyjádřit svůj vlastní názor za pomoci odborných vyjadřovacích prostředků i respektovat názory druhých,
- k aktivnímu zapojování se do hodiny co by interpreti písní a skladeb,
- k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace,
- k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i jevů a vztahů v mnohotvárném světě,
- ke schopnosti jasně a srozumitelně formulovat svůj názor na hudební projevy své i ostatních; žák používá odborné výrazy vycházející z odborné terminologie.

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- k tvořivé spolupráci, k vytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro činnost,
- k uvědomování si sebe sama jako svobodného jedince se schopností svým tvořivým přístupem ke světu obohacovat druhé,
- k dialogům, při nichž se vytváří cesta k respektování názorů druhých,
- k informovanosti o pravidlech společenské etikety – tato pravidla si následně upevňují během návštěv divadel, koncertů, přednášek i nejrůznějších exkurzí.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni

- ke sledování aktuálního kulturního dění v oblasti hudby i kultury obecně,
- k respektování, chránění a ocenění kulturního a historického dědictví lidstva, učí se chápat a tím i vyjadřovat pozitivní postoj k uměleckým hodnotám,
- k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života,
- k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků, jevů a vztahů v mnohotvárném světě.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k aktivní účasti hry na hudební nástroje a k upevňování těchto dovedností pod vedením učitele.

Kompetence k podnikavosti

Žáci jsou vedeni

- k rozvíjení svého osobního tvořivého potenciálu,
- k uplatnění aktivního přístupu, vlastní iniciativy a tvořivosti.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchovné vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (prima–kvarta)

Žák

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách (*prima–kvarta*),
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého (*prima–kvarta*),
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace (*prima–kvarta*),
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů (*tercie, kvarta*),
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu (*prima–kvarta*),
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku (*prima–kvarta*),

- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami (*sekunda, tercie, kvarta*),
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění (*tercie, kvarta*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (kvinta–sexta, 1.–2. ročník)

Žák

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách,
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, správně artikuluje, frázuje,
- interpretuje hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností,
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí složitější doprovody, provádí náročnější hudební improvizace,
- reaguje na hudbu pohybem, ztvárňuje ji úměrně svým hudebním schopnostem a pohybovým dispozicím; pohyb ve spojení s hudbou využívá k vyjádření vlastních představ a pocitů,
- vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává užité hudebně výrazové prostředky, uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvářenému celku,
- orientuje se ve vývoji hudebního umění, uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla,
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění,
- upozorní na ty znaky hudební tvorby, které s sebou nesou netoleranci, rasismus a xenofobii a dokáže se od takovéto hudby distancovat,
- uvědomuje si roli hudebního průmyslu v současném světě; popíše možnosti využití hudby v „mimohudební“ oblasti a distancuje se od jejího zneužívání,
- orientuje se v zápisech jednoduchých i složitějších vokálních, instrumentálních i vokálně-instrumentálních písní a skladeb.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

TĚLESNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět tělesná výchova (TV) vychází ze vzdělávacích oborů Tělesná výchova a Výchova ke zdraví ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Je určen žákům prvního až osmého ročníku osmiletého gymnázia s dotací dvě hodiny týdně (pouze v kvartě všeobecného zaměření tři hodiny týdně). V prvním ročníku (primě) je vyučován formou pololetní výuky plavání a ve druhé polovině výukou všeobecného základu. V sextě je předmět TV posunut do koncových hodin rozvrhu, aby bylo možné do výuky, podle zájmu studentů, zařadit i netradiční sporty. V septimě a oktávě probíhá tzv. bloková výuka TV, při které si žáci volí zaměření hodin na každé čtvrtletí samostatně.

Žáci prvního až čtvrtého ročníku čtyřletého gymnázia mají dotaci dvě hodiny týdně. V prvním ročníku je vyučován formou pololetní výuky plavání a ve druhé polovině výukou všeobecného základu. V druhém ročníku je předmět TV posunut do koncových hodin rozvrhu, aby bylo možné do výuky, podle zájmu studentů, zařadit i netradiční sporty. Ve třetím a čtvrtém ročníku probíhá tzv. bloková výuka TV, při které si žáci volí zaměření hodin na každé čtvrtletí samostatně.

Tělesná výchova je součástí komplexního vzdělávání žáků v problematice zdraví a v poznání vlastních pohybových možností a zájmů. Jejím smyslem je samostatně hodnotit úroveň své zdatnosti, řadit pohybovou aktivitu do denního režimu tak, aby uspokojovala vlastní pohybové potřeby i zájmy a zároveň rozvíjela výkonnost žáka, sloužila k regeneraci i kompenzaci dalších zatížení. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Tělesnou výchovu komplexně doplňují další možnosti pohybového vyžití v prostorách školy – vybavená posilovna a otevírání kroužků dle zájmů žáků.

Organizační vymezení

Hodiny plavání jsou koedukované a všeobecná výuka probíhá děleně chlapci – dívky. V sekundě až sextě a 1. a 2. ročníku jsou hodiny dělené a probíhají jedenkrát týdně v prostorách tělocvičny Masarykova gymnázia, v posilovně a sálku na stolní tenis, v hale TJ Slavoj Masný průmysl (a v jejich gymnastickém sálu). V septimě a oktávě a 3. a 4. ročníku probíhá výuka formou bloků, jejichž složení si studenti zvolí podle vlastního zájmu. Náplň hodin je ovlivňována prostorovými možnostmi, rozdílnou dovednostní úrovní jednotlivých skupin, aktuální přípravou na sportovní soutěže okresní či regionální úrovně a v neposlední řadě i zájmy žáků. Řídí se ročním vyučovacím plánem pro nižší a vyšší stupeň gymnázia, který sestavuje předmětová komise TV v návaznosti na termínový kalendář AŠSK.

Součástí výuky jsou i akce pobytově turistického charakteru:

Prima, 1. ročník:	Adaptační kurz
Sekunda:	LVK – základy lyžování a snowboardingu (pět dnů v lednu–březnu)
Kvinta, 1. ročník:	LVK – zdokonalování schopností lyžování a snowboardingu (6 dnů v lednu–březnu)
Septima, 3. ročník:	Všesportovní kurz (5 dnů v červnu) – vodácký výcvik, jízda na kole a hry v přírodě

Dále výuku tělesné výchovy doplňují jednorázové sportovní akce školní až republikové úrovně, do kterých jsou žáci vybíráni s ohledem na své zájmy, schopnosti a prokázanou výkonnost.

Povinná výuka tělesné výchovy je během studia doplňována i prací ve sportovně zaměřených zájmových kroužcích:

- Florbal
- Odbíjená
- Stolní tenis
- Sálková kopaná
- Lezení na lezecké stěně
- Posilovna

- Aerobic

Během roku probíhají i sportovní soutěže Futsalová liga a Florbalová liga.

Formy realizace předmětu tělesná výchova na naší škole jsou:

- Vyučovací hodina
- Blokova výuka
- Soutěž
- Turnaj
- Kurz

Časové vymezení pro zaměření živé jazyky

<i>Ročník</i>	<i>Prima</i>	<i>Sekunda</i>	<i>Tercie</i>	<i>Kvarta</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	2	2	8
<i>Ročník</i>	<i>Kvinta</i>	<i>Sexta</i>	<i>Septima</i>	<i>Oktáva</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	2	2	8
<i>Ročník</i>	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	2	2	8

Časové vymezení pro všeobecné zaměření

<i>Ročník</i>	<i>Prima</i>	<i>Sekunda</i>	<i>Tercie</i>	<i>Kvarta</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	2	3	9
<i>Ročník</i>	<i>Kvinta</i>	<i>Sexta</i>	<i>Septima</i>	<i>Oktáva</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	2	2	8
<i>Ročník</i>	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>Celkem</i>
Počet hodin	2	2	2	2	8

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Vzdělávací obsah předmětu tělesná výchova je uskutečňován na základě rozličných vzdělávacích metod tak, aby byly postupně vytvářeny a rozvíjeny všechny klíčové kompetence: samostatná práce, skupinová práce, hry, prezentace vlastní i skupinové práce, práce s audiovizuálními médii, projektové vyučování. Klade se důraz na mezipředmětové vztahy. Výuka je doplněna výběrovými kurzy a účastí na akcích sportovních středisek mládeže. Tělesná výchova přispívá k utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni

- k rozšíření dovedností a schopností jako spoluhráči, protihráči, rozhodčí, spolucvičící, pomocníci, organizátoři, vedoucí, zachránci, partneři ve hře a při cvičení apod.,
- k získávání poznatků s pomocí učitele či spolužáků o tělesné fyziologii (fungování) na základě ověřování účinnosti kondičních programů pro rozvoj zdravotně orientované zdatnosti (ZOZ) – sledování, zaznamenávání, vyhodnocování, zažívání úspěchu v rámci týmu i samostatně,
- k učení směřujícímu k pěkné postavě a zdravému životnímu stylu, poukázáním na možnost kdykoliv se bez problémů zapojit do skupiny lidí hrajících volejbal (fotbal, basketbal, florbal...) ve volném čase s možností navázání nových kontaktů a uváděním příkladů z oblasti sportu,
- k organizaci a řízení vlastního učení novým pohybovým dovednostem a k rozvoji pohybových schopností podle svých předpokladů,
- ke sledování sportovních soutěží.

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni

- k objevování logických postupů formou nácviku herních a cvičebních strategií k objevování logických postupů, které vedou k úspěchu a k vyřešení problémových situací,

- k zapojení se do soutěží, turnajů, prezentací a organizace sportovních akcí,
- k získávání informací o vhodné sportovní výbavě a výstroji, o zásadách hygieny při a po sportování,
- k rozvíjení schopnosti odhalovat vlastní chyby, používat odborné názvosloví, gesta, signály,
- k zavádění alternativních řešení ve výběru náčiní, losování, délky hrací doby, úpravy pravidel podle aktuálních podmínek atd.

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni

- provádění rozmanité škály činností ve skupinových formách a k rozvoji komunikace, spolupráce a tolerance k ostatním,
- k využívání dostupných prostředků komunikace (internet, televize, noviny, časopisy...) k vyhledávání novinek ve sportovních odvětvích (nová pravidla, novinky ve výstroji apod.),
- k používání jasného a stručného vyjadřování zvláště v herních situacích, ke vhodné komunikaci mezi sebou, s rozhodčím na hřišti a při vedení družstva,
- k rozvíjení vztahů se sportovci z jiných škol,
- k okamžitému řešení otázky šikany nebo netolerance, neodpovědného přístupu osobnímu a školnímu majetku,
- k provádění rozmanité škály činností ve skupinových formách a k rozvoji komunikace, spolupráce a tolerance k ostatním,
- k využívání dostupných prostředků komunikace (internet, televize, noviny, časopisy),
- k vyhledávání novinek ve sportovních odvětvích (nová pravidla, novinky ve výstroji apod.).

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni

- k pozitivnímu vztahu k pohybu,
- k chování v duchu tolerance, ke hře fair play a schopnosti empatie,
- k negativnímu postoji k drogám a korupci,
- k zařazení zdravého životního stylu s velkou mírou pohybu do svého hodnotového řebříčku,
- ke spolupráci při dosahování společných cílů ve prospěch skupiny či sportovního družstva a k respektování pravidel soutěží a her,
- k nacházení vlastního místa ve skupině a odhadování důsledků vlastního jednání a chování,
- k plnění zodpovědných rolí při sportu (kapitán, rozhodčí, organizátor, časoměřič, komentátor...),
- k zařazení zdravého životního stylu s velkou mírou pohybu do svého hodnotového řebříčku.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni

- ke stanovení krátkodobých a dlouhodobých cílů v rámci získávání pohybových dovedností a rozvíjení pohybových schopností ve volném čase,
- k ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni

- k poznání a dodržování zásad bezpečnosti při pohybové činnosti, čímž se učí připravit sportovní náčiní a sportoviště před různými druhy cvičení a uklidit ho po ukončení činnosti.

Kompetence k podnikavosti

Žák jsou vedeni

- k rozvíjení svého odborného potenciálu s ohledem na budoucí profesní zaměření
- ke schopnosti využívat získané znalosti k vlastnímu profesnímu růstu a k přijímání odpovědnosti za vykonanou práci.

Kompetence digitální

Žáci jsou v průběhu celého studia vedeni k naplňování dílčích kompetencí ve všech oblastech digitální gramotnosti, tedy jak v oblasti Člověk, společnost a digitální technologie, tak v oblasti Tvorba digitálního obsahu i v oblasti Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě (podrobněji v kapitole 3.3 Výchovné vzdělávací strategie školy).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (prima–kvarta, kvinta–oktáva, 1.–4. ročník)

Činnosti ovlivňující zdraví

Žák

- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem (*tercie–kvarta*),
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program (*tercie–kvarta*),
- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly (*kvarta*),
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím (*prima–kvarta*),
- upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší (*kvarta*),
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost (*prima–kvarta*),
- ověří jednoduchými testy úroveň zdravotně orientované zdatnosti a svalové nerovnováhy (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- usiluje o optimální rozvoj své zdatnosti; vybere z nabídky vhodné kondiční programy nebo soubory cviků pro udržení či rozvoj úrovně zdravotně orientované zdatnosti a samostatně je upraví pro vlastní použití (*sexta–oktáva, 2.–4. ročník*)
- vybere z nabídky vhodné soubory vyrovnávacích cvičení zaměřených na kompenzaci jednostranného zatížení, na prevenci a korekci svalové nerovnováhy a samostatně je upraví pro vlastní použití (*sexta–oktáva, 2.–4. ročník*),
- využívá vhodné soubory cvičení pro tělesnou a duševní relaxaci (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- poskytne první pomoc při sportovních či jiných úrazech i v nestandardních podmínkách (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*).

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

Žák

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech (*sekunda–kvarta*),
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny (*kvarta*),
- zvládá základní postupy rozvoje osvojovaných pohybových dovedností a usiluje o své pohybové sebezdokonalení (*sexta–oktáva, 2.–4. ročník*),
- respektuje věkové, pohlavní, výkonnostní a jiné pohybové rozdíly a přizpůsobí svou pohybovou činnost (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*).

Činnosti podporující pohybové učení

Žák

- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu (*sekunda–kvarta*),
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlavní, ochranu přírody při sportu (*prima–kvarta*),
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji (*prima–kvarta*),
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora (*prima–kvarta*),

- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí (*prima–kvarta*),
- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže (*kvarta*),
- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci (*kvarta*),
- volí a používá pro osvojované pohybové činnosti vhodnou výstroj a výzbroj a správně ji ošetřuje (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- -připraví (ve spolupráci s ostatními žáky) třídní či školní turnaj, soutěž, turistickou akci a podílí se na její realizaci (*sexta–oktáva, 2.–4. ročník*),
- respektuje pravidla osvojovaných sportů; rozhoduje (spolurozhoduje) třídní nebo školní utkání, závody, soutěže v osvojovaných sportech (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*),
- aktivně naplňuje olympijské myšlenky jako projev obecné kulturnosti (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*).

Zdravotní tělesná výchova

Žák

- uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení (*prima–kvarta*),
- zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení (*tercie–kvarta*),
- aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení (*kvarta*).

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Žák

- respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky, přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů, komunitě. (*kvarta*),
- vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví (*kvarta*),
- vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví (*kvarta*),
- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví (*kvarta*),
- usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví (*kvarta*),
- vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí (*kvarta*),
- dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky (*kvarta*),
- projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce (*kvarta*),
- respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví,
- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím (*kvarta*),
- podle konkrétní situace zasáhne při závažných poraněních a život ohrožujících stavech (*kvinta–oktáva, 1.–4. ročník*).

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence

Žák

- projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu (*sexta–oktáva, 2.–4. ročník*),
- zaujímá odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování (*sexta–oktáva, 2.–4. ročník*),
- rozpozná auto-destruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování, (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, trestná činnost, doping ve sportu (*sexta–oktáva, 2.–4. ročník*),
- rozhoduje podle osvojených modelů chování a konkrétní situace o způsobu jednání v situacích vlastního nebo cizího ohrožení (*sexta–oktáva, 2.–4. ročník*),
- dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání a zajištění bezpečnosti).
- zná způsoby ochrany člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Viz příloha

6 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků

Hodnocení je prováděno klasifikací, při které učitel užívá pět klasifikačních stupňů. Klasifikační stupnice se řídí všeobecně platnými školskými právními předpisy (§ 3 vyhlášky č. 13/2005 Sb., § 15 vyhlášky č. 48/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů) a schválenými vnitřními normami školy (Hodnocení výsledků vzdělávání žáků Masarykova gymnázia v Plzni).

6.2 Způsoby hodnocení

Hodnocení žáka je organickou součástí výchovně vzdělávacího procesu a jeho řízení. Průběžně (díílčí výsledky – přímo v průběhu výchovně vzdělávacího procesu) a souhrnně (za konkrétní vzdělávací období – na konci každého čtvrtletí) poskytuje učitel nezbytnou zpětnou vazbu a pravdivý obraz o tom, s jakým úspěchem se žákovi daří dosahovat konkretizovaných výstupů (vedoucích ke klíčovým kompetencím), a využívá hodnocení zejména k pozitivní motivaci žáka.

Učitelé sledují při hodnocení práce žáků naplňování stanovených výstupů jednotlivých předmětů a postupné rozvíjení klíčových kompetencí žáků tak, aby bylo dosaženo všech vzdělávacích cílů Masarykova gymnázia. Žáci jsou vedeni k vlastní kontrole svého učení a k sebehodnocení.

Ústní zkoušení je kombinováno s ostatními způsoby (písenné testy, hodnocení práce ve skupinách, samostatná práce). O výsledcích hodnocení jsou rodiče žáků osobně informováni dvakrát ročně na školních aktivech, dále mají možnost obrátit se kdykoliv po ohlášení na třídního učitele a další vyučující. Od školního roku 2007/08 mohou rodiče sledovat průběžnou klasifikaci na webových stránkách školy.

Od žáků se vyžaduje nejen znalost učiva a jeho pochopení, ale též schopnost poznatky aplikovat, provádět analýzu problému a syntézou dospět k jeho řešení.

Chování žáka žádným způsobem neovlivňuje klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech.

6.3 Kritéria hodnocení

Podrobné rozpracování kritérií hodnocení žáků je uvedeno v Hodnocení výsledků vzdělávání žáků Masarykova gymnázia v Plzni, který je nedílnou přílohou Školního řádu Masarykova gymnázia (viz § 30 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.) a který tvoří součást ŠVP.

Úplné znění Hodnocení výsledků vzdělávání žáků Masarykova gymnázia v Plzni je v příloze ŠVP č. 1.

7 Vlastní hodnocení školy

7.1 Struktura vlastního hodnocení školy

Dle § 11 a § 12 odst. 2 zákona 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a dle § 8 a § 9 vyhlášky č. 15/2005 Sb. a § 9 odst. 1 vyhlášky č. 225/2009 Sb. se vlastní hodnocení školy zpracovává průběžně za období 3 školních roků.

Hlavní oblasti autoevaluace školy:

- a) podmínky ke vzdělávání
- b) průběh vzdělávání, vyučování a školní klima
- c) spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání
- d) výsledky vzdělávání žáků
- e) řízení školy, kvalita personální práce, kvalita vzdělávání pedagogických pracovníků
- f) úroveň výsledků práce školy, kvalita vzdělávacího procesu

Oblasti, které škola v průběhu vzdělávání sleduje:

a) podmínky ke vzdělávání

- personální zabezpečení podmínek vzdělávání
- kvalita pracovního prostředí školy
- materiální vybavení školy, kabinetů a učeben, modernizace a doplňování sbírek učebními pomůckami
- efektivita využívání finančních zdrojů
- ekonomická situace školy, možnosti zajištění potřebných nákupů, oprav a investic

b) průběh vzdělávání

- pravidelné hodnocení výsledků vzdělávání žáků
- práce na ŠVP pro osmileté a čtyřleté studium
- podporování výuky cizích jazyků a výpočetní techniky
- hodnocení výsledků hospitační činnosti
- analýza vzdělávací nabídky školy

c) podpora žáků ze strany školy, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání

- analýza třídních schůzek a třídnických hodin
- analýza výstupů jednání školské rady
- podpora školní volnočasové aktivity žáků
- analýza jednání s rodiči a veřejností
- analýza stížností
- hodnocení klimatu školy
- hodnocení individuálního přístupu k žákům (žáci s poruchami učení, zdravotními problémy, talentovaní žáci)

d) výsledky vzdělávání žáků a studentů

- analýza výsledků vzdělávání v pololetí a na konci školního roku
- analýza maturitních zkoušek

e) řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

- analýza řízení školy
- analýza výsledků kontrol, zpětné vazby od jiných subjektů apod.
- hodnocení personální situace – současný stav personální situace, práce zaměstnanců, pomoc novým zaměstnancům, analýza budoucí potřeby v personální oblasti
- analýza public relations
- analýza dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců školy

f) úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům

- rozšiřování spolupráce se zahraničními partnery

- zapojení pedagogických pracovníků v projektových aktivitách
- analýza úspěšnosti přijímacího řízení na VŠ
- hodnocení práce výchovného poradce
- hodnocení školního roku jako celku

7.2 Nástroje autoevaluace

- a) Dotazníky: pro učitele – pro rodiče – pro žáky
- b) Dotazníky agentury Kalibro: pro učitele – pro rodiče – pro žáky
- c) Srovnávací testy
- d) Kontrolní a hospitační činnost
  - dodržování dozorů, pohotovostí a plnění dílčích úkolů a pokynů uložených ředitelkou školy
  - způsob výuky jednotlivých pedagogů a kontrola vedení povinné pedagogické dokumentace
  - interní benchmarking (hospitace uskutečňované nejen vedením školy a PPK, ale zejména vzájemné návštěvy hodin jako příklady dobré praxe, motivace a inspirace)
  - práce předsedů předmětových komisí
  - spolupráce začínajících a starších pedagogických pracovníků
  - odstraňování stížností a připomínek
- e) Sběr statistických dat – ankety, dotazníky, hodnocení, zprávy
- f) Výroční zprávy předmětových komisí a výroční zpráva školy
- g) SWOT analýza
- h) Řízený rozhovor

Získávat informace potřebné k vlastnímu hodnocení budeme průběžně, v intervalech půl roku či celého školního roku, případně intervalu dvou let. Informace poslouží k návrhům na zlepšení práce a ověření účinnosti těchto opatření.

7.3 Cíle a záměry vlastního hodnocení školy

Hlavním cílem autoevaluace Masarykova gymnázia je zlepšení kvality a efektivnosti vzdělávacího procesu na škole.

Záměrem autoevaluace je provedení systematické analýzy, pojmenování silných a slabých stránek školy a navržení potřebných opatření, která zajistí další a trvalý rozvoj školy. Struktura vlastního hodnocení školy byla poprvé projednána na pedagogické radě v září 2005. Gymnázium si samo určuje, co považuje za kvalitu, tj. takové hodnoty, na které se škola s ohledem na své priority vyjádřené v charakteristice školy zaměří.

Autoevaluace se zaměřuje zejména na

- cíle, které si gymnázium stanovilo
- posouzení, jakým způsobem se cíle plní
- dobré výsledky
- účinnost přijímaných opatření

7.4 Kritéria vlastního hodnocení školy

- spokojenost žáků a rodičů s prací školy
- úspěšnost při přijímacích zkouškách na vysoké školy
- dobré uplatnění absolventů školy na trhu práce a v dalším životě
- kvalifikovanost pedagogického sboru – účast v dalším vzdělávání
- materiální zabezpečení
- hodnocení organizace výchovně vzdělávacího procesu ČŠI a zřizovatelem

7.5 Harmonogram

Vlastní hodnocení školy je proces, nikoliv jednorázová událost, jedná se o průběžnou aktivitu, která je organicky včleněna do školní práce. Dílčí výsledky jsou každoročně zahrnuty ve Výroční zprávě školy.

Měsíc	Oblast autoevaluace	Provádí	Evaluační metody	Výstup
září	příprava struktury auto-evaluace	vedení školy	formulování obsahu, postupů, metod	časový harmonogram
	schválení harmonogramu	pedagogická rada		plán autoevaluace
průběžně	podmínky vzdělávání - vnější zdroje - vnitřní zdroje	učitelé, žáci, rodiče ŘŠ	SWOT analýza	formulace silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb
	učební plány, organizace studia	učitelé, vedoucí PK, ZŘŠ	písemné formulování obsahu, postupů, metod	tematické plány
	metody a formy práce učitelů	vedení školy, předsedové PK	hospitace, rozhovory	záznamy hospitací a pohovorů
listopad leden únor duben červen	klasifikace	TU, ZŘŠ	statistiky srovnávací testy	srovnání a trendy
duben květen	přijímací řízení maturitní zkoušky	ŘŠ, ZŘŠ, výchovný poradce	statistiky, analýzy, vyhodnocení	vyhodnocení úspěšnosti žáků u přijímacích zkoušek, zájem o školu
červen	výsledky vzdělávání a ukončování studia řízení školy - personální oblast	TU, výchovný poradce, ŘŠ	statistiky, analýzy, vyhodnocení DVPP – množství a kvalita	vyhodnocení úspěšnosti žáků personální plán – vyhodnocení plánu
září prosinec	materiální zabezpeč. - technické vybavení - učebnice a studijní literatury - školní budova - finance	vedoucí PK, vedoucí sbírek, ŘŠ, ZŘŠ, hospodářka ŘŠ, hospodářka, účetní	statistiky, analýza	vyhodnocení stavu a pohybu majetku finanční plán
červen září	- struktura řízení, strategie školy, marketing	ŘŠ	statistické rozbor, vyhodnocení stavu	strategický plán školy vzhledem k demografické statistice, statistika přijatých žáků
říjen	souhrn informací	ŘŠ, ZŘŠ pedagogická rada	analýza sebraných dat a jejich vyhodnocení	evaluační zpráva